

Руслана Шеретюк

Культура як опір в умовах російсько-української війни

**(на прикладі діяльності кафедри образотворчого та декоративно-прикладного
мистецтва імені Степана Шевчука
Рівненського державного гуманітарного університету)**



Рівне
Видавець Ю. Кукса
2026

УДК [7:008]:355.422(477)

Ш 49

Рекомендовано до друку
Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 4 від 30 квітня 2026 року)

Рецензенти:

Надія Стоколос – докторка історичних наук, професорка
(Український гуманітарний інститут, Буча)

Ярослава Бондарчук – докторка мистецтвознавства, професорка
(Національний університет «Острозька академія», Острог)

Художнє оформлення, макет і верстка:

Ярослава Гузь – старша викладачка
(Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне)

Шеретюк Р.М. Культура як опір в умовах російсько-української війни (на прикладі діяльності кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету). Рівне: Видавець Ю. Кукса, 2026. 204 с.

У монографії міститься результат осмислення наукових і творчих праць викладачів і студентів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету в контексті культурного опору у Війні за Незалежність України.

Для науковців, митців, студентів та усіх тих, хто цікавиться питаннями розвитку вищої школи суверенної України в умовах російсько-української війни.

ISBN 978-617-8672-60-7

DOI: 10.51587/9786-1786-72607-2026-34

УДК [7:008]:355.422(477)

© Шеретюк Р.М., 2026



ЗМІСТ

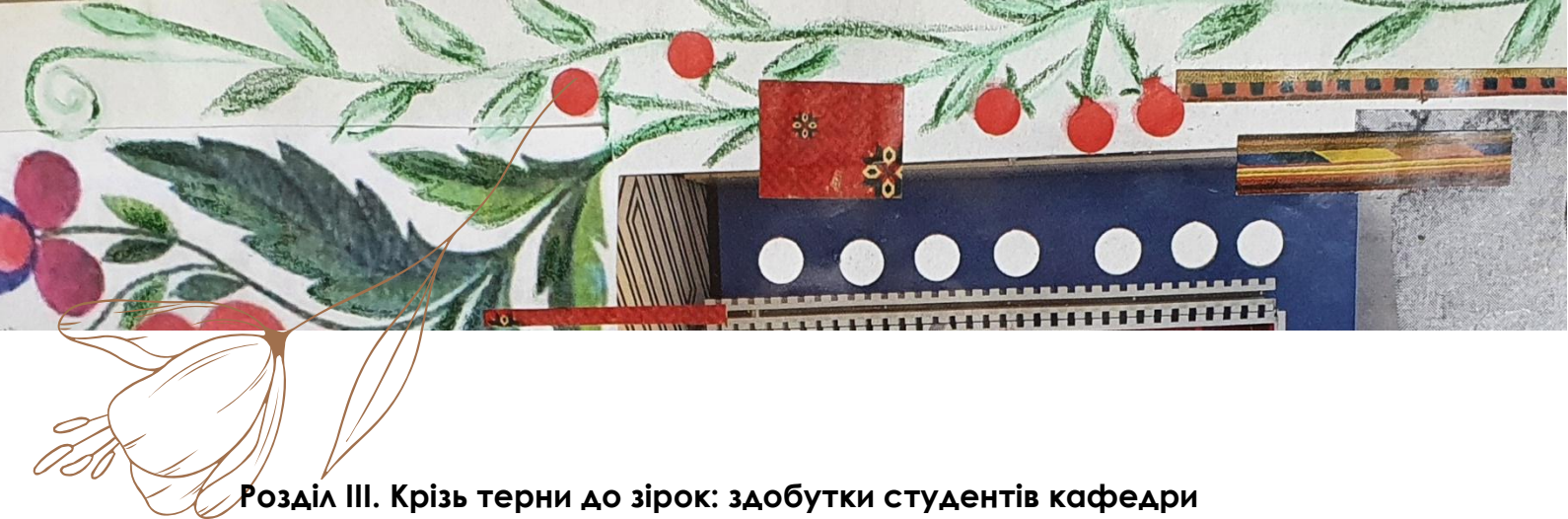
Вступне слово	5
---------------------	---

Розділ I. Наука крізь оптику російсько-української війни: інтелектуальний доробок викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ

1.1 Монографії	8
1.2 Колективні монографії	12
1.3 Наукометричні статті Scopus / Web of Science	17
1.4 Фахові статті категорії «В»	20
1.5 Закордонні публікації	28
1.6 Всеукраїнські та Міжнародні наукові конференції	34
1.7 V Всеукраїнська науково-практична конференція «Україна і світ: мистецтво в глобальних викликах сьогодення»	37
1.8 Міжнародні закордонні наукові конференції	41
1.9 Міжнародний науковий грант	43

Розділ II. Мистецькі виміри війни: творча діяльність викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ

2.1 Виставки в Україні	47
2.2 Персональні виставки	61
2.3 Міжнародні закордонні виставки і проєкти	81
2.4 Навчально-виховні заходи	106



Розділ III. Крізь терни до зірок: здобутки студентів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ впродовж 2022-2026 рр.

3.1 Наукові (магістерські) праці	116
3.2 Наукові конференції	119
3.3 Мистецькі (бакалаврські) проєкти	124
3.4 Персональні виставки	126
3.5 Міжнародні закордонні виставки і проєкти	134
3.6 Всеукраїнські і Міжнародні конкурси	136
Заключне слово	144
Список використаної літератури	147
Біографічні нотатки	156

Додатки

Додаток 1. Наукові праці викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ в контексті російсько-української війни (2022 – 2026 рр.)

Додаток 2. Каталог художніх творів викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ, інспірованих воєнним сьогоденням України (2015 – 2026 рр.)

ВСТУПНЕ СЛОВО

Початок російсько-української війни у лютому 2014 року для більшості українців став шоком, що, хай там як, ледь не блискавично змінився на безпрецедентну мобілізацію та широкий і плідний волонтерський рух. Як відомо, 2016 року вона поступово перейшла у фазу тривалого позиційного протистояння. Цей період – 2014 – 2016 років – в Україні характеризувався поступовою трансформацією суспільної свідомості від дещо хибного сприйняття реалій воєнних дій до її своєрідної конверсії, тобто зміни неусвідомлення дійсної мети російської агресії до досягнення як тривалої Війни за Незалежність.

Виявів мистецьких рефлексій тогочасних подій у вигляді візуальних образів, художніх текстів, музичних інтерпретацій широкому загалу нині відомо безліч. Одним із прикладів цього феномену став гобелен старшої викладачки кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету, членкині Національної спілки художників України Іванна Токар «Дороги війни». Створений 2016 року, він став візуальним утіленням стану роздоріжжя, болю й згубної невизначеності немалої частини тогочасного українського суспільства. Твір відображає саме цей стан, оскільки емоційно відсилає до доріг, якими невпинно рухається техніка, та водночас від внутрішнього сум'яття до переосмислення себе кожним українцем, котрий проходить крізь випробування на міцність.

Витвір Іванни Токар побудований на суворій геометрії – сітці з квадратів і прямокутників. Ця структура нагадує мапу, бруківку або піксельний камуфляж. Патерни його елементів викликають відчуття монотонності й нескінченності бід війни, де кожен квадрат – це окрема доля, селище чи день на фронті. Гобелен не має рівного нижнього краю, оскільки його нитки вільно звисають донизу, що символізує як незавершеність, «розірваність» життя, так і шляхи, які ведуть у невідомість або трагічно обриваються.

Колористика текстильного твору «Дороги війни» усвідомлено обмежена, однак водночас й промовиста, оскільки очевидно базується на традиційному



Іванна Токар.
Дороги війни. 2016 р.

українському поєднанні барв, переосмислених через лихоліття війни. Так, білий (світло-сірий) унаслідок утрат виступає тут символом чистоти минулого життя або порожнечі, що гнітить. У центрі гобелена червоний як колір крові і вогню є насиченим, майже агресивним, позначаючи зони найбільшого болю ніби «гарячі точки» воєнних дій. Чорний колір у ньому теж має символічне значення, а саме, як барва жалоби, згарищ і родючої землі, що перетворилася на поле битви. Водночас чорні нитки, що звисають знизу, імітують коріння, вирване з ґрунту, або ж траурні стрічки.

У гобелені «Дороги війни» авторства Іванни Токар техніці ручного ткацтва належить ключова роль, оскільки груба фактура ниток надає йому буденності й автентичності. Використана в ньому техніка переплетення стає авторською метафорою, натякаючи, що війна переплітає людські долі найхімернішим чином, а донедавна цілісне «полотно народу» внаслідок агресії стає посіченим, фрагментованим. Значимо й те, що місця з'єднання кольорових блоків гобелену нагадують шви або рубці на «тілі країни».

Отже, Іванна Токар послуговується традиційним мистецтвом гобелена як знаряддям соціальної рефлексії. Її художній твір «Дороги війни» став документом часу, зафіксованим у нитках, що передає боротьбу України за існування: вона бореться, стікає кров'ю, але тримається купи, попри всі спроби ворога знищити її.

Свого часу видатна українська поетка Ліна Костенко у статті «Україна як жертва і чинник глобалізації катастроф» (2002 р.) з боєм і гіркотою зазначила, що «Україна не має гуманітарної аури в очах світу». Водночас у ній міститься ще один посил країні: «Час працює на тих, хто працює на нього»¹.

Урешті саме він став своєрідним лейтмотивом діяльності кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука художньо-педагогічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету, члени якої своєю науковою, викладацькою, художньо-мистецькою працею докладають зусиль до культурного опору російській агресії й одночасно творення «гуманітарної аури» як у середині країни, так і далеко за її межами.

¹ Костенко Л. Україна як жертва і чинник глобалізації катастроф. День. URL: <https://day.kyiv.ua/article/aktsiya-dnya/ukrayina-yak-zhertva-i-chynnyk-hlobalizatsiyi-katastrof>

Розділ І.

Наука крізь оптику російсько-української війни: інтелектуальний доробок викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ

Гуманітарна аура нації – теж броня. Якщо вона тонка, то крізь неї пролітають кулі ворожої ідеології.

Ліна Костенко

Культура в часи війни – це не розвага, це спосіб залишатися людиною. Це те, що тримає нас купи, коли все інше руйнується.

Сергій Жадан



1.1 Монографії

Написання й оприлюднення наукових монографій є одним з індикаторів зрілості будь-якого навчально-наукового підрозділу вищої школи України. Монографія як цілісне розв'язання наукової проблеми є не лише виявом його реального інтелектуального капіталу, але й одним з інструментів підтримання відповідного ліцензійного статусу.

Повномасштабне російське вторгнення в Україну стало фокусною темою на багатьох світових профільних майданчиках, зокрема й мистецьких. Міжнародний сектор культурних індустрій оперативно приєднався до безстрокової акції спротиву російській агресії через різноманітні культурно-мистецькі практики. Чисельність її учасників, а також настійлива актуалізація ними перебігу подій війни в Україні, стали свідченнями новітнього етапу розвитку мистецтва опору. Зокрема, польський культурно-мистецький загал, що з лютого 2022 року відчутно активізував свою діяльність, є одним із найбільш яскравих прикладів міжнародного світоглядного, екзистенційного опору російській експансії, потужним інструментом протидії їй.

Оскільки в сучасній вітчизняній історіографії питання осмислення доробку польських митців на підтримку України раніше не було предметом комплексної наукової студії, заповнення цієї наукової лакуни стало метою досліджень докторки історичних наук, професорки Руслани Шеретюк. Упродовж 2022 – 2024 років вона збирала, систематизувала й опрацьовувала твори польських митців на підтримку України. У 2024 році її монографія «Солідарні з Україною. Художні рефлексії польських митців на російсько-українську війну» побачила світ ².



На презентації
монографії Руслани
Шеретюк в АРТ-
укритті РДГУ. 2024 р.

У ній міститься результат осмислення масиву робіт польських митців, створених з їх внутрішньої потреби візуалізувати «жест солідарності» з Україною в її боротьбі з російським агресором. Акумуляований авторкою матеріал виявив, що до кола польських митців, які через свою творчість публічно продемонстрували підтримку Україні в російсько-

² Шеретюк Р.М. «Солідарні з Україною». Художні рефлексії польських митців на російсько-українську війну. Рівне: О. Зень, 2024. 163 с.

українській війні, входять: актори, творці інсталяцій і арт-об'єктів, автори книг, акціоністи, архітектори, арт-директори, видавці, графіки, графічні дизайнери, дизайнери інтер'єрів, дизайнери-плакати, дизайнери шрифтів, живописці, журналісти, іконописці, ілюстратори, карикатуристи, кінорежисери, керамісти, куратори арт-івентів, мистецтвознавці, музиканти, муралісти, перформери, поети, продюсери, режисери анімації, скульптори, співаки, сценаристи, тату-майстри, театральні режисери, фотографи, художники коміксів і колажисти тощо.

З-поміж них є плеяда досвідчених митців, котрі мають вагомі здобутки в своїй професійній царині, зокрема: Вітольд Береш (журналістика), Кшиштоф Міхал Бернадський (скульптура), Маріуш Варас (стріт-арт), Анджей Ветешка (графічний дизайн), Лекс Древінський (графічний дизайн), Анджей Заремба (політична карикатура), Ада Зелінська (ілюстрація), Павел Йонца (ілюстрація для преси), Хуберт Кампа (іконопис), Бартош Косовський (плакат), Марта Лесняковська (фотографія), Анджей Мілевський (каркатура), Анджей Понговський (графічний дизайн, плакат), Міколай Рейс (стріт-арт), Яцек Станішевський (візуальна інсталяція, плакат), Пьотр Яворський (стріт-арт) й ін. Водночас польський мистецький «бойовий загін» представлений когортою молодих митців, котрі лише розпочинають свій творчий шлях. Зрештою, спільною рисою всіх них є внутрішній потяг висловити свою солідарність з Україною, підтримати її, підставити дружнє плече і простягнути руку допомоги у скрутний для неї час випробувань.

Так, одним із виявів першої реакції мистецької спільноти Польщі на російське вторгнення в Україну, її «спонтанним імпульсом», як згодом розповідав знаний польський митець Кшиштоф Міхал Бернадський, стала графічна серія «Ukraińska Stabat Mater Dolorosa», створена ним навесні 2022 року. «Mater Dolorosa» («Скорботна Мати») і «Stabat Mater» («Тут стоїть Мати») – найпоширеніші в образотворчому мистецтві образи скорботної Діви Марії, яка оплакує мертвого Христа. У ній класичний символ материнської туги перегукується з образом української матері, діти якої віддали життя за свободу і незалежність свого народу. Отже, в інтерпретації польського митця, Скорботна Мати – це сучасний, актуалізований російсько-українською війною, образ України. За словами автора, «... Я створив близько десятка робіт як реакцію на телевізійні новини, які показували наростаючу трагедію в Україні. У них я використовував образ Діви Марії... Це багаторазове відтворення Мадонни є освяченням кожної української жінки. З одного боку, це може бути відображенням безпорадності перед силою російських бойовиків, агресора, котрий практично залишається безкарним, а з іншого – розповіддю про героїчних захисників Маріуполя... У мене не було гвинтівки, тому я використав маркер»³.

³ Bednarski K. M., Sobchuk M. O schulzowskich inspiracjach. *Konteksty. Polska Sztuka Ludowa*. 2022. № 1-2. S. 245-250.



Руслана Шеретюк на презентації книги в Рівненському обласному краєзнавчому музеї. 2024 р.

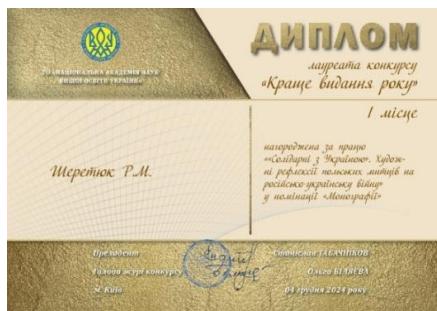
У книзі Руслани Шеретюк зібрано твори 100 польських митців, котрі своєю творчістю засвідчили солідарність з Україною в її протистоянні з російським агресором. Вони живуть і працюють переважно у великих містах Польщі, зокрема, Варшаві, Вроцлаві, Гданську, Гдині, Зеленій Гурі, Кракові, Лодзі, Любліні, Познані, Сопоті, Сувалках, Торуні, Щецині й ін. Отже, географія мистецької підтримки України охопила практично всі регіони Польщі.

Твори польських художників, створені, за зізнанням переважної більшості з них, «з потреби серця», що є виявом їхньої солідарності з Україною, характеризуються високим градусом емпатії і кордоцентризму. Водночас вони як виразні мистецькі маніфестації протистояння російській навалі, є візуальними наративами світоглядної єдності Польщі й України.

Оскільки монографія Руслани Шеретюк стала першою у вітчизняній гуманітаристиці спробою узагальнення творчих здобутків представників польського сектора культурних індустрій на підтримку України, відбулася низка її представлень широкому загалу. Її презентація студентам і викладачам художньо-педагогічного факультету РДГУ відбулася 11 листопада 2024 року в мистецькому просторі АРТ-укриття ⁴. Наступне її представлення відбулося 15 листопада 2024 року в Рівненському обласному краєзнавчому музеї. 27 березня 2025 року професорка Руслана Шеретюк оприлюднила результати своєї наукової роботи студентам факультету історії, політології та міжнародних відносин РДГУ ⁵, а 15 квітня 2025 року відбулася презентація монографії «Солідарні з Україною. Художні рефлексії польських митців на російсько-українську війну» викладачам і студентам кафедри теорії та історії мистецтва Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури (Київ).

⁴ В «Арт-укритті» художньо-педагогічного факультету РДГУ відбулася презентація книги професорки Руслани Шеретюк. URL: <https://www.rshu.edu.ua/newhome/3449-v-art-ukrytti-khudozhno-pedahohichnoho-fakultetu-rdhu-vidbulasia-prezentatsiia-knyhy-profesorky-ruslany-sheretuk>

⁵ Наукові зустрічі. URL: <https://library.rshu.edu.ua/index.php/novyny?start=25>



Руслана Шеретюк на презентації книги в бібліотеці РДГУ. 2025 р.

Монографія професорки Руслани Шеретюк «Солідарні з Україною. Художні рефлексії польських митців на російсько-українську війну» була високо оцінена вітчизняною громадською, зокрема науковою спільнотою. Так, у грудні 2024 року вона здобула I місце в категорії «Монографії» Всеукраїнського конкурсу «Краще видання року – 2024» громадської організації «Національна академія наук вищої освіти України» (Київ).

У грудні 2025 року ця студія Руслани Шеретюк посіла III місце в номінації «Одноосібна наукова монографія з культурології» I Всеукраїнського (національного) конкурсу наукових та навчальних видань «Українська соціогуманітаристика» (Івано-Франківськ). Він був організований спільними зусиллями Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Української видавничої асоціації, Української бібліотечної асоціації, Видавничого дому «Гельветика» та Центру українсько-європейського наукового співробітництва. Метою конкурсу було визначення кращих наукових практик, а також підтримка академічних стандартів у царині сучасних гуманітарних студій⁶.



Руслана Шеретюк на церемонії нагородження учасників конкурсу «Українська соціогуманітаристика». 2025 р.

Отже, монографія Руслани Шеретюк «Солідарні з Україною. Художні рефлексії польських митців на російсько-українську війну» виконує роль інструменту культурної дипломатії, підкреслюючи спільність цінностей України та Польщі. Її видання засвідчило інтеграцію кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ в глобальний науковий контекст.

⁶ В Україні вперше відбувся I Всеукраїнський (національний) конкурс наукових та навчальних видань «Українська соціогуманітаристика». URL: <https://cuesc.org.ua/v-ukrayini-vpershe-vidbuvsya-i-vseukrayinskij-natsionalnij-konkurs-naukovih-ta-navchalnih-vidan-ukrayinska-sotsiogumanitaristika/>

1.2 Колективні монографії

Колективна монографія, написана групою авторів, дозволяє об'єднати різні погляди на одну проблему. Коли ж колективна монографія підготовлена членами однієї кафедри, тоді вона ще й сприяє згуртованості колективу, зміцненню його внутрішньої комунікації.

У травні 2025 року в межах «Днів науки РДГУ – 2025» відбулася презентація монографії «Професійна мистецька освіта Рівненщини: персоналії, технології, виклики сьогодення», підготовлена науково-педагогічним колективом кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука художньо-педагогічного факультету РДГУ ⁷. Один з її розділів присвячений проблематиці розвитку мистецтва і мистецької освіти в контексті глобальних викликів сьогодення.



Секційне засідання кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука у межах «Днів науки РДГУ – 2024»

Так, в одному з її підрозділів авторства старшої викладачки кафедри Наталії Антонюк-Коберської «Художня освіта в умовах війни: мистецтво як форма спротиву» проаналізовано вплив воєнних дій на систему художньої освіти України, а також окреслено роль мистецтва – ефективної форми культурного опору ⁸. Нею досліджено й адаптацію сучасної вітчизняної мистецької освіти до реалій воєнного стану, зокрема використання технологій дистанційного навчання, а також забезпечення системи психологічної підтримки студентів і викладачів, котрі опинилися в умовах перманентної нестабільності.

⁷ Професійна мистецька освіта Рівненщини: персоналії, технології, виклики сьогодення: монографія / Рівненський державний гуманітарний університет; авт. кол.: Н.М. Антонюк-Коберська та ін. Рівне : Волинські обереги, 2025. 236 с.

⁸ Антонюк-Коберська Н.М. Художня освіта в умовах війни: мистецтво як форма спротиву. Професійна мистецька освіта Рівненщини: персоналії, технології, виклики сьогодення: монографія / Рівненський державний гуманітарний університет; авт. кол.: Н.М. Антонюк-Коберська та ін. Рівне : Волинські обереги, 2025. С. 201-216.



Наталія Антонюк-Коберська,
Руслана Шеретюк,
Ярослава Вернюк
на «Днях науки РДГУ – 2024»

Наталією Антонюк-Коберською аргументовано доводиться, що художні твори, створені під час війни, стають не лише засобом самовираження, а й потужним інструментом комунікації, протесту та соціального впливу. Водночас вони допомагають зафіксувати історичні події, передати емоційний стан суспільства, а також викликати співпереживання у глядачів. Це сприяє формуванню колективної пам'яті й історичної свідомості. Через них митці можуть впливати на сприйняття війни суспільством, підкреслюючи як її жахи, так і героїзм захисників. Споглядання витворів мистецтва, так само, як і процес їх творення, сприяє мобілізації громадськості та підтримці її морального духу.

За словами авторки, твори мистецтва слугують не тільки засобом вираження емоцій їх творців, а й своєрідною терапією для глядачів. Оскільки процес творення, а також споглядання мистецьких артефактів допомагає знизити рівень напруги, стресу, хоча б частково вивільнити від тривоги, позбутися депресії, то вони відіграють неабияку роль у суспільстві, позитивно впливаючи на його емоційний стан, свідомість, зокрема згуртованість.

Ще один із підрозділів цієї колективної монографії написаний старшою викладачкою Ярославою Гузь, а саме «Під землею: мистецтво в укритті як форма культурної адаптації в умовах війни (на прикладі України та міста Рівного)»⁹. Авторка акцентує на тому, що підвали, паркінги, метрополітени і бомбосховища, що донедавна виконували свої безпосередні функції у міському житті, стали новими «платформами» для художнього висловлювання, взаємодії та, зрештою, виживання. За нею, митець і глядач опинилися в умовах, коли як акт творення, так і споглядання мистецтва відбуваються в атмосфері небезпеки, за якої кожен твір перетворюється на своєрідний жест солідарності та водночас опору. Як висновує Ярослава Гузь, бомбосховище, що до війни було місцем відчуження, нерідко існувало хіба як рудимент радянської інфраструктури,

⁹ Гузь Я.В. Під землею: мистецтво в укритті як форма культурної адаптації в умовах війни (на прикладі України та міста Рівного). Професійна мистецька освіта Рівненщини: персоналії, технології, виклики сьогодення: монографія / Рівненський державний гуманітарний університет; авт. кол.: Н.М. Антонюк-Коберська та ін. Рівне : Волинські обереги, 2025. С. 217-235.

набуло нової функціональності. Воно стало не лише вимушеним притулком, а й простором естетичного та соціального трансформування – своєрідним інкубатором культури виживання, а також пам'яті й надії.

Із початком повномасштабного російського військового вторгнення в Україну розгорнувся швидкий процес появи нових і переоблаштування нетрадиційних локацій її культурного життя: у підвалах, метрополітенах, паркінгах почали з'являтися імпровізовані школи, бібліотеки, а також простори для арт-терапії. Приклади цього нині фіксуються майже по всій Україні. У бомбосховищах й інших подібних спорудах почали проводитися заходи українського культурного життя. Так, 26 березня 2022 року розпочався Kharkiv Music Fest, який мав символічну назву «Поміж вибухів», а саме його відкриття відбулося в підземці харківського метро. Департамент культури КМДА спільно з державним кіноархівом «Довженко-Центр» проводили кінопокази в київському метрополітені. Івано-Франківський драмтеатр розпочав новий проєкт «Театр у бомбосховищі». 31 березня 2022 року в чернівецькому бомбосховищі для всього світу в прямій трансляції звучали твори українських композиторів у виконанні ансамблю Чернівецької філармонії та музикантів з інших міст країни. На Закарпатті в 600-річному підземеллі колишнього палацу угорського графа Габора Бетлена, де нині розташований «Музей Берегівщини», демонстрували українські фільми та проводили виставки.

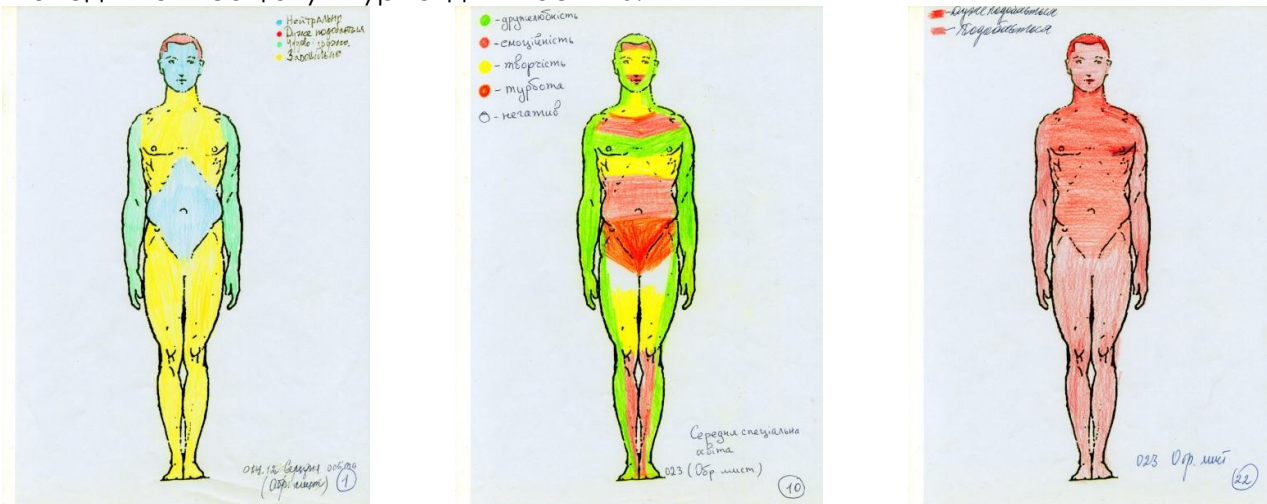
Одним із показових прикладів новітньої локальної мистецької мобілізації в Україні став проєкт «NOTinterested/ НЕзацікавлені V2.0», другий етап якого було реалізовано 17 травня 2024 року в місті Рівне. Він поєднував елементи експериментального мистецтва, культурного активізму й соціального коментування. Виставка, що була його ланкою, розмістилася у нетиповій локації – Сховищі № 64025, що належить Рівненському державному гуманітарному університету. Простір укриття трансформувався на повноцінну експозиційну зону, зберігаючи всі ознаки своєї первинної функції. Бетонні стіни, специфічне повітря, низькі стелі та відчуття інтроверсії, що відповідним чином впливали на сприйняття представлених творів, формували особливий психофізіологічний резонанс з естетичним матеріалом.

Один із підрозділів колективної монографії «Життя на вістрі: Наука. Бібліотеки. Суспільство», що вийшла друком у латвійському видавництві «Baltija Publishing» у 2025 році, належить авторству Руслани Шеретюк, а саме «Колірна перцепція сучасної молоді України в контексті глобальних викликів сьогодення (за матеріалами міжнародного дослідження з арт-терапії)»¹⁰.

Він був підготовлений за результатами міжнародного воркшопу «Я – мій портрет. Як ти себе бачиш?», проведеного Інститутом образотворчого мистецтва Жешувського

¹⁰ Шеретюк Р.М. Колірна перцепція сучасної молоді України в контексті глобальних викликів сьогодення (за матеріалами міжнародного дослідження з арт-терапії). *Life on the cutting edge: Science. Libraries. Society* (Життя на вістрі: Наука. Бібліотеки. Суспільство). Scientific Monograph (Колективна монографія). Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2025. С. 331-343.

університету (Республіка Польща) 2024 року. Його учасниками стали, зокрема, 50 студентів Рівненського державного гуманітарного університету: спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) – 4, спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) – 4, спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація – 27, спеціальності 026 Сценічне мистецтво – 9, спеціальності 028 Менеджмент соціокультурної діяльності – 6.



Опитувальники воркшопу «Я – мій портрет. Яким ти себе бачиш?»

У його межах кожному респонденту пропонувалося виконати проєкційний малюнок: розфарбувати на власний розсуд схематичну фігуру людини, уявивши, що це його власне тіло. Їм треба було колерувати відповідними фарбами – ті частини тіла, які задовольняють учасника, й іншими – ті, які не дуже імпонують, або ж викликають певні негативні емоції. Як відомо, за цією методикою фахівці з арт-терапії з'ясовують, які кольори асоціюються з позитивними почуттями людини, а які – з негативними.

Збір, систематизація, узагальнення матеріалів міжнародного воркшопу ««Я – мій портрет. Яким ти себе бачиш?», здійсненого в Рівненському державному гуманітарному університеті, показали, що нині в української студентської молоді однозначно позитивні асоціації викликають жовтий, зелений і блакитний кольори. Вони для неї є не лише символами життя, мирного неба, добробуту, оновлення та процвітання, а й віддзеркаленням прагнень, надій і мрій. Водночас, у контексті викликів сучасності, вибір жовтого і блакитного засвідчує динамічні процеси утвердження національної ідентичності у свідомості молодих українців.

Висновок про вплив суспільно-політичного чинника на колірну перцепцію низки студентів Рівненського державного гуманітарного університету підтверджується їхнім вибором кольорів, що тісно пов'язані з прикрими емоційними станами. Передусім ідеться про червоний.



Студенти РДГУ під час проведення міжнародного воркшопу з арт-терапії. 2024 р.

Символіка червоного кольору є однією з найбагатших у народній традиції українців; він є традиційно широко вживаним у їхньому побуті, оскільки означає повноту життя, свободу, енергію. Це – віковичний символ життя, краси, здоров'я, радості, добра, любові. Його часто можна побачити в українській вишивці. Водночас у сакральній традиції України червоний асоціюється з кров'ю, бо це колір Євхаристії, тобто очищення і спасіння через прийняття дорогоцінної Крові, пролитої Ісусом Христом. Саме у значенні жертвовної крові, символу самозречення забарвлювався одяг святих мучеників і мучениць на українських іконах. Отже, як колір крові червоний асоціюється не лише з життям, але й зі смертю.

Результати дослідження за проектом міжнародного воркшопу опосередковано засвідчують, що в реаліях України червоний колір її молоддю асоціюється з пролитою кров'ю загиблих співвітчизників у новітній російсько-українській війні. Це спостереження суголосне висновку сучасного українського дослідника Олександра Трегуба, що «сьогодні червоний – перш за все політичний колір», який символізує, зокрема, тоталітарний режим, насильство і жорстокість¹¹.

Отже, актуальність і значущість феномену сприйняття кольору полягає в тому, що як своєрідний соціологічний індикатор він фіксує настрої українського студентства в контексті глобальних викликів сьогодення.

Таким чином, науковий доробок викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука, які є авторами колективних монографій – Наталії Антонюк-Коберської, Ярослави Гузь, Руслани Шеретюк, – є

¹¹ Трегуб О. Червоний – не любов, а чорний – не журба: повна історія кольорів. URL: <https://www.platfor.ma/topics/knowledge/najyaskravishyj-tekst-v-istoriyi-oleksandr-tregub-vse-shho-treba-znaty-pro-kolory/>

прикладом оперативного реагування вищої школи на запити суспільства. Викладачі не просто описують події, а переконливо обґрунтовують роль мистецтва як засобу реабілітації, адаптації та символічної боротьби, що робить їхні напрацювання частиною загальнодержавної стратегії збереження ментального здоров'я та культурної суб'єктності України.

1.3 Наукометричні статті Scopus / Web of Science

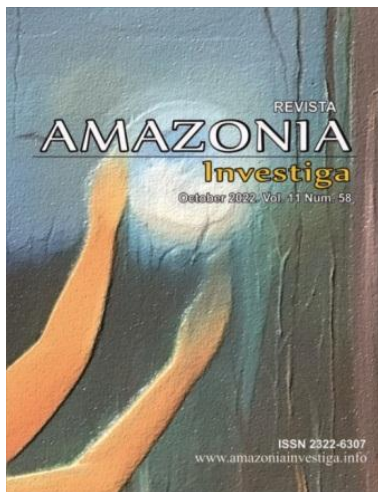
Публікації у виданнях, що індексуються в базах Scopus або Web of Science (WoS), є «золотим стандартом» сучасної науки, а також одним із ключових показників ефективності наукової діяльності університетської кафедри. Результати досліджень про мистецтво в часи війни, опубліковані в журналах Scopus / WoS, вивершують досвід України на частину світового наукового дискурсу, фіксуючи вітчизняні сенси на глобальному рівні.

Так, у статті наукометричної бази Web of Science за співавторства Олени Власюк «Проблеми та перспективи розвитку українського мистецтва (реалії воєнного стану)»¹² розглядаються виклики, що постали перед українським мистецтвом (музикою, хореографією, кіно, дизайном інтер'єрів тощо) за російсько-української війни, а також перспективи його розвитку.

Скажімо, осмислюючи стан і перспективи музичної царини України, авторка зробила висновок, що 2019 року музична сцена у всьому світі зазнала значних змін через поширення коронавірусної інфекції. Тоді безліч музичних заходів перейшла в онлайн-формат, що справило неабиякий вплив на ниву музичної культури. В Україні з початком повномасштабного російського вторгнення музичні заходи, зокрема фестивалі та концерти, продовжували проводитися онлайн, а досвід їх проведення у кризові моменти став виявом професіоналізму українських майстрів, зокрема гнучкості, вміння пристосовуватися до викликів воєнного стану. Вітчизняна музична галузь зберегла тенденцію популяризації класичної академічної музики, актуалізувала модерні музичні стилі й водночас урізноманітнила форми презентації музичного контенту. Крім того, дедалі популярнішими стають поліжанрові музичні проєкти, що не зосереджують увагу слухачів на конкретному музичному жанрі. Поширення українських фестивалів у європейському просторі, зокрема на онлайн-платформах, свідчить про поступальний розвиток вітчизняного музичного продукту в умовах війни¹³.

¹² Mosendz O., Vlasjuk O. Problems and prospects of the development of Ukrainian art (realities of martial law). *Amazonia Investiga*. 2022. Vol. 11, no. 58. P. 74-83.

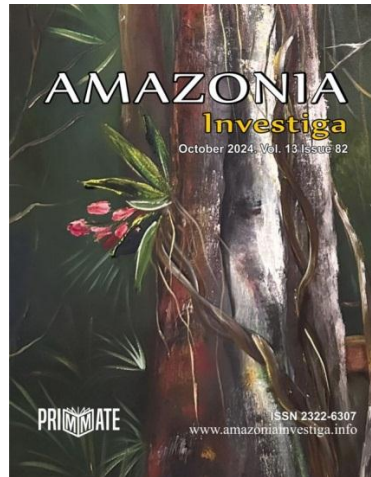
¹³ Ibidem. P. 78-79.



Олена Власюк проводить заняття «Основи наукових досліджень» для студентів спеціальності «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» в Рівненській обласній універсальній науковій бібліотеці. 2023 р.

У статті наукометричної бази Web of Science за співавторства Ірини Локшук «Стійкість і опір: українське мистецтво в умовах воєнного стану»¹⁴ йдеться, що війна вплинула на розвиток українського мистецтва, зокрема призвела до появи нових тенденцій, а також напрямів, що віддзеркалюють досвід, естетику, емоції та соціальні зміни в суспільстві на тлі трансформацій колективної пам'яті й історичній свідомості. Для прикладу, режисер Джордж Желу і драматург Наталія Ворожбит заснували київський «Театр переселенців» на основі досвіду, пов'язаного з різноманітними втратами, переміщеннями та, як наслідок, психологічними травмами цивільного населення. «Театр переселенців» використовував історії багатьох людей, щоб висвітлити проблематику війни засобами мистецтва, зокрема імпрровізації. Він увиразнив, що переміщення населення є найбільшою гуманітарною кризою, що спіткала Європу з часів Другої світової війни.

¹⁴ Lokshuk I., Cherednychenko O., Kopeliuk O. et al. Resilience and resistance: Ukrainian art under martial law. *Amazonia Investiga*. 2024. Vol. 13, no. 82. P. 70-80.



Обкладинка видання Web of Science, в якому опублікована стаття Ірина Локшук

За словами авторки, сучасні твори вітчизняних митців відображають як трагедію і страждання, так і силу духу та незламний характер українського народу. Приміром, набули розвитку форми мистецтва, що виражають публічний протест проти російської агресії та водночас солідарність із жертвами війни: стріт-арт (графіті, інсталяції), а також цифрові проєкти, що транслюються через соціальні мережі. Прикметно, що, в контексті викликів сьогодення, вітчизняні митці, аби підкреслити унікальність української культури, зокрема її стійкість перед загрозами війни, активно звертаються до її історичних коренів – традицій і символів національного мистецтва ¹⁵.

Мета публікації наукометричної бази Scopus за співавторства Любові Крайлюк «Роздуми про реальність: сучасне українське візуальне мистецтво та його роль у суспільстві» полягала у з'ясуванні питання, як сучасне українське образотворче мистецтво сприяє формуванню та зміцненню національної ідентичності в умовах стрімких соціокультурних змін ¹⁶.

Висновки, до яких дійшла авторка, засвідчують, що сучасне українське візуальне мистецтво активно інтегрує національні символи й історичні теми, що співвіднесені з культурними і соціальними викликами сьогодення. Відповідним інструментарієм мистецтва порушуються теми національної ідентичності, війни, свободи та соціальної справедливості.

Так, українські митці прагнуть висвітлити соціальні аспекти війни, зокрема психологічні переживання й емоційні травми, які не завжди помітні ззовні, але насправді справляють глибокий вплив на свідомість людей. Прикладом цього є Сергій Захаров –

¹⁵ Ibidem. P. 75.

¹⁶ Volska S., Tiutiunyk I., Matsyshyna Z., Datsiuk N., Krailiuk L. Reflections on Reality: Contemporary Ukrainian Visual Art and Role in Society. *International Journal on Culture, History, and Religion*. 2025. № 7 (SI1). P. 845-870.

український художник, який виявив як стійкість супроти окупантів, так і художній опір за окупації Донецька 2014 року. Його робота «У в'язниці угруповання «ДНР», що зображує жорстоку реальність війни, має глибоке соціально-політичне значення. У ній автор підкреслює абсурдність і насильство окупаційного режиму за допомогою карикатур та інсталяцій, які стали символом українського опору в окупованому місті¹⁷.



Обкладинка видання Scopus, в якому опублікована стаття Любові Крайлюк

За нею, українське мистецтво не лише зосереджується на національних мотивах, а й творить нові візуальні коди, які зміцнюють засади культурної пам'яті народу. Отже, аналіз творів низки знамих українських художників засвідчує, що мистецтво стає інструментом осмислення соціально-політичних реалій, об'єднуючи країну на основі національних цінностей, зокрема шанобливого ставлення до історичної спадщини.

Отож, наукові публікації Олени Власюк, Ірини Локшук та Любові Крайлюк у виданнях Scopus / Web of Science документують стійкість вітчизняного мистецтва у часі російсько-української війни, фіксуючи його трансформацію у форму духовного опору й інструмент осмислення реальності. Ці студії демонструють високий рівень наукової рефлексії кафедри в контексті реалій сьогодення України.

1.4 Фахові статті категорії «В»

Публікації у виданнях категорії «В» є фундаментом наукової діяльності викладача в Україні. Якщо публікації в наукометричних виданнях Scopus та Web of Science – це вихід на міжнародну арену, то фахові статті категорії «В» є необхідною умовою виконання ним професійних стандартів вищої школи. Водночас вони дозволяють оперативно

¹⁷ Ibidem. P. 855.

оприлюднити результати досліджень, що критично важливо в умовах динамічної російсько-української війни.

Так, у фаховій науковій статті «Екоцид як тема сучасного візуального мистецтва в Україні» за співавторства Ярослави Вернюк ¹⁸ розглядається проблематика екоциду – широкомасштабного загрозливого знищення довкілля й екосистем – крізь призму сучасного українського візуального мистецтва. Її актуальність відчутно зросла внаслідок російського вторгнення в Україну, яке завдало значної шкоди довкіллю через воєнні дії.

Матеріали дослідження свідчать, що українські художники використовують різноманітні форми і техніки – від концептуальних інсталяцій і перформансу до традиційного живопису та цифрового мистецтва – для актуалізації екологічної проблематики. Їхні роботи часто відображають зруйновані ландшафти, напівзниклі види фауни і флори, вплив промислових відходів, а також осмислюють і водночас актуалізують питання стійкості природи. У статті представлено розлогу інформацію про художників та їхні роботи, а також показано, як візуальна мова руйнування, деградації й потенціалу відновлення довкілля розвивається в українському арт-середовищі.

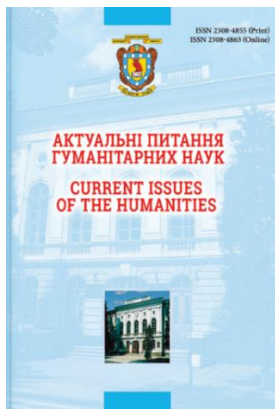
Висновки дослідження наголошують, що сучасне українське мистецтво є значимою відповіддю на екоцид, єднаючи естетику з екологічним активізмом. В ньому висвітлюється роль візуального мистецтва в підвищенні обізнаності вітчизняного соціуму, формуванню його дискурсу на сприяння усвідомлення ним згубних тривалих наслідків екоциду як на локальному, так і на глобальному рівнях. Демонструючи картини екологічного спустошення, українські митці прагнуть виплекати у співвітчизників почуття відповідальності, яке виходить за межі традиційного екологічного дискурсу, і, зрештою, має на меті спонукати до відповідних дій ¹⁹.

Актуальність фахової публікації «Українське мистецтво як чинник формування національної ідентичності у суспільстві» за співавторства Ярослави Вернюк ²⁰ зумовлена зростанням значення культури в умовах гібридних загроз, інформаційних воєн і глобалізаційних викликів. Вона акцентує, що в цьому контексті мистецтво є не лише формою самовираження, а й чинником зміцнення національної єдності, збереження культурної пам'яті та відновлення історичної справедливості.

¹⁸ Алфьорова З., Вернюк Я., Козік В. Екоцид як тема сучасного візуального мистецтва в Україні. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2024. Вип. 82. Том 1. С. 81-88.

¹⁹ Там само. С. 81.

²⁰ Ковальова М., Вернюк Я., Журавльова Н. Українське мистецтво як чинник формування національної ідентичності у суспільстві. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2025. Випуск 89. Том 1. С.232-239.



Ярослава Вернюк
на кафедральних
«Днях науки РДГУ – 2024»

У ній з'ясовано, що українське мистецтво є багатокомпонентним соціокультурним явищем, яке суттєво впливає на процеси формування та трансформації національної ідентичності. Встановлено, що як традиційні художні практики (народне мистецтво, фольклор, іконопис, класичний живопис, театр), так і сучасні мистецькі форми (стріт-арт, цифрове мистецтво, мультимедійні інсталяції, соціальні арт-проекти), взаємодіючи між собою, формують сучасний український культурний код, сприяють актуалізації його ідентифікаційних маркерів у колективній свідомості. У студії особливу увагу приділено осмисленню ролі мистецтва в освітньому процесі, зокрема його значенню для молодіжної аудиторії як значимого чинника формування громадянських і національних цінностей у контексті сучасної культурної політики. Водночас у ній проаналізовано приклади звертання до мистецтва як інструменту націєтворення під час кризових періодів, зокрема Революції Гідності, збройного конфлікту на Сході України та повномасштабного вторгнення росії 2022 року.

Авторка доходить висновку, що українське мистецтво є не лише засобом культурної репрезентації, а й чинником соціальної мобілізації, збереження історичної тягlostі, формування колективної пам'яті та набуття українським суспільством ідентифікаційної стабільності в умовах трансформаційних змін ²¹.

У фаховій статті за співавторства Олени Власюк «Мистецькі проекти в сховищах: нові культурні простори в умовах війни» ²² йдеться, що російсько-українська війна докорінно змінила український соціум практично в усіх його сферах: економіка та бізнес поступово переорієнтувалися на воєнні потреби, спільнота, переоцінивши життєві пріоритети, згуртовано звикає жити в новій реальності, освіта намагається відповідати сучасним вимогам.

²¹ Там само. С. 232.

²² Казначеева Л. М., Власюк О. П. Мистецькі проекти в сховищах: нові культурні простори в умовах війни. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2026. № 1. С. 47-51.

Початок великої Війни за Незалежність України став відправною точкою безпрецедентних змін й у функціонуванні вітчизняних культурних інституцій. Загроза знищення, постійні обстріли, повітряні тривоги стали чинниками пошуку адекватних форм роботи узвичаєних культурних просторів – галерей, концертних залів, театрів, бібліотек, музеїв. Практично в перші місяці після початку повномасштабного вторгнення культурна спільнота почала відшукувати та використовувати альтернативні й нетипові локації для своєї роботи. Спонтанно відбулася вимушена трансформація підземних сховищ, укриттів, підвалів, метро в нові багатофункціональні культурні простори. Приклади таких трансформацій як феномен сучасної культури, зокрема в царині мистецтва, фіксуються як на загальнонаціональному, так і локальних рівнях. Зокрема, станції метро Києва та Харкова, окрім свого функціонального призначення, почали відігравати не тільки роль сховищ містян від ракетних атак, а й просторів для культурних і мистецьких подій: концертних майданчиків, місць для експонування виставок, презентацій і зустрічей²³.



Олена Власюк відкриває виставку
«Студентська палітра». 2025 р.

Нові культурні простори – підземні сховища, метро, укриття та підвали – стають місцями реалізації мистецьких проєктів, які, слугуючи збереженню ідентичності спільноти, інструментом опору, зокрема стійкості й солідарності, не тільки сприяють її психологічній підтримці, а й документують події війни²⁴.

У фаховій науковій статті Миколи Ганжі «Детермінанти використання засобів екодизайну як чинника формування патріотичних почуттів»²⁵ акцентовано, що загрозливі реалії українського

сьогодення спричинили трансформуючий вплив на духовну сферу особистості. Нині відбувається процес переоцінки й переосмислення таких аксіологічних орієнтирів, як конструктивне мислення, конструктивна уява, конструктивна поведінка, а в цілому – конструктивне ставлення особистості до природного та соціального довкілля і, врешті, самої себе.

²³ Там само. С. 48.

²⁴ Там само. С. 50.

²⁵ Ганжа М.В. Детермінанти використання засобів екодизайну як чинника формування патріотичних почуттів. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 71. Том 1. С. 167-170.



Микола Ганжа на практичному занятті з «Екодизайну». 2023 р.

проблем необхідно скоординувати та консолідувати зусилля всього суспільства. Це можливе й завдяки створенню гнучкої системи виховання підростаючого покоління, де б враховувалися як потреби часу, так і задовольнялися запити й інтереси підростаючої особистості²⁶.

У статті Миколи Ганжі наголошується на необхідності включення патріотичного аспекту екодизайну в кожен галузь знань, а також сферу практичних умінь навчально-творчої діяльності учнів. Як висновує її автор, використання елементів народної художньої творчості володіє неабияким потенціалом не лише цікавої організації дозвілля дітей, але й реалізації важливого педагогічного принципу зв'язку виховання з життям²⁷.

У фаховій науковій статті Руслани Шеретюк «З потреби серця»: творчість польських митців на підтримку України», що стала однією з перших у вітчизняному мистецтвознавстві спроб осмислення творчих здобутків представників польського сектора креативних індустрій на підтримку України, міститься мистецтвознавче осмислення їхнього доробку в контексті сучасного мистецтва опору²⁸.

Нині Україна, у зв'язку з принциповими змінами в суспільній свідомості, перебуває у перехідному стані, обумовленими політичними, соціальними й економічними трансформаціями. Він, зі свого боку, є джерелом подальшого розвитку суспільства на принципах демократизму, гуманізму, єдності національних і загальнолюдських цінностей, формування високодуховної людини. На переконання автора, для подолання його

²⁶ Там само. С. 170.

²⁷ Там само. С. 171.

²⁸ Шеретюк Р.М. «З потреби серця»: творчість польських митців на підтримку України. *Українська академія мистецтва*. 2022. № 32. С. 168-173.



Руслана Шеретюк у художній галереї «Мобо-Арт» у Кракові. 2023 р.

У ній ідеться, що численним «бойовим загоном» культурно-мистецького фронту Польщі на підтримку України стали представники графічного дизайну – плакатисти, ілюстратори, дизайнери, зокрема, Агата Денбіцька, Ганна Кмець, Анджей Понговський, Павло Шлотава й ін. Їхні твори відзначаються психологічною глибиною розкриття провідної думки – підтримки України і водночас нерозривної єдності з нею в боротьбі проти рашизму. У сучасних реаліях польський іконопис наповнюється новим смисловим контентом, яскравим прикладом чого є творчість Хуберта Кампи. Використання митцем дерев'яних дощок від колишніх ящиків для боєприпасів як матеріальної основи творів сакрального мистецтва сповнена глибокого символізму; водночас воно в доволі креативний і незвичний спосіб актуалізує в європейському суспільстві проблему війни в Україні. Крім того, потужну підтримку польських митців України в її боротьбі проти російського агресора репрезентує їхня музична творчість. Сучасні вокально-інструментальні композиції («Podaj rękę Ukrainie», «Mam cię siebie»), а також твори поп-музики («Putin», «Nasze Domy») виступають промовистими культурно-мистецькими сигналами єдності поляків з українським народом у важкі часи його випробувань.

Твори польських художників, графіків, дизайнерів, плакатистів, іконописців і музикантів, створених ними «із потреби серця», є виявами їхньої солідарності з Україною, високого градусу емпатії й кордоцентризму.

У фаховій науковій студії Руслани Шеретюк «Художня візуалізація російсько-української війни крізь призму польського стріт-арту» проаналізовано художній інструментарій польського вуличного мистецтва як засіб осмислення й інтерпретації подій новітньої російсько-української війни ²⁹.

²⁹ Шеретюк Р.М. Художня візуалізація російсько-української війни крізь призму польського стріт-арту. Арт-платФорма. 2024. Вип. 1 (9). С. 120-138.

Авторка акцентує, що вже в перші дні після російського вторгнення в Україну у просторі багатьох польських міст, зокрема Варшави, Кракова, Познані та Щецина, з'явилася низка антивоєнних муралів і графіті, створених місцевими художниками з їх внутрішньої потреби здійснити «жест солідарності» з Україною.



Руслана Шеретюк в Ягеллонській бібліотеці. 2023 р.

Художня візуалізація новітньої російсько-української війни в роботах польського стріт-арту реалізувалася з використанням широкої палітри художніх засобів. Одним із них стала метафора – перенесення ознак одного предмета чи явища на інший на основі їхньої схожості. Яскравим прикладом цього є мурал познанського урбан-майстра під псевдонімом Kawu «Putin Voldemort» / «Путін Волдеморт», де автор проводить паралелі між могутнім лиходієм зі світу фентезі Лордом Волдемортом і російським диктатором Володимиром Путіним.

Низка творів польського вуличного великоформатного живопису тяжіла до гіперболізації – стилістичного прийому перебільшення, що використовується їхніми авторами задля посилення виразності змісту й емоційного впливу. Вияви цього прослідковуються, зокрема, в одному з графіті на вулиці Пулавській у Варшаві, де задля досягнення більшого художнього ефекту митець «забризкав кров'ю» не лише напис українською «ВОЛЯ», а й тротуар під ним.

Антивоєнному вуличному мистецтву Польщі притаманне й різнопланове художньо-образне смислове наповнення його лейтмотиву. Так, універсальним символом боротьби за свободу став мурал Анджея Понговського «Panna Wolna» / «Пані Вільна», створений у квітні 2022 року у Варшаві на основі однойменного постеру художника. Адекватний сьогочасним українським реаліям образ-переживання міститься також у муралі «Війна в Україні» краківського художника Миколая Рейса.

Мета фахової публікації Руслани Шеретюк «Антивоєнна галерея муралів у Гданську як мистецький маніфест солідарності Польщі з Україною» полягала у з'ясуванні обставин появи, тематичного спрямування і змістового наповнення галереї муралів у Гданську в

контексті підтримки Польщею України в її воєнному протистоянні з російським агресором

30.

Як ідеться у статті, реалії українського сьогодення позначилися на контенті польського стріт-арту, яскравим прикладом чого є антивоєнна галерея муралів у Гданську. Авторами муралів і графіті на підпірній стіні Поморської міської залізниці біля зупинки РКМ «Гданськ – Ясень» стали викладачі і студенти низки авторитетних освітніх закладів Польщі – Академії образотворчих мистецтв у Гданську, Університету Марії Кюрі-Склодовської у Любліні, Академії образотворчих мистецтв імені Євгена Гепперта у Вроцлаві, а також Академії образотворчих мистецтв імені Яна Матейка у Кракові.

Антивоєнна галерея муралів у Гданську стала публічною декларацією доброзичливості, чуйності, щирості, сердечності польського народу, його співпереживань стражданням українців, спричинених російською окупаційною армією. Для прикладу, щемлива сцена розлуки родини, котра рятується від небезпек війни, стала сюжетом муралу Клаудії Гжесь. Майю Конопацьку на створення муралу надихнув український народний живопис, зокрема роботи Марії Примаченко. Частина з них, як відомо, згоріла під час російських атак, стратегічно спрямованих на тотальне знищення української культури. За словами молодого мисткині, її мурал ілюструє трагічні зміни, спричинені війною як для людей, так і довкілля.

Стінопис Юлії Коханської покликаний художньо інтерпретувати концепт «Воля», що в реаліях російського військового терору стало визначальним для України. Воля – це й прагнення досягти поставленої мети, незважаючи на всі перешкоди. Отже, на переконання авторки, воно символізує міць української нації. Художнім завданням цієї мисткині було наголосити, що, незважаючи на величезні жертви та всі труднощі, які нині переживає Україна, вона має насагу, аби забезпечити свою свободу.

Польський антивоєнний стріт-арт у Гданську – не лише художня візуалізація ставлення поляків до російсько-української війни, зокрема її знаних фігурантів, але й вияв новітнього мистецтва опору. Зрештою, вказані витвори польського вуличного мистецтва у специфічний спосіб дарують Україні й українцям надію на краще завтра, незважаючи на драматичні й нерідко трагічні обставини сьогодення.

Отже, спільним знаменником вищезгаданих фахових статей категорії «В», авторами яких є викладачі кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ, є концептуалізація мистецтва не лише як естетичного об'єкта, а й потужного інструменту життєстійкості, безпеки та національного ствердження. Всі їхні автори – Ярослава Вернюк, Олена Власюк, Микола Ганжа, Руслана Шеретюк – осмислюють творчість через призму активної дії, де мистецтво реагує на екоцид, трансформує сховища на культурні центри, плекає патріотизм через екодизайн, об'єднує народи через спільні візуальні коди опору (стріт-арт).

³⁰ Шеретюк Р.М. Антивоєнна галерея муралів у Гданську як мистецький маніфест солідарності Польщі з Україною. *Академія українського мистецтва*. 2024. № 35. С. 238-245.

1.5 Закордонні публікації

Позаяк закордонні публікації виводять вітчизняну науку з локального контексту в глобальний науковий простір, це дозволяє українським ученим справляти певний вплив на світовий порядок щодо Війни України за Незалежність.

Приміром, у студії Руслани Шеретюк «Новітня іконографія українського мистецтва – Війна, Бог і Вітчизна», опублікованій у збірнику матеріалів Міжнародного мистецько-наукового симпозиуму «Мистецтво і життя» (Франція – Польща), розглядається питання інтерпретації традиційних релігійних сюжетів в українському мистецтві в умовах російсько-української війни ³¹.



Руслана Шеретюк у
Публічній бібліотеці
Варшави. 2026 р.

Одним із найпоширеніших релігійних сюжетів у вітчизняному мистецтві часу російсько-української війни стало зображення Богородиці. Знаковою в цьому контексті є робота Софії Сулій «Українська Пієта», що з'явилася в Інтернет-просторі вже в перші дні повномасштабного російського вторгнення. В ній Богородиця оплакує не Ісуса Христа, а українську дитину, мертве тіло якої тримає на своїх руках. Замість традиційного для цієї іконографічної композиції Іоанна Богослова тут бачимо невідомого українського пораненого мирного жителя, нажаханого військовими злочинами російського окупанта.

Ще одним сучасним твором, наближеним до давньої іконописної традиції, є робота Олега Грищенка «Під Покровом Богородиці», де під омофором Матері Божої зображене новітнє українське військо – Збройні Сили України. У цьому контексті також показовою є комп'ютерна графіка Максима Паленка «Маріупольська Покрова», створена автором у травні 2022 року. Вона присвячена одній із найболючіших тогорічних сторінок російсько-української війни – блокаді заводу «Азовсталь», де перебували цивільні маріупольці, а також українські військові, які в нелюдських умовах – без води, їжі і

³¹ Sheretuk R. The newest iconography in Ukrainian art – War, God, and Fatherland. *International Artistic and Scientific Project : Art and Life 2*. Rzeszów : Institute of Fine Arts of the University of Rzeszów, 2022. P. 64-66.

медикаментів – продовжували тримати оборону Маріуполя. У художньому творі їх зображено під захистом Богородиці, що виступає символічно-образним утіленням надії українців на порятунок співвітчизників.

Досліджені в цій публікації новітні твори українського мистецтва – це не лише реакція вітчизняних митців на російську агресію, але й візуальна фіксація суспільної свідомості українського народу, зокрема як осмислення, так і переосмислення ним базових національних цінностей.

Упродовж 2022 – 2023 навчального року двома академічними освітніми закладами Польщі, а саме Академією прикладних наук у Новому Сончі й Інститутом образотворчого мистецтва Жешувського університету, було реалізовано масштабний міжнародний мистецько-науковий проєкт «Tadeusz Kantor. Trzeba byc...» («Тадеуш Кантор. Треба бути...»), присвячений творчості цього

видатного польського театрального режисера і художника другої половини ХХ ст. На запрошення його організаторів відгукнулися фахівці з Польщі, а також Австрії, Італії, Іспанії, США, України, Латвії, Франції і Словаччини. Україну в цьому міжнародному івенті представляли митці та мистецтвознавці з Рівного, зокрема й викладачі художньо-педагогічного факультету РДГУ.

Так, у підготовці наукової монографії за редакції Івони Бугайської-Бігос і Анни Стеліги як складової цього міжнародного проєкту взяла участь докторка історичних наук, професорка

кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ Руслана Шеретюк (стаття «Тадеуш Кантор і війна») ³².

У ній ідеться, що видатний польський театральний діяч ХХ століття, режисер, автор хеппенінгів, художник, сценограф, письменник, теоретик мистецтва, викладач Краківської Академії мистецтв Тадеуш Кантор (1915 – 1990) був фундатором оригінальної драматургії, що виникла під впливом його індивідуального досвіду, а її постановки вирізнялися унікальним єднанням творчої форми й особистісного, емоційного висловлювання. Складна канторівська драматургія ґрунтувалася, зокрема, на глибоких психологічних переживаннях війни, які митець проніс упродовж усього свого життя.

³² Sheretiuk R. Tadeusz Kantor i wojna. Kantor. Trzeba byc... Międzynarodowy Projekt Artystyczno-Naukowy (2022-2023) / Redacja naukowa Iwona Bugajska-Bigos, Anna Steliga. Nowy Sącz: Drukarnia Diagram, 2022. S. 117-121.

Саме під час Другої світової війни Кантор уперше замислився над проблемою співвідношення ілюзорної удаваної реальності, відтвореної драматургом у п'єсі, з повсякденням, в якому жили як сам художник, так і його артисти, а також глядачі. Це були суворі реалії окупованої і розореної нацистами Польщі. Саме в неї повертався герой спектаклю «Повернення Одиссея»: порожній простір напівзруйнованої кімнати, зі стін якої відпала вся штукатурка й заповорила собою підлогу. В цій типовій для польської дійсності 1944 року квартирі й розмістив Кантор дію свого спектаклю. Його глядачі розташувалися на горах сміття і грудях цегли. В тій частині, яка була відведена для сцени, на підлозі знаходилося залізне дуло гармати, валялися дерев'яні рештки палуби корабля, що свого часу затонув, а зверху звисав рупор військового мегафона, з якого лунали «гавкаючі» звуки німецьких команд. У кутку під стіною, спиною до глядачів, сидів, скоцюбившись, солдат у брудній шинелі і касці. Він прийшов сюди, в це приміщення, ніби з вулиці, остаточно засвідчуючи його приналежність до реалій саме 1944 року. Солдат повертався до глядачів і казав: «Одісей повернувся з Трої». Отже, під впливом жорстокої дійсності війни й окупації Тадеуш Кантор обирає принцип максимальної, гранично автентичної речової фактури і предметної натуральності як нової парадигми театрального дійства.

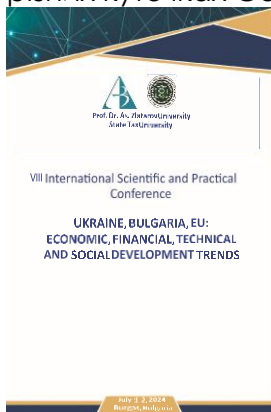
Вистава «Я ніколи вже сюди не повернусь» стала публічною сповіддю Тадеуша Кантора як громадянина ХХ століття. Новація драматурга полягала в тому, щоб відверто розкрити на сцені свій внутрішній світ, переводячи індивідуальні емоції в театральний вимір. Зокрема, на репетиціях Тадеуш Кантор знову і знову відтворював сцену загибелі свого батька в Освенцимі. Режисер довго шукав інтонацію її кожної репліки; глибоко схвилюваний, він постійно їх повторював, поправляв актора, котрий читав повідомлення про загибель батька. І знову ми бачимо намагання Тадеуша Кантора віднайти переконливу театральну метафору крізь особисту призму художнього бачення війни і смерті. Прослідковується воно і в його останньому спектаклі «Сьогодні мій день народження», що також ґрунтувався на спогадах про війну.

Отже, в культурному просторі ХХІ століття війна як провідний автобіографічний компонент драматургії Тадеуша Кантора є актуальним й украй правдивим авторським наративом. Згідно нього, війна – одна з реальностей буття людини, в якій немає вигаданих персонажів; водночас вона сповнена неоцінених моментів, з яких складається пам'ять людини і правда її життя. Війна виступає своєрідним фільтром усього несправжнього й несуттєвого в житті, по суті, його універсальною категорією. Це – одне з тих послань, яке Тадеуш Кантор залишив по собі людям.

У закордонній публікації Руслани Шеретюк «Мистецький акціонізм Болгарії крізь оптику російсько-української війни» міститься результат розгляду творів сучасного болгарського мистецтва на підтримку України, зокрема його художнього інструментарію в осмисленні й інтерпретації подій новітньої російсько-української війни ³³.

³³ Шеретюк Р.М. Мистецький акціонізм Болгарії крізь оптику російсько-української війни. *Ukraine, Bulgaria, EU: economic, financial, technical and social development trends: materials VIII International*

До безстрокової акції спротиву новітній російсько-українській війні долучилися й представники мистецького акціонізму Болгарії, в якому «твором» є акція або театралізоване дійство. Так, одними з перших «жест солідарності» з Україною в її військовому протистоянні з російським окупантом продемонстрували вуличні художники. Для прикладу, в міському просторі Софії на початку 2022 року з'явився антивоєнний мурал авторства Станіслава Беловського, де був зображений російський президент Володимир Путін із власним трупом на руках. У цьому стінописі в доволі лаконічній, однак переконливій художній манері, візуалізовано перспективи російського диктатора в його спробі знищити Україну: на думку художника, у російсько-українській війні Путін знайде лише свою смерть. Сповненим співпереживання і бажання підтримати дух українців, котрі під натиском війни змушені були полишити власні домівки, є авторський проєкт Станіслава Беловського «Продовжуйте йти». Він складається з 5 муралів, розміщених у різних куточках Софії.



Учасники VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Україна, Болгарія, ЄС: економічні, фінансові, технічні та соціальні тенденції розвитку» (Болгарія, 2024 р.)

Антивоєнний мистецький акціонізм Болгарії, що проявляється, зокрема, у вуличному мистецтві й перформансі, – це декларація підтримки і водночас свідчення її солідарності з Україною, вагомий аргумент спільності цінностей болгар і українців, їх взаєморозуміння і добросусідства.

У закордонній публікації Руслани Шеретюк «Маніфестація європейської ідентичності в сучасному вуличному мистецтві Польщі й України»³⁴ йдеться про те, що

Scientific and Practical Conference (Burgas, Bulgaria, July 1-2, 2024). Burgas: Avangard Prima, 2024. P. 124-126.

³⁴ Шеретюк Р.М. Маніфестація європейської ідентичності в сучасному вуличному мистецтві Польщі й України. *The most difficult problems of youth and ways to solve them: materials III International*

вияви демократичної європейської ідентичності у творчості польських урбаністів є різновекторними й багатогранними: захист демократичних цінностей і свобод, критика державної деспотії, капіталізму, клерикалізму, тоталітаризму; українські ж художники в більшості випадків візуалізують ключові засади європейської ідентичності – право на життя і свободу – крізь оптику геополітичних викликів сучасності, зокрема агресивних імперських загроз росії.



*Руслана Шеретюк
у Публічній бібліотеці Кракова. 2024 р.*

У контексті питання виявів європейської ідентичності вуличне мистецтво в Україні, з огляду на його історію та специфіку розвитку, перебуває на етапі становлення. Однак відзначимо, що демократичні європейські цінності суголосні творчим проектам його представників. Приміром, значимою в контексті європейської інтеграції України є творчість представників української урбаністичної групи «Interesni kazki» (Олексій Бордусов, Володимир Манжос). В Україні, а також поза її

межами, вони створили масштабні стінописи, що є рефлексією на глобальні виклики сьогодення. Так, у Києві ними було створено мурал «Час змін», присвячений проблематиці геополітичних загроз сучасного світу. На нього художників надихнули загрозливі події, що відбулися 2014 року – анексія Криму та розгортання війни на Донбасі. Провідна ідея муралу знайшла вияв в образі битви між Добром і Злом, а саме Козака зі Змієм, що обплів собою всю земну кулю. Водночас у Любліні, в рамках реалізації проекту «Make Europe Bloom», ця творча група створила мурал «Deadambitions» («Мертві амбіції»): «Реальність перевертається, вона перетворюється на виживання від геноциду... Реальність, в якій ми жили, була світлою і побудованою на правді... Весь світ зараз у небезпеці... Час об'єднатися...» - кажуть українські митці. Протистояти амбіціям, що несуть смерть,

зберегти рідну домівку, рідних і близьких, врятувати світ, в якому живемо – таким є авторський посил до мешканців цього європейського міста ³⁵.

Актуальність студії «Мистецтво спротиву в сучасному культурно-освітньому процесі» за співавторства Наталії Антонюк-Коберської ³⁶ полягає в окресленні ключових трендів розвитку вітчизняного мистецтва в умовах повномасштабної російсько-української війни.



Наталія Антонюк-Коберська проводить заняття з «Живопису» для студентів 2 курсу спеціальності «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». 2026 р.

За авторкою, новітнє мистецтво України і світу виконує роль свідка й інтерпретатора війни. Воно є не лише засобом візуального відображення подій, але й платформою для глибшого розуміння впливу війни як на все суспільство, так і його індивідів. Під час війни відбулася суттєва трансформація системи цінностей і актуальних цілей мистецтва. Крізь оптику війни триває переосмислення ідейних засад і завдань творчості, що відображає зміну соціального та культурного контексту. У воєнний період стрімко еволюціонують мистецькі форми й техніки. Війна спонукає до розвитку нових засобів художньої виразності, включаючи цифрове мистецтво й інноваційні підходи до традиційних жанрів. Водночас мистецтво в умовах війни стає потужним і дієвим засобом психологічної підтримки, своєрідною терапією, допомагаючи людям упоратися із завданими нею травмами. Авторка акцентує, що мистецтво стає як засобом опору

³⁵ Цуба В. Інтерв'ю з художником-муралістом Володимиром Манжосом про спротив українського мистецтва. URL: <https://bukvy.org/intervyu-z-hudozhnykom-muralistom-volodymyrom-manzhosom-pro-sprotyv-ukrayinskogo-mystecztva/>

³⁶ Антонюк-Коберська Н.М., Рубан-Головчук З.М. Мистецтво спротиву в сучасному культурно-освітньому процесі. Матеріали Міжнародної наукової конференції «Культура та мистецтво: тенденції розвитку наукових течій». Рига, Латвія. 2025. С. 51-55

російській окупації, так і інструментарієм збереження та плекання національної ідентичності ³⁷.

Отже, як ідеться у студії Наталії Антонюк-Коберської, мистецтво опору є значимою ланкою сучасного культурно-освітнього процесу в Україні. Воно не лише відображає реальність, але й змінює її, формуючи нову генерацію мислячих громадян і водночас надихаючи її представників на активні дії. Мистецтво виходить за межі суто естетичного сприйняття, оскільки стає частиною інформаційного фронту, засобом психологічної підтримки й плекання національної ідентичності. Через творчість формується громадянська позиція молодого покоління, яке вчиться цінувати свободу, історичну пам'ять і силу власного голосу ³⁸.

Отож, закордонні студії Руслани Шеретюк і Наталії Антонюк-Коберської виконують роль інтелектуальної культурної дипломатії. Їх значення для іноземної аудиторії можна звести до кількох критично важливих функцій. Так, публікація про новітню іконографію українського мистецтва пояснює закордонному читачу, що Україна має власну глибоку і суб'єктну культуру. Це руйнує російський наратив про «єдиний культурний простір», тобто, що росіяни і українці є одним народом, і водночас демонструє, що українське мистецтво є самостійною частиною європейського контексту.

Звернення до постаті Тадеуша Кантора в контексті війни – це адекватний посил до європейської аудиторії. Проводячи паралелі між його драматургією та сучасною війною в Україні, авторка робить український біль «зрозумілим» для іноземців через знайомі їм естетичні коди.

Результати ж дослідження «Мистецтво спротиву в сучасному культурно-освітньому процесі» актуалізують український досвід у європейській науці. Коли закордонні науковці ознайомлюються зі змістом статті про тенденції розвитку вітчизняного мистецтва як невід'ємної ланки культурно-освітнього процесу в умовах війни, вони мають змогу інтегрувати цей український кейс у власні наукові, публіцистичні й освітні проекти, перманентно оприсутнюючи в них тему України.

1.6 Всеукраїнські та Міжнародні наукові конференції

Участь викладачів у наукових конференціях – це «живий нерв» академічної діяльності. Так, якщо статті та монографії є фіксацією її результатів, то конференція важлива тим, що є процесом їхньої апробації й шліфування, під час якого відбувається комунікація викладачів-однодумців, що своєю чергою справляє неабиякий позитивний вплив на якість навчально-виховного процесу в закладах вищої освіти.

³⁷ Там само. С. 52.

³⁸ Там само. С. 55.

У січні 2023 року професорка Руслана Шеретюк взяла участь у роботі VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Традиції і новітні технології у розвитку сучасного мистецтва», що проводилася на базі кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. На ній вона виступила з доповіддю «Художні метафори війни в доробку сучасних польських дизайнерів-плакатистів», де йшлося, що мистецьки опрацьовуючи тему війни, сучасні польські художники-плакатисти вдаються до широкого спектру асоціацій, символів, алегорій – головного інструментарію художньої метафори.

Зокрема, творчість Яцека Станішевського, автора інсталяцій, скульптур і постерів із Гданська є візуальним перформансом, у якому емоції митця завжди знаходять відгук глядацької аудиторії. Це добре простежується на прикладі його плакату «Хрест війни»



Руслана Шеретюк в бібліотеці Академії образотворчого мистецтва імені Яна Матейка в Кракові. 2024 р.

(«War Cross»). Означена робота – одна з численних мистецьких праць, що відображає ставлення митця до сучасного російсько-українського збройного протистояння. В цьому випадку предметом уваги художника стало питання жертв війни. На його переконання, центральною фігурою військових конфліктів є пересічна людина, оскільки саме вона несе на собі весь тягар їх наслідків. Намагаючись досягнути граничної і водночас вражаючої ясності художнього висловлювання, митець зображує бойовий літак із ракетами як символічний хрест війни, на якому розіп'ята людина. Використання цього художнього прийому дозволило йому чітко артикулювати жертвовність цивільної людини в умовах війни³⁹.

Упродовж 27 – 29 травня 2025 року в Ужгороді проходила XXX Міжнародна науково-практична конференція «Ерделівські читання – 2025». Цей інтелектуальний захід був проведений на базі місцевого Мистецького центру «Галерея Ілько» за участі провідних наукових, освітніх і культурних інституцій, серед яких, зокрема: Національна академія мистецтв України, Національна академія наук України, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука, Львівська національна академія

³⁹ Шеретюк Р. Художні метафори війни в доробку сучасних польських дизайнерів-плакатистів. *Традиції і новітні технології у розвитку сучасного мистецтва: Збірник матеріалів VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції*, м. Черкаси, 18 січня 2023 р. / Упоряд. А. І. Полудень, Ф. А. Гонца. Черкаси: Видавець Третяков О.М., 2023. С. 162-164.

мистецтв, Харківська державна академія дизайну і мистецтв, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського й ін.

Офіційна програма ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції «Ерделівські читання – 2025» включала 206 наукових доповідей науковців з України, Словаччини, Угорщини та Румунії. Серед них були й викладачі кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ: Олена Власюк, Ярослава Вернюк, Ярослава Гузь, Любов Крайлюк і Руслана Шеретюк.



Любов Крайлюк на «Днях науки РДГУ – 2024»

Робота однієї з секцій цього наукового івенту була присвячена питанню «Збереження культурної ідентичності у часі війни: тенденції, явища, перспективи». У ній Ярослава Вернюк виступила з доповіддю «Війна в кожному стібку як нитка тримає імена живих і мертвих», а Любов Крайлюк презентувала своє наукове дослідження на тему «Воєнна тематика у творчості Іванни Токар».



Ірина Локшук – учасниця Всеукраїнського мистецького проекту «Ткацтво.UA». 2022 р.

27 березня 2026 року викладачі кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука, а саме: доцентка Ярослава Вернюк і старша викладачка Ірина Локшук, долучилися до інтелектуальної дискусії Всеукраїнського круглого столу «Мистецька освіта в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України: завдання та здобутки» за програмою XVII Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти – 2026».

Унікальністю зустрічі стала власне аудиторія, яка де-факто презентувала ледь не весь зріз мистецької спільноти України: вчителі загальної мистецької освіти, викладачі

мистецьких і мистецько-педагогічних вишів, дитячих мистецьких шкіл, позашкіль, дошкільної освіти, а також представники органів управління освітою, фахівці системи післядипломної педагогічної освіти, музейники.

Ще однією особливістю цього заходу стала консолідація й творча синергія доповідачів у висвітленні спектру питань із різних секторів мистецької галузі, котрі зазвичай майже не перетиналися, оскільки зосереджувалися на власній проблематиці: педагогіка мистецтва, мистецтвознавство, культурологія.

Ініціатором проведення Всеукраїнського круглого столу став відділ мистецької освіти Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України, співорганізатором – ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України. Долучився до нього й їх багаторічний партнер – відділ змісту і технології педагогічної освіти Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна ⁴⁰.

1.7 V Всеукраїнська науково-практична конференція «Україна і світ: мистецтво в глобальних викликах сьогодення»

15 травня 2025 року в межах реалізації «Днів науки РДГУ – 2025» кафедрою образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука художньо-педагогічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету була проведена V Всеукраїнська науково-практична конференція «Україна і світ: мистецтво в глобальних викликах сьогодення» ⁴¹.

Її метою було обговорення питань специфіки розвитку, трансформацій контенту, художніх стратегій, а також інструментарію художньої творчості в сучасному культурно-цивілізаційному просторі України і світу, зокрема аналіз тематичної спрямованості та змістового наповнення творів українського і світового мистецтва в контексті воєнного протистояння України з російським агресором.

З огляду на це, були визначені тематичні напрями роботи конференції, а саме:

1. Людина, суспільство, культура перед загрозою війни.
2. Національне мистецтво в умовах російсько-української війни.
3. Війна і світ. Нові художні смисли і стратегії.

⁴⁰ Всеукраїнський круглий стіл «Мистецька освіта в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України: завдання та здобутки». URL: <https://undip.org.ua/news/vseukrainskyy-kruhlyy-stil-mystetska-osvita-v-umovakh-voiennoho-stanu-ta-povoiennoho-vidnovlennia-ukrainy-zavdannia-ta-zdobutky/>

⁴¹ V Всеукраїнська науково-практична конференція «Україна і світ: мистецтво в глобальних викликах сьогодення». URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2025/05/19/>

4. Українські та світові культурно-мистецькі практики у соціокультурній динаміці сьогодення.
5. Професійна мистецька освіта: персоналії, стратегії, виклики.



Учасники V Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Україна і світ: мистецтво в глобальних викликах сьогодення». 2025 р.

Свої заявки на участь у конференції подали 115 дослідників – мистецтвознавців, культурологів, філософів, істориків, працівників освітніх установ із різних куточків України – Львова, Луцька, Тернополя, Рівного, Києва, Полтави. Вони представляли авторитетні вітчизняні навчальні заклади й установи, зокрема: Національну академію образотворчого мистецтва і архітектури (Київ), Національну академію керівних кадрів культури і мистецтва (Київ), Харківську державну академію дизайну і мистецтв, Інститут народознавства НАН України (Львів), Закарпатську академію мистецтв, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка й ін.

На пленарному засіданні конференції, що проходило у змішаному форматі, особливий інтерес викликала доповідь докторки педагогічних наук, старшої наукової співробітниці, професорки кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка Лариси Тимчук, в якій дослідниця окреслила шляхи збереження національних культурних цінностей в умовах війни. Її колега, кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка Тетяна Батієвська у своєму виступі докладно проаналізувала основні тенденції розвитку образотворчого мистецтва під час війни.



Ректор РДГУ Роман Павелків, деканка художньо-педагогічного факультету РДГУ Наталія Дзюбишина, завідувачка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ Олена Власюк на V Всеукраїнській науково-практичній конференції «Україна і світ: мистецтво в глобальних викликах сьогодення». 2025 р.

Кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри декоративно-прикладного мистецтва Закарпатської академії мистецтв Ліанна Бокотей виступила з доповіддю «Мистецтво як інструмент в умовах війни: формування нової культурної реальності». Обговорення проблематики розвитку українського мистецтва часу російсько-української війни продовжилося під час виступу кандидатки педагогічних наук, доцентки кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, членкині Національної спілки художників України Юлії Мохіревої «Умови побудови культурного простору під час військових дій».

Учасники конференції не оминули у своїх виступах й проблематики збереження і плекання життєстійкості співвітчизників. Так, під час її пленарного засідання кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри культури та соціально-гуманітарних дисциплін Закарпатської академії мистецтв Аліна Волощук оприлюднила результати свого наукового дослідження «Образотворче мистецтво як ефективний засіб психоемоційної підтримки в умовах війни та соціальних потрясінь». А кандидатка економічних наук, доцентка Закарпатської академії мистецтв Наталія Дочинець докладно дослідила питання розвитку арт-менеджменту у воєнний час, зокрема адаптації українських митців і менеджерів до кризових умов. За її словами, саме ефективна взаємодія художника з оточуючим світом, його активна, позитивна, конструктивна творча діяльність долає кризи, виклики і загрози сьогодення.



Вітальне слово проректорки РДГУ Оксани Петренко до учасників V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Україна і світ: мистецтво в глобальних викликах сьогодення». 2025 р.

Локальні виміри буття національної культури в умовах війни стали предметом дослідження кандидатки педагогічних наук, доцентки, завідувачки кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, членкині Національної спілки майстрів народного мистецтва України Тетяни Саєнко, яка виступила на конференції з доповіддю «Тема війни у сучасному культурно-освітньому просторі Полтавщини». Кандидатка мистецтвознавства, доцентка кафедри культури та соціально-гуманітарних дисциплін Закарпатської академії мистецтв Оксана Гаврош доповіла про тематику російсько-української війни у творчості закарпатських художників. Водночас кандидаткою мистецтвознавства, доценткою кафедри теорії та історії мистецтва Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури Ольгою Денисюк були оприлюднені результати її наукової розвідки «Між еміграцією й інтеграцією: сучасні українські мистецькі ініціативи в Польщі після 2022 року».

Отже, учасниками V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Україна і світ: мистецтво в глобальних викликах сьогодення» докладно обговорювалася проблематика новітніх художніх стратегій, зокрема інструментарію українського мистецтва в роки російсько-української війни. Вони дійшли висновку, що його феноменальність полягає у здатності синтезувати національне та художнє; не лише фіксувати й візуалізувати вияви національних ідей і цінностей, але й транслювати їх у суспільство, плекаючи й оберігаючи його національну самосвідомість. З огляду на це, воно відіграє роль одного з вагомих чинників формування національної ідентичності українців.

1.8 Міжнародні закордонні наукові конференції



Руслана Шеретюк на VIII Міжнародній науково-практичній конференції у болгарському місті святі Костянтин і Елена. Липень 2024 р.

Польщі, Бразилії, Угорщини, Франції, Словаччини, України, Фінляндії, Італії, Японії, Швейцарії й Іспанії презентували свої художні твори та наукові виклади. Україну представляла ця викладачка Рівненського державного гуманітарного університету з доповіддю «Війна, Бог і Батьківщина, або Новітня іконографія українського мистецтва». У ній йшлося про твори українського мистецтва часу російсько-української війни, що є, на переконання науковиці, не лише реакцією вітчизняних митців на російську агресію, але й візуальною фіксацією виявів суспільної свідомості українців, зокрема як осягання, так і переосмислення ними базових національних цінностей ⁴².



Руслана Шеретюк на XII Міжнародній науковій конференції «На прикордонні культур і народів» у польському місті Сянок. Вересень 2024 р.

⁴² У скарбницю Перемоги: участь викладачів кафедри ОДПМ РДГУ в міжнародних науково-мистецьких проектах. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2022/09/07/>

1-2 липня 2024 року в місті Святі Костянтин і Єлена (Болгарія) проходила VIII Міжнародна науково-практична конференція «Україна, Болгарія, ЄС: економічні, фінансові, технічні та соціальні тенденції розвитку». Професорка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Руслана Шеретюк виступила на її пленарному засіданні з доповіддю «Мистецький акціонізм Болгарії крізь оптику російсько-української війни»⁴³.

12-14 вересня 2024 року в місті Сянок (Республіка Польща) проходила XII Міжнародна наукова конференція «На прикордонні культур і народів», у роботі якої взяла участь й професорка Руслана Шеретюк. Вона виголосила доповідь «Польсько-український мистецький діалог солідарності й добросусідства в контексті російсько-української війни»⁴⁴.

Упродовж 11-13 вересня 2025 року професорка Руслана Шеретюк взяла участь у роботі XIII Міжнародної наукової конференції «На прикордонні культур і народів», що проходила в польському місті Сянок, де вона виступила з доповіддю «Російсько-українська війна крізь призму польського стріт-арту». Під час свого виступу викладачка РДГУ презентувала аудиторії свою нещодавно оприлюднену монографію «Солідарні з Україною. Художні рефлексії польських митців на російсько-українську війну» (Рівне, 2024)⁴⁵.



Руслана Шеретюк на XIII Міжнародній науковій конференції у польському Сяноку. Вересень 2025 р.

⁴³ Професорка Руслана Шеретюк взяла участь в роботі VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Україна, Болгарія, ЄС: економічні, фінансові, технічні та соціальні тенденції розвитку». URL: <https://www.facebook.com/share/p/1DveDcK1LG/>

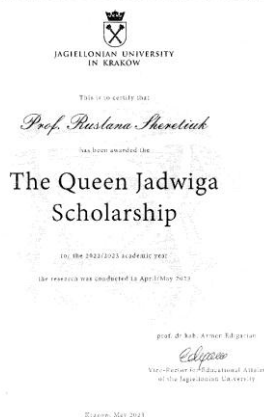
⁴⁴ Участь у XII Міжнародній науковій конференції «На прикордонні культур і народів». URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2024/09/16/>

⁴⁵ Участь у Міжнародній науковій конференції в Польщі. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2025/09/15/>

1.9 Міжнародний науковий грант

Упродовж 24 квітня – 24 травня 2023 року докторка історичних наук, професорка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва художньо-педагогічного факультету РДГУ Руслана Шеретюк реалізувала програму наукового гранту Фондації імені Королеви Ядвіги Ягеллонського університету (Республіка Польща). Під час перебування в Кракові вона збирала, систематизувала й осмислювала матеріали на тему «Культурно-мистецький фронт: підтримка польськими митцями України в російсько-українській війні»⁴⁶.

З цією метою науковиця працювала в низці науково-дослідницьких установ, зокрема: Міжнародному Центрі Культури в Кракові, бібліотеці Національного музею в Кракові, Академії образотворчого мистецтва імені Яна Матейка в Кракові, Бібліотеці Ягеллонського університету, Публічній бібліотеці в Кракові, бібліотеці Інституту історії мистецтва Ягеллонського університету імені Леха Каліновського, бібліотеці Польської Академії Наук та ін.



Руслана Шеретюк у бібліотеці Академії образотворчого мистецтва імені Яна Матейка в Кракові, 2023 р.

Під час реалізації завдань наукового гранту Ягеллонського університету професоркою Русланою Шеретюк було виявлено, що з початку повномасштабної російсько-української війни діяльність польських митців перетворилася на дієвий культурно-мистецький аванпост підтримки України. Вона реалізувалася в різних видах, формах і напрямках сучасного мистецтва, зокрема, графіці, плакаті, стріт-арті, іконописі, інсталяції, перформансі, музиці, політичній карикатурі, коміксі, фотографії тощо.

Так, із болем переживає війну в Україні краківський художник Миколай Рейс. Своєрідною саморефлексією на неї став один з його муралів із симптоматичною назвою «Wojna w Ukrainie» / «Війна в Україні». Це понад чотириметрове завдовжки та

⁴⁶ Міжнародний науковий грант. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2023/05/26/>

півтораметрове заввишки живописне зображення, що в серпні 2022 року з'явилося на поверхні муру на розі вулиць Ейзенберга і Грюнвальдської у Кракові.



Руслана Шеретюк у Кракові біля муралу польського вуличного художника Миколая Рейса «Війна в Україні». 2023 р.

Мурал Миколая Рейса – вияв особистого бачення художником пекла війни в Україні, його емоційних переживань, оприлюднених у форматі творчого проекту. У центрі його композиції змальовані величезні, гіпертрофовані очі, які ніби спостерігають за тим, що відбувається нині в Україні. Вони мають синьо-жовті зіниці, в яких відблискують біло-червоні плями – художня алюзія на кольори державних прапорів України і Польщі.

Знаковими є й дві постаті на краях муралу, які, за висловлюванням автора, «є добрими духами та символами спільності культур». Це підкреслюється декором їхнього вбрання, що поєднує орнаментальні мотиви з українського й польського народного мистецтва. Вони є ніби посланцями з України, котрі летять у різні куточки світу, аби розповісти про страхиття війни. У муралі є й інші прикметні зображення, зокрема, оливкові гілки, що виступають уособленням спокою й миру, а також соняшники – символи відродження України. Зрештою, символічним центральним акцентом муралу є лелека в синьо-жовтих барвах, що летить над зруйнованими війною міськими спорудами. Але, як слушно зауважує мистецтвознавиця Ольга Денисюк, оскільки «лелеки завжди повертаються додому, тому Миколай Рейс упевнений, що українці, як і лелеки, також повернуться до своїх домівок після завершення війни»⁴⁷.

У межах свого дослідження Руслана Шеретюк також докладно ознайомилася з низкою експозицій художніх виставок польських митців у Кракові, присвячених війні в Україні.

Зокрема, на виставці викладачів і студентів Академії образотворчих мистецтв імені Яна Матейка в Кракові «365 dni wojny» / «365 днів війни» було представлено 28 плакатів,

⁴⁷ Денисюк О. Війна в Україні очима польського художника Миколая Рейса. Образотворче мистецтво. 2022. № 3-4. С. 118.

провідною ідеєю яких була солідарність з Україною і водночас засудження російської агресії. За словами її організаторів, плакати не припиняють війну, але, як завжди перед обличчям зла, вони є потужним голосом проти збройного нападу росії на Україну.



Руслана Шеретюк на відкритті виставки «365 днів війни» викладачів і студентів Академії образотворчих мистецтв імені Яна Матейка в Кракові. 2023 р.

Так, Марта Перуг свій постер присвятила темі масштабної руйнації російськими загарбниками осель мешканців України. Використавши синьо-жовті кольори, авторка зобразила сплюндровану війною будівлю і розмістила ємкий напис: «W 365 dni Rosjanie zburzyli 149 300 domów» / «За 365 днів війни росіяни знищили 149 300 будинків».

Промовистим є й постер Єви Павлушук, де на синьо-жовтий прапор України падає тінь двоголового орла – одного з державних символів російської федерації. У такий спосіб авторка лаконічно і водночас переконливо інтерпретувала російську військову агресію, що має на меті знищення української державності.

В антивоєнному плакаті Пьотра Прика росія зображена в образі викопного динозавра. Це можна тлумачити двояко. З одного боку, він персоніфікує агресію, фізичну силу, жорстокість, прагнення першості – саме ті риси, які нині всьому світу демонструє росія. Однак, з іншого, приківська потвора має лише скелет, що свідчить про намір автора акцентувати на її належності до минулих епох, а отже, наголосити на тому, що росія дивиться в минуле, а не в майбутнє.

Отже, виступи викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ на Всеукраїнських і Міжнародних наукових конференціях, а також реалізація програми наукового гранту Ягеллонського університету, засвідчують перманентну актуалізацію ними теми російсько-української війни на вітчизняних й закордонних інтелектуальних майданчиках.

Розділ II.

Мистецькі виміри війни: творча діяльність викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ



*Опір злу є категоричним виявом людського в людині.
Мистецтво також є категоричним виявом людського в
людині.*

Опір і мистецтво взаємно доповнювані.

Юрій Андрухович

*Мистецтво під час війни – це не про красу, а про правду.
Це мова, якою ми кричимо світу про те, що ми живі.*

Олександр Ройтбурд

2.1 Виставки в Україні

Викладачі кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету є активними учасниками Всеукраїнських і регіональних художніх виставок, присвячених проблематиці російсько-української війни, що засвідчує: академічне середовище університету професійно трансформує досвід війни в художнє надбання, яке згодом стане частиною історії українського мистецтва XXI століття.

14 червня 2022 року в Арт-просторі художньо-педагогічного факультету РДГУ відбулася презентація художньої виставки «В Україні буде мир!». Її експонентами стали викладачі і студенти кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. Кожен із них по-своєму, відповідними мистецькими засобами та задіяним художнім інструментарієм, презентував особисту інтерпретацію реалій сьогодення України.



Експозиція художньої виставки «В Україні буде мир!». 2022 р.

Приміром, у монументальному живописному творі професора Олександра Сташука предметом уваги став ординець-рашист, що несамовито топчеться по квітучій землі України. Оригінальність задуму автора полягала в тому, що глядач знаходиться ніби на позиції українського снайпера, котрий уже навів приціл на зловісне «Z» на грудях окупанта. Старша викладачка Віра Чернієнко у своїй роботі вирішила художнє завдання персоніфікації Помсти. В однойменному мистецькому творі мисткиня зобразила жінку-воїтельку з мечем у руках; її поза, вираз обличчя наводять глядача на думку, що Помста вже здобула сатисфакцію, вона досягла бажаного – знищила ворогів. Лаконічними, навіть скупими художніми засобами старшій викладачці Ярославі Гузь вдалося ємко відтворити неповторність українського літнього пшеничного «Поля». Зануреним у філософські

роздуми у своєму творі «Мій Мамай» постав Заслужений майстер народної творчості Леонід Гринбокий ⁴⁸.



Іванна Токар. Біль.
2015-2017 рр.

Водночас старша викладачка Іванна Токар у гобелені «Біль» художньо інтерпретувала глибину людського смутку як органічну рефлексію на жахиття війни. Це монументальний твір, де традиційна техніка ткацтва стає засобом передачі цього гострого емоційного стану. В контексті російсько-української війни він читається як глибока візуальна метафора національної трагедії й особистого страждання.

Палітра гобелена побудована на різкому контрасті, що символізує динаміку катастрофи війни. Агресивні плями червоного й помаранчевого кольорів у лівій частині його композиції асоціюються з вогнем, вибухами, а також відкритою ранною. Це – активна фаза руйнування й одночасно «епіцентр» болю. Біла та світло-сіра верхня частина гобелену нагадує дим, завісу або саван – колір шоку, оніміння, втрат. Світлі вертикальні «мазки» подібні до стовпів диму від влучань або до душ, що піднімаються вгору. Чорний і землистий кольори внизу «заземлюють» композицію, відсилаючи до обвугленої землі, руїн і трауру.

Маленькі червоні вкраплення на світлому тлі є ключовим акцентом художнього твору Іванни Токар. Вони сприймаються як бризки крові на снігу або попелі. Це символ точкових трагедій – кожна цятка ніби окреме життя, обірване у світлому, сповненому оптимізму, просторі буття. Це візуалізація болю, який неможливо приховати чи нівелювати. Діагональні лінії та чіткі геометричні блоки, зокрема світлий квадрат у центрі темної зони, навіюють відчуття архітекtonіки руйнування. Вони подібні розломам будинку в розрізі після ракетного удару. Світлий квадрат може символізувати останнє вікно, що світиться в темряві, або надію, яку намагається поглинути темрява болю. Оскільки ткane полотно, на відміну від гладкого живопису, має фактуру, то це додає образу відчуття фізичної «тілесності», цей біль ніби можна відчути на дотик.

Як відомо, техніка гобелена передбачає переплетення ниток качка та основи. У контексті драм і трагедій війни це стає метафорою переплетених людських доль, об'єднаних спільним горем. Те, що робота закріплена на грубому дерев'яному брусі, додає їй як архаїчності, так і автентичності: це біль, що вкорінений у землю, історію та народну пам'ять.

⁴⁸ Мистецька виставка «В Україні буде мир!». URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2022/06/14/>

Отже, gobелен «Біль» авторства Іванни Токар не зображує події війни, але передає її екзистенційну сутність. Це авторська художня оповідь про те, як вогонь агресії розриває тишу мирного життя, залишаючи по собі лише попіл, кров і глибокі зазубрини в душах. Це стриманий, але масштабний плач-лемент, талановито втілений за допомогою ткацтва.

10 жовтня 2022 року в Арт-просторі художньо-педагогічного факультету РДГУ відкрилася художня виставка, приурочена до Дня художника. Її учасники – викладачі кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, а саме: Олександр Сташук, Любов Крайлюк, Леонід Гринбокий, Віра Чернієнко, Іванна Токар, Олена Власюк, Ірина Локшук, Ярослава Гузь.



Експозиція художньої виставки до Дня художника. 2022 р.

Роботи митців, об'єднані темою «Україна: до і після», репрезентували авторське бачення минулого України, її сьогодення, а також майбутнього. Так, Олександр Сташук у своїх творах звертається до романтично-сентиментальних почуттів глядача, спонукаючи його розчулено згадати про мирну Україну, її природу й багатство. Такою ж щирістю і проникливістю характеризуються витвори Іванни Токар, Олени Власюк та Ірини Локшук. На противагу їм, стриманою і навіть лаконічною є мистецька оповідь Віри Чернієнко: в ній глядач убачає очевидні алюзії на тривожну українську весну 2022 року ⁴⁹.

Виняткові мужність, витривалість й незламність українських воїнів – бійців полку «Азов», легендарних захисників Маріуполя – лейтмотив представленого на виставці мистецького доробку Любові Крайлюк.

Приміром, її живописна робота, в якій зображений учасник оборони Маріуполя, Герой України Сергій Волина, є частиною диптиху «Народження міфу. Герої «Азовсталі»». Це полотно єднає риси документального портрета та героїчного епосу. У ньому масштабно подано портрет – обличчя, де домінує погляд воїна. Його очі – світлі, спокійні, але рівночасно сповнені невимовного тягара відповідальності. Це погляд людини, котра бачила пекло, але не зламалася. Напис «Сергій Волина» і вертикальний текст – вказівка

⁴⁹ Творча виставка до Дня художника. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2022/10/10/>

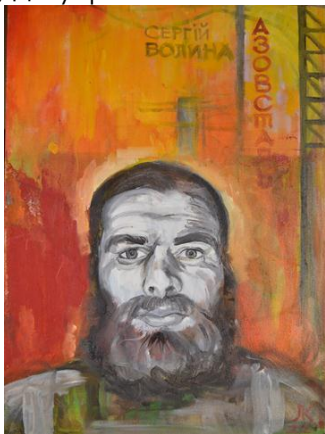
«Азовсталь» праворуч є своєрідними маркерами часу та місця. Шрифт тексту нагадує графіті або написи на стінах укріплень, що додає роботі автентичності.

Тлом картини є палаюче марево. Використання мисткинею гарячих відтінків вохри – оранжевого та криваво-червоного візуалізує атмосферу постійних обстрілів й авіаударів, в яких перебували захисники Азовсталі. Обличчя героя, написане у стриманій сіро-білій гамі, творить ефект «металевої» міцності, а також відсилає до хронікальних фотографій із підвалів заводу з їх пилом і бетоном. Чорна борода та брови ніби підкреслюють суворість й аскетизм образу, виокремлюючи воїна з вогняного хаосу.

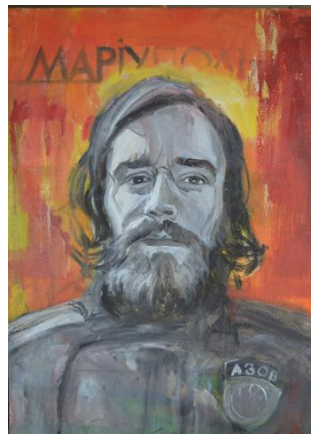
Ця живописна робота написана у стилі еспресіонізму. Так, якщо грубі, пастозні мазки її тла відтворюють динаміку війни й нестабільність світу, то обличчя Сергія Волини прописане більш чітко, символізуючи його внутрішню стійкість.

В іншому портреті «Героїв Азовсталі» її композиція теж побудована за канонами парадного, але водночас глибоко психологічного портрета. З цією метою навколо голови воїна авторка зображає золотисто-жовте світіння, що нагадує німб. Це вивершує портрет на щабель сучасної ікони, канонізуючи подвиг захисників Маріуполя ще за їхнього життя.

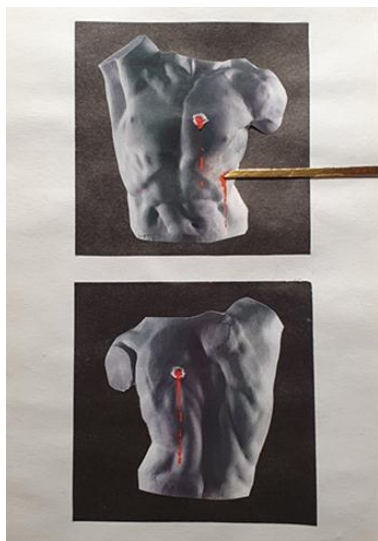
Попри те, що це портрети конкретних осіб, мисткиня у такий спосіб творить збірний образ незламності України. Їх провідною ідеєю є перемога духу над «матерією» – гнітючими екзистенціями сьогодення. У них Любов Крайлюк фокусується не на військовій атрибутиці, а на психологічному стані українських військовослужбовців. Це образ людей, які стали символами опору не лише для України, а й усього світу. Мужність тут трактується не як відсутність страху, а як свідомий вибір стояти до кінця. Отже, диптих Любові Крайлюк «Народження міфу. Герої Азовсталі» є живописним маніфестом культурного опору в умовах війни, оскільки фіксує сучасну історію України крізь призму образотворчого мистецтва, де українські воїни постають як титани.



Любов Крайлюк. Народження міфу. 2022 р.



Любов Крайлюк. Герої «Азовсталі». 2022 р.



Ярослава Гузь. Біль. 2023 р.

Упродовж 18 лютого – 5 березня 2023 року в Музеї міста Києва тривала Всеукраїнська виставка колажів «Я І ВІЙНА», складовою експозиції якої була й робота старшої викладачки кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ Ярослава Гузь під назвою «Біль». Цей колаж – гранично лаконічне й водночас емоційно напружене висловлювання авторки на тему війни в Україні.

Твір побудований як вертикальний диптих на білому тлі. У двох його чорних прямокутниках розміщено зображення фрагментів класичної скульптури, а саме чоловічого торса (вигляди спереду та ззаду). Використання авторкою античних форм відсилає до ідеалів краси, гуманізму як витоків європейської цивілізації. Обидві фігури «поранено»: яскраво-червона фарба, що імітує кров, проступає в місцях ударів. У верхній частині диптиху бачимо уламок спису, що пронизує тіло збоку. Колірна гама колажу стримана, але й драматична, оскільки поєднує ахроматичні кольори (чорний, білий, сірий) із криваво-червоним експресивним акцентом.

Використання античної статуї замість світлини реальної людини – це потужний метафоричний авторський хід. Скульптура, яка зазвичай сприймається як щось вічне та нерухоме, в роботі Ярослава Гузь стає вразливою, ніби живою.

Художниця навіює думку, що біль настільки сильний, що «болить» навіть камінь. Це символізує розправу рашистської навали над людською гідністю та культурою.

Елемент, який пробиває торс, символізує агресію, брутальне втручання зовнішньої руйнівної сили. Контраст між холодною, гладкою поверхнею скульптури та гарячою, «живою» фарбою творить відчуття фізичного страждання. Це візуалізація того, як війна перетворює простір буття людини на мішень. Поєднання в колажі зображень античної фігури передньої і задньої проєкції продукує ефект «наскрізного» поранення. Це підкреслює тотальність болю: від нього неможливо сховатися, бо він пронизує все єство наскрізь. Чорне тло навколо фігур формує відчуття вакууму, ізоляції та самотності людини у страднанні.

В реаліях подій новітньої російсько-української війни колаж Ярослава Гузь «Біль» сприймається як коментар до трагедії руйнації не лише людських життів, а й їхнього культурного коду. Це – «біль» нації, чия спадщина та й саме фізичне існування опинилися під екзистенційним ударом. Твір апелює до загальнолюдських цінностей, роблячи українську трагедію осмисленою через мову класичного мистецтва.

Упродовж 28 травня – 4 червня 2023 року в київській галереї «ЦеГлинаАрт» тривав Всеукраїнський художній керамічний проєкт «ЦеГлина – 2023», метою якого була інтенсифікація розвитку української професійної кераміки. Він передбачав демонстрацію творчих здобутків вітчизняних художників-керамістів широкому загалу, а також творчу комунікацію представників низки мистецьких професій, дотичних до сучасного керамічного мистецтва, зокрема, керамістів, теоретиків, галеристів, колекціонерів, дизайнерів, архітекторів⁵⁰. За задумом організаторів, цей захід мав стати арт-показом нових підходів до матеріалу (глини, шамоту, полив), а також здобутків українських керамістів з адаптування стародавнього ремесла до сучасної мови концептуального мистецтва.



Афіша Всеукраїнського художнього керамічного проєкту «ЦеГлина – 2023»



Віра Чернієнко. Кров людська – не водиця. 2023 р.

Цей Всеукраїнський арт-івент, започаткований ще 2013 року, об'єднав навколо себе близько 100 професійних керамістів України. У 2023 році його учасницею стала й старша викладачка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ, членкиня Національної спілки художників України Віра Чернієнко.

За його умовами, кожен учасник мав презентувати авторський твір – цеглину. Організатори спонукали митців мислити глобальними категоріями, звертатися до соціально значущих тем, формулюючи власні концепції реальності. Тож саме в межах Всеукраїнського художнього керамічного проєкту «ЦеГлина – 2023» Віра Чернієнко витворила композицію «Кров людська – не водиця», що стала авторським мистецьким висловлюванням, резонуючим із трагізмом повномасштабного російського вторгнення в Україну.

⁵⁰ Художній керамічний проєкт «ЦеГлина 2023». URL: <https://what.in.ua/page/hudozhnij-keramichnij-proyekt-ceglina-2023>

Цей художній об'єкт має форму прямокутного паралелепіпеда, що візуально відсилає до образу цеглини – одного з базових будівельних елементів і водночас своєрідного символу дому. Його поверхні притаманна складна, нерівна фактура, поцяткована глибокими кавернами, вирвами та наскрізними отворами. Колірне рішення твору побудоване на контрасті: яскраво-червона глазур, що імітує колір свіжої крові, вкриває «тіло» об'єкта, водночас у глибині заглиблень та на зламах-ребрах проступає чорний колір обпаленої глини або темної маси. Ця гра кольорів творить ефект «живої рани» або обвугленої руїни, що ніби кровоточить. Форма цеглини, яка зазвичай асоціюється з міцністю, тут постає понівеченою, виступаючи метафорою зруйнованих українських міст, зокрема осель, де кожен камінь просякнутий латентним болем.

Назва твору Віри Чернієнко «Кров людська – не водиця», що відсилає до відомого фразеологізму й однойменного твору Михайла Стельмаха, акцентує на найвищій цінності – людському житті. Пориста структура кераміки, що нагадує поверхню тіла – шкіру, посічену осколками, вивершує будівельний матеріал на символ фізичного людського страждання. Водночас цей твір виступає як артефакт-свідок. Червоний колір тут не лише про смерть, а й про незламну життєву силу, яка продовжує пульсувати навіть крізь обвуглені каверни війни. Отож, у контексті російсько-української війни мистецька робота Віри Чернієнко набуває декількох смислових значень.



Любов Крайлюк. Біль. 2023 р.

Оскільки їй притаманний лаконізм і водночас відсутність зайвих деталей, це дозволяє глядачеві зосередитися на фактурі та кольорі, не відволікаючись на фігуративні образи. Це дає підстави для твердження, що ця керамічна композиція мисткині є прикладом того, як сучасна українська кераміка трансформується зі сфери суто декоративного мистецтва в потужний художній інструмент концептуального осмислення національної травми й водночас опору агресії.

22 лютого 2024 року в Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука відбулося відкриття Всеукраїнської художньої виставки «Українська жінка в полум'ї війни», до участі в якій її виставковим комітетом було відібрано 50 кращих робіт з-поміж кількох сотень заявок вітчизняних митців⁵¹. До переліку відібраних творів увійшли й роботи викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ, а

⁵¹ Відкриття виставки «Українська жінка в полум'ї війни». URL: <https://kdiidpmid.edu.ua/academy/2024/02/17/vidkryttya-vystavky-ukrayinska-zhinka-v-polumyi-vijny/>

саме: кандидатки мистецтвознавства, доцентки Любові Крайлюк і старшої викладачки Ярослави Гузь.

Живописне полотно Любові Крайлюк «Біль» без перебільшення можна віднести до категорії одного з найбільш емоційно насичених образів сучасного українського мистецтва, оскільки воно є візуалізацією колективної травми й водночас виразним маніфестом неймовірної сили духу.

Центральним елементом твору є погляд жінки, де застиг не розпач, а глибокий, усвідомлений біль і заціпеніння. Обличчя частково розмите та перекрите експресивними плямами, що символізує руйнацію цілісності особистості в умовах війни.

Колористика твору побудована на різких, майже болісних контрастах. Так, криваво-червоний і вишневий агресивно вриваються в композицію, імітуючи відкриті рани або потоки крові, що стікають по обличчю й одягу жінки. Це безумовна метафора її фізичного і душевного страждання. Тло й елементи вбрання виконані в холодних, навіть «брудних» відтінках зеленого та сірого, що асоціюються з мілітарною тематикою, бетоном зруйнованих міст і холодом підвалів. Обмежена кількість теплого світла тла може трактуватися як заграва пожеж або, навпаки, як рештки надії, що жевріють у душі.

Художниця використовує техніку імпасто й активний, рваний мазок. Фарба накладена шарами, подекуди вона здається здертою або розмитою. Водночас нерівна поверхня полотна посилює відчуття «пошматованості» життя. Використаний авторкою перехід від реалістичних рис обличчя до абстрактних кольорових плям посилює відчуття, що біль не має чітких меж, оскільки заповнює собою весь простір навколо людини.

Отже, в межах виставки «Українська жінка в полум'ї війни» робота Любові Крайлюк стала уособленням жіночого досвіду війни: це не узвичаєний образ жінки-берегині, а жінки-свідка, жінки-жертви і водночас жінки-захисниці. Назва «Біль» відсилає до неможливості висловити трагедію словами, бо вона може бути лише «викричана» мисткинею фарбами на полотні.

Експонований на виставці «Українська жінка в полум'ї війни» колаж Ярослави Гузь «Бліцкриг» є гострим і водночас інтелектуальним твором, який мовою метафор деконструє імперську стратегію росії й стверджує силу опору України. Робота є виявом художньої синергії елементів політичного плаката, сюрреалізму, а також концептуального мистецтва.

Її центральною метафорою є шахова дошка та фігури, що символізують геополітичну гру, де Україна сприймалася агресором лише як поле для швидкої перемоги – «бліцкригу». Золота фігура короля, яка лежить на боці, промовисто вказує на крах планів ворога; це – символ дискредитованої стратегії та знеціненої амбіції агресора. Золотий ферзь, що стоїть вертикально, означає найпотужнішу силу на полі бою. В контексті задуму виставки «Українська жінка в полум'ї війни», це уособлення української жінки та всієї нації, яка виявилася сильнішою за голих «королів» імперії.

Використання в композиції античної статуї додає твору історизму й філософічності: оголена жіноча постать класичних канонів краси символізує цивілізаційний вибір України, дотримання європейських цінностей, які нині нею захищаються від руйнації. Антична фігура розташована на уламках і мапах, що підкреслює: попри «кам'яну» тендітність вона як символ культури є непорушним фундаментом опору варварству.

Нижня частина колажу містить фрагменти географічних мап, що, в інтерпретації



Ярослава Гузь. Бліцкриг. 2024 р.

авторки, є не просто атрибутом цивілізації, а «тілом» країни, на якому розгортається битва. Використання колажної техніки (рваних країв) підкреслює пошматованість територій і водночас болісні зусилля, спрямовані на їх захист.

Колаж побудований на різких контрастах, що створюють відчуття як динаміки, так і хаосу війни. Вертикальний рваний шматок червоного паперу за спиною античної фігури нагадує спалах вогню, слід від ракети або пролиту кров. Водночас це ніби лінія фронту, яка проходить через серце. Агресивні чорні мазки зліва та справа символізують темряву війни, дим пожеж і невідомість. Використання грубих текстур навіюють відчуття «окопної»

реальності, де немає місця витонченості, а присутня лише сувора необхідність виживання.

Отже, назва колажу Ярослави Гузь «Бліцкриг», яка вочевидь суголосна з його візуальним рядом, звучить іронічно й водночас переможно, оскільки фіксує момент провалу ворожої стратегії. Це твір про те, як жива сила (жінка, нація) ламає холодний цинічний розрахунок загарбника. «Бліцкриг» – це інтелектуальна художня рефлексія на події російсько-української війни. Її авторка майстерно перетворює політичну подію на позачасовий символ, де перемагають не ті, хто мають «золоті фігури», а ті, на чиєму боці правда захисту Життя.

Упродовж 17 травня – 15 червня 2024 року в Арт-укритті Рівненського державного гуманітарного університету (СХОВИЩЕ № 64025) за ініціативи старшої викладачки кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Ярослави Гузь був реалізований мистецько-виставковий проєкт «NOTinterested V2.0 \ НЕзацікавлені». У ньому взяли участь 40 молодих художників з міста Рівне, котрі представили різні за темами, розмірами та техніками творчі роботи⁵².

⁵² Відкриття виставки NOTinterested V2.0 / НЕзацікавлені та Арт-укриття в Рівненському державному гуманітарному університеті. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2024/05/17/>



Ярослава Гузь. Бентежне століття.
2024 р.



Ярослава Гузь. Я ненавиджу цей звук.
2024 р.

Однією з них був колаж Ярослава Гузь «Бентежне століття» – художня візуальна рефлексія на крихкість людського буття, яка в контексті сучасної Війни України за Незалежність набуває особливо гострих, навіть трагічних сенсів. Центральним мотивом твору є людське тіло, подане не як цілісний образ, а як набір анатомічних фрагментів: хребти, черепи, м'язи, розкрита долоня. За ним, у мирний час ми сприймаємо тіло як щось самоочевидне, а війна перетворює його на «об'єкт» – мішень. Фрагментарність колажу відсилає до жаху фізичного каліцтва та медичного сортування поранених. Черепи і скелети тут перестають бути академічними малюнками, перетворюючись на свідчення гуманітарної катастрофи. У цьому творі мисткиня відверто, навіть натуралістично показує деконструкцію тілесності й анатомію болю.

У ньому використовується агресивне поєднання кольорів. Так, помаранчевий і червоний створюють ефект пожежі, вибуху або заграви. Червоні квадрати, що перекривають обличчя й органи людини, виглядають як приціли або маркування зон їх ураження. Чорний і сірий вносять у колаж елемент трауру, попелу й невідомості, це кольори руїн і згарищ, що ніби цілковито поглинають людські фігури.

Композиція колажу «Бентежне століття» позбавлена визначеного центру тяжіння: у ній елементи нашаровуються один на одного, викликаючи відчуття клаустрофобії та дезорієнтації. Завдяки цьому мисткиня переконливо відображає психологічний стан немалої частини людей під час війни – «бентегу», де старий світ розпався на шматки, а новий ще не склався. Геометричні фігури (кола, квадрати) ніби намагаються впорядкувати цей хаос, але лише підкреслюють механістичність і відстороненість зовнішньої сили, що гвалтівно втручається в людське життя.

Звертання до стилістики класичних анатомічних атласів або ретро-фотографій натякає на те, що історія циклічна. «Бентежне століття» – це не лише про ХХІ, а й про гнітючий і загрозливий спадок воєн минулого. Твір Ярослави Гузь підкреслює, що попри досягнення технологічного прогресу, людина залишається такою ж уразливою перед металом і вогнем, як і століття тому. Піднята рука в центрі твору може трактуватися як благання про зупинку Зла і як жест останнього прощання.

Отже, колаж Ярослави Гузь «Бентежне століття» – це візуальне голосіння про катастрофічні вияви дегуманізації сучасного світу. Він ніби фіксує мить, коли людина перестає бути особистістю, перетворюючись виключно на «матеріал» історії, статистичну одиницю в червоному квадраті прицілу. Це тривожне художнє нагадування про те, яку ціну платить людське єство за політичні й ідеологічні марення нелюдів «бентежних» часів.

Інша робота Ярослави Гузь – колаж «Я ненавиджу цей звук» є візуальним утіленням колективної травми українців, спричинюваної звуком сирен і загрозою з неба. Вона про граничне напруження, де аудіальний подразник – звук тривоги – трансформується у візуальну агресію.



Учасники художньої виставки «NOTinterested V2.0 \ НЕзацікавлені». 2024 р.

Перше, що кидається в очі – це її динамічна діагональ, оскільки будинки в ній зображені не вертикально: вони нахилені так, ніби земля зсувається під ними. Це є авторська метафора втрати стабільності: війна підважує фундамент звичного життя. Багатоповерхівки, які мали б бути символом безпечного дому, в колажі виглядають уразливими й хисткими, готовими впасти від звукової або вибухової хвилі.

У цьому колажі найбільш експресивним елементом є яскраво-червоні смуги, що розрізають його простір. Як фізичне втілення звуку сирени, вони не просто проходять крізь зображення, оскільки ніби «ріжуть» будинки лазерними струмами. Червоний колір тут не про красу, а про тривогу (код «Red»), кров і небезпеку. Звук стає відчутним на дотик, він ніби заповнює собою весь життєвий простір, не залишаючи місця для тиші.

Дві ракети, спрямовані вниз, стають змістовим центром верхньої частини колажу. Зображені вони майже схематично, що підкреслює їхню бездушну, механічну природу. Темне, тривожне небо над ними навіює відчуття фаталізму. Ракети – причина «щого звуку», матеріалізація смерті, яка летить з неба. Їхня повторюваність натякає на масованість атак, до яких неможливо звикнути.

Контраст між чорно-білим містом і вогняно-червоними елементами є визначальним художнім прийомом мисткині. Монохромні будинки уособлюють повсякденність, яка збідніла на кольори через стрес і втому. Червоний колір символізує вороже вторгнення, терор, який нищить мирне повсякдення. Це візуальний конфлікт між «життям у тиші» (сіре) та «життям під обстрілами» (червоне).

Отже, робота Ярослави Гузь «Я ненавиджу цей звук» не є художнім зображенням обстрілу, а документуванням психологічного стану людини в умовах війни. Авторці вдалося передати синестезію війни: коли звук стає кольором, а колір – болем. Колаж фіксує миттєвість «завмирання» міста під час тривоги, коли кожен мешканець багатоповітряного стає потенційним заручником нудотної звукової хвилі та випадковості згубної траєкторії ракети.



Наталія Антонюк-Коберська. *Гори сколихнулися від болю...* 2025 р.

В експресивному живописному полотні Наталії Антонюк-Коберської «Гори сколихнулися від болю...» природний ландшафт став метафорою вселенської трагедії. В обставинах подій російсько-української війни твір перетворюється на візуальний елемент про непоправність втрат і тектонічні зміни в душі народу.

У композиції домінує монументальний гірський хребет, що займає майже весь простір полотна. Гори передані різкими, рваними мазками, що продукують відчуття напруги й хаосу. Картина побудована на драматичному контрасті глибокого синього – холод смерті, ніч, сліпучо-білого – сніг, чистота, застиглий спокій та агресивного яскраво-червоного – кров, вогонь, живий біль. Червоний не просто присутній – він «стікає» по схилах, немов розпечена лава або відкриті рани землі.

Однією з символічних деталей цього твору є годинник: у небі над вершинами проступає циферблат із червоними стрілками, що вказують на наближення фатальної миті. Це – символ «часу Х», моменту, коли життя може розділитися на «до» та «після». Вкраплення фрагментів тексту – газетних виривок чи листів – додають художньому твору документальності, підкреслюючи, що ця трагедія відбувається в реальному часі з реальними людьми.

Назва і візуальний ряд живописного полотна «І гори сколихнулися від болю...» апелюють до ідеї, що навіть «мовчазна» природа не витримує масштабу людських страждань. Гори, які зазвичай є символом статичності й вічності, «сколихуються», що виступає авторською метафорою руйнування самого світоустрою, яке принесла війна. Зображені мисткинею, вони асоціюються з українськими Карпатами, символізуючи високу ціну свободи. Червоні плями на снігу – це однозначна алюзія на кров захисників, що проливається буквально за кожен клаптик української землі. Циферблат у небі відображає відчуття застиглого часу, знайоме кожному українцю з 24 лютого. Це «вічний лютий», де стрілки завмерли на позначці болю, а кожна секунда вимірюється новими втратами.

Вдало поєднавши техніки живопису і колажу, авторка показує, як крихка людська історія (текст) уплітається в жорстоку реальність війни. Це образ нації, яка крізь біль і розриви переплавляється в щось таке міцне, як гірська порода.

Отже, твір Наталії Антонюк-Коберської «І гори сколихнулися від болю...» є експресіоністичним реквіємом, у якому вона майстерно передає стан, коли горе стає настільки великим, що, виходячи за межі людського тіла, заповнює собою весь навколишній простір, змушує здригатися навіть каміння.



Наталія Антонюк-Коберська. Тиша, що кричить. 2026 р.

У диптиху «Тиша, що кричить» авторства Наталії Антонюк-Коберської гранично лаконічне, однак емоційно розривне висловлювання про трагедію війни побудоване на естетиці заперечення: через відсутність яскравих деталей авторка передає глибину порожнечі й заціпеніння.

Робота складається з двох частин, що підкреслює ідею розколу світу навпіл. Роздільна лінія посередині сприймається як межа між «до» та «після». У центрі обох полотен бачимо силуети зруйнованих будівель, що нагадують обриси Маріуполя, Бахмута чи будь-якого іншого понівеченого війною українського міста. Будинки в ньому виглядають як привиди: порожні вікна-очниці, крізь які подекуди пробивається тьмяне світло, немов остання іскра життя. У творі домінує монохромна гама: від попелясто-сірого до глухого чорного, що асоціюються зі згарищем, пилом і бетоном. Єдиним кольоровим елементом цієї живописної роботи є широка, експресивна червона смуга, що горизонтально перетинає обидва полотна. Вона нанесена грубими мазками, з яких донизу стікають краплі, що імітують кров або сльози.

Назва живописного полотна парадоксальна – «Тиша, що кричить». Вона візуально відображає стан шоку: коли стається велике горе, настає мить абсолютної тиші, яка є гучнішою за будь-який звук. Сірий туман на картині є додатковим художнім елементом, що витворює завісу невідомості й скорботи, що накрила українські міста після повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Червона лінія імітує «лінію розриву», оскільки це не просто кров, а розтерзаний живий простір України. Вона перекриває горизонт, затуляючи й небо, що символізує неможливість бачити майбутнє крізь завісу щоденних смертей. Будинки в цій роботі Наталії Антонюк-Коберської перестають бути зображеннями помешкань, вони стають пам'ятниками загиблим мешканцям. Тіні будівель розчиняються в просторі, нагадуючи про те, як швидко війна перетворює дім на руїну, а спогади – на попіл. Світло в окремих вікнах серед загального мороку є чи не найбільш значущою деталлю картини. Воно свідчить, що за цією «стіною» сірості деінде все ще мешкають люди, їхня надія та незламність, попри те, що їх намагаються «перекреслити» червоним.

Отже, диптих Наталії Антонюк-Коберської «Тиша, що кричить» є візуальною оповіддю про травму, завдану українцям війною. Авторка не зображає події самої війни, вона творить художнє бачення її наслідків у людській душі: випалений простір, де єдина яскрава емоція – це пульсуючий біль, що не дає мовчати навіть у тиші.

Отож, участь викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ у таких знакових тематичних виставках, як «В Україні буде мир!», «Україна: до і після», «Я І ВІЙНА» та «Українська жінка в полум'ї війни», має глибоке світоглядне й суспільне значення, оскільки свідчить про перехід від стороннього спостереження драматичних колізій російсько-української війни до глибокої особистої сповіді: митець перестає бути лише ретранслятором подій, оскільки трансформується як на їх учасника, так і «літописця».

Водночас сенс такої участі полягає у консолідації учасників вітчизняного мистецького цеху. Так, коли викладачі РДГУ виставляються поруч із колегами з інших регіонів, це демонструє цілісність українського культурного простору і водночас те, що мистецька еліта Рівненщини інтегрована в загальнонаціональний контекст культурного опору російській агресії.

2.2 Персональні виставки

Персональна виставка для митця є не лише своєрідним підведенням підсумків етапу художньої діяльності, яка забезпечує його творчу ідентифікацію й водночас фіксацію статусу в мистецькому середовищі, але й уможливорює безпосередню комунікацію з глядачами і критиками, що стимулює до нових пошуків. Для викладача кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва персональна виставка є візитівкою практикуючого фахівця й водночас наочною демонстрацією майстерності, техніки та дисципліни, яку він вимагає від студентів.

24 січня 2023 року у просторі відділу мистецтв Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки відбулося відкриття персональної виставки старшої викладачки кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва художньо-педагогічного факультету РДГУ Ірини Локшук. Художня експозиція під промовистою назвою «Краса незламної країни» презентувала широкому загалу пейзажі, натюрморти, тематичні картини, виконані мисткинею в техніках акварелі і гуаші⁵³.

Ця виставка стала яскравим прикладом мистецького руху опору, де художниця через класичні жанри пейзажу й анімалістики веде діалог з глядачами про виживання, ідентичність, надію. У контексті російсько-української війни ці роботи набувають глибокого символічного значення. Назва «Краса незламної країни» однозначно відсилає до феномену української стійкості. Роботи Ірини Локшук фіксують не просто природу чи архітектуру рідного краю, а життєствердну силу, яку неможливо тотально знищити обстрілами. Це спроба відвоювати ментальний простір у війни, зосередившись на тому, за що ми боремося – за рідний дім, землю, традиції.

Сюжетною домінантою живописних творів Ірини Локшук, представлених на цій виставці, стали краєвиди українських сіл, полів, лісів. У контексті війни зображення затишних куточків України сприймається як акт своєрідного архівування пам'яті. У часи, коли ворог стирає з лиця землі як невеличкі села, так і масштабні агломерації, ці пейзажі перетворюються на «портрети» нашої вразливої, але незамінної Батьківщини. Водночас

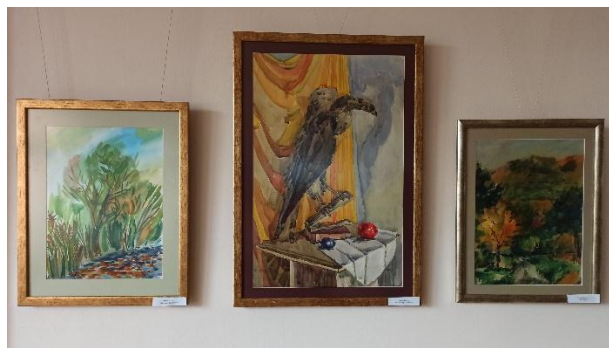
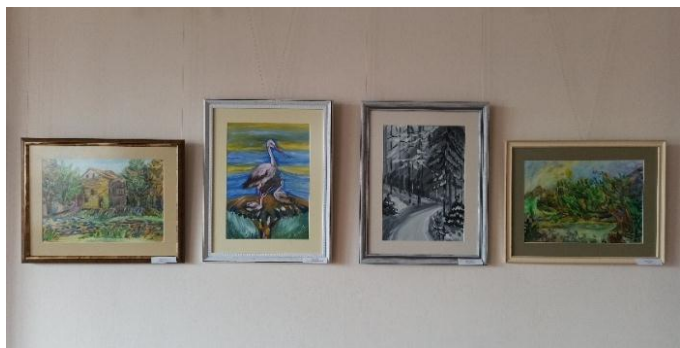
⁵³ Відкриття художньої виставки «Краса незламної країни». URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2023/01/24/>

зміна пір року у художніх роботах акцентує на циклічності буття й неминучості перемоги Світла над Темрявою – весни життя над зимою війни.



На презентації персональної виставки Ірини Локшук «Краса незламної країни». 2023 р.

Мисткиня працює в експресивній манері, де емоція нерідко домінує над деталізацією. Широкі, впевнені рухи її пензля творять відчуття внутрішньої вібрації. Це не відтворення статичності буття, а «живого спокою», сповненого напруги воєнного часу. Використання яскравих, насичених кольорів – синього, жовтого, вохристого – є свідомим вибором на користь життя. Навіть у темніших, монохромних роботах, як-от зимовий ліс, відчувається світлокомпозиційна глибина. Водночас невеликий формат робіт сприяє інтимному зв'язку їх авторки з глядачем, запрошуючи його до виваженого роздуму в осередді хаосу зовнішнього світу.



Персональна виставка Ірини Локшук «Краса незламної країни». 2023 р.

Твори експозиції виконують важливу як терапевтичну, так і патріотичну місії. Вони наголошують, що війна – мине, тоді як природа та культура – вічні. Роботи мисткині виступають ніби своєрідні «тихі гавані», які оживляють сили тривкості, акцентуючи на оточуючій людину красі, що є запорукою незламності України.

Отже, ідею презентації широкому загалу художньої виставки «Краса незламної країни» Ірини Локшук уповні можна розглядати як вияв культурного руху опору, а її твори – як візуальні документи емоційної стійкості українців в часи війни. Авторка не зображує її руйнування, а натомість показує те, що ми захищаємо, вивершуючи красу на рівень зброї та водночас символу непереможності.

2 квітня 2024 року у виставковій залі Рівненської обласної організації Національної спілки художників України відбувся вернісаж персональної виставки старшої викладачки кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ Віри Чернієнко з назви «Присутність»⁵⁴.



Віра Чернієнко на відкритті персональної виставки «Присутність»: зліва – з головою Рівненського обласного осередку Національної спілки художників України Петром Подольцем; справа – з викладачами кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ. 2024 р.

На прикладі художньої творчості Віри Чернієнко простежується сучасний процес просування кераміки у сфери образотворчого мистецтва, їхня своєрідна конвергенція, одним із виявів якої є органічний синтез пластики і кольору. Як випускниця Львівського державного інституту прикладного і декоративного мистецтва (нині – Львівська

⁵⁴ «Присутність» – персональна виставка Віри Чернієнко. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2024/04/05/>

національна академія мистецтв) мисткиня плекає кращі традиції львівської школи кераміки, зокрема плідно експериментує з використанням у станковій виставковій кераміці образотворчих художніх засобів⁵⁵.



Віра Чернієнко. Мої Ангели. 2022 р.

Для прикладу, презентований на виставці керамічний диптих Віри Чернієнко «Мої Ангели» є проникливим зразком сучасної пластики, де колір, форма і фактура творять образ духовної опіки над Україною. У контексті Війни за Незалежність України ці роботи сприймаються як візуальна молитва та водночас символічне втілення небесного захисту її народу.

Означені скульптури мають видовжену, текучу форму, що нагадує природні утворення – зрізи скель, кору дерев чи застигли потоки енергії. Відсутність чітких геометричних ліній підкреслює їхню неземну, «ефірну» природу. В нижній частині кожної ваз-скульптури ледь упізнано проступають людські обличчя із заплющеними очима. Це – образи спокою, глибокої зосередженості й безсмертя. Хоча ангели Віри Чернієнко не мають крил у класичному розумінні, оскільки порізані глибокими вертикальними складками, але нагадують їх, нібито боронячи спокій землі.

Вибір кольорів керамічного диптиху «Мої Ангели» є очевидним посилом мисткині на державні символи України, однак інтерпретованим через художню фактуру. У жовтого «Ангела» барва струмує від світло-лимонного до глибокої вохри, нагадуючи стигле колосся або сонячне світло – символи земного життя, родючості та світла надії, яке пробивається крізь випробування. У синього «Ангела» колористика глибокого ультрамарину з додаванням білих мазків-бліків, що нагадує безкрає українське небо або бурхливу воду й символізує духовну чистоту, вище заступництво й нескінченність. Поєднання цих двох артефактів творить цілісний образ України, де земне (жовте) і небесне (синє) перебувають у нерозривній єдності під захистом вищих сил.

Поверхня творів керамічного диптиху «Мої Ангели» має складну фактуру, а саме: тріщини, заглиблення, нерівності-«шрами». У контексті російсько-української війни вони сприймаються як метафора понівеченої землі й людських долі. Ангели зображені не ідеально гладкими, оскільки «проживають» війну разом із людьми, несучи на собі її сліди.

⁵⁵ Шеретюк Р.М. Синергія творчості Віри Чернієнко. Вісник Львівської національної академії мистецтв. 2023. № 50. С. 125-133.

Використання авторкою полив і пігментів творить враження архаїчності, тобто, ніби ці об'єкти були знайдені під час розкопок. Це підкреслює ідею, що коріння опірності українців сягають глибини віків. В умовах, коли матеріальний світ руйнується, Віра Чернієнко звертається до метафізичного. «Мої Ангели», що є метафорою внутрішнього світла кожного українця, яке ворог не може знищити. Водночас скульптури виглядають як своєрідні тотеми-обереги; витворюючи їх, авторка транслює суспільству ідею, що Україна має потужне духовне укриття із віри, пам'яті та мистецтва.

Крім керамічних і живописних, на персональній виставці Віри Чернієнко «Присутність» широкому загалу було презентовано й кілька графічних робіт. Так, твір «Герц. Танок зі Смертю» – це потужна авторська візуальна метафора, що переосмислює архаїчні образи української історії в контексті сучасної російсько-української війни. Робота Віри Чернієнко поєднує в собі як динаміку бою, так і філософські роздуми про мінливу межу між життям і смертю.



Віра Чернієнко. Герц. Танок зі Смертю. 2022 р.



Віра Чернієнко. Помста. 2022 р.

У центрі її композиції – козак-характерник, який ніби застиг на мить у динамічному русі бою. Герц у козацькій традиції – це не просто бій, а відчайдушний виступ перед основним боєм, гра зі смертю. Скелет, що виступає з-за спини воїна, не є його ворогом у класичному розумінні: він ніби дублює рухи козака, створюючи єдиний «танок». Це символізує ідею, що воїн на полі бою щомиті перебуває в безпосередньому контакті зі смертю, усвідомлюючи її присутність як невід'ємну частину чину. Суворий профіль, оселедець, а також сережка у його вусі акцентують на тягості військової еліти України: від козацтва до сучасних добровольців і професійних військових Збройних Сил України.

У графічному творі «Герц. Танок зі Смертю» авторкою активно задіяна колірна драматургія; вона використовує класичне й найбільш експресивне поєднання білого, червоного і чорного кольорів. Білий символізує чистоту наміру воїна, а також істину без прикрас (оголені кістки Смерті). Червона барва виступає тлом, яке нагадує бризки крові або заграву пожежі, символізуючи активну фазу війни, агресію ворога та жертвність захисників Вітчизни. Чорний тут – це плащ Смерті, що огортає обох героїв, символізує невідомість і потойбіччя.

У реаліях сьогодення України твір прочитується як свідомий вибір воїна. Смерть у Віри Чернієнко не перемагає героя, але стає його тінню. Отже, ця робота є художньою алюзією на сучасного українського захисника, котрий долає страх заради досягнення вищої мети. Це не ілюстрація, а графічний маніфест непереможності духу українського війська, яке заради захисту життя сміливо дивиться в очі Смерті.



Віра Чернієнко.
Оплакування. 2026 р.

Скульптурна робота Віри Чернієнко «Оплакування» є камерною, але водночас потужною пластичною метафорою людського горя. Хоча цей твір очевидно перегукується з класичною іконографією «П'єти» Мікеланджело, проте переносить акцент з релігійного в загальнолюдський і національний вимір трагедії.

Робота має монолітну, обтічну форму, що нагадує стелу, надгробок або стародавню архаїчну фігуру. Відсутність чітко окреслених кінцівок чи тулуба підкреслює зосередженість авторки на внутрішньому стані постаті людини, що немов заціпеніла від болю. Єдиним деталізованим елементом твору є руки, що закривають обличчя. Цей жест є універсальним символом розпачу, сорому за світ, що допустив це зло, й одночасно неможливості більше спостерігати навколишній жах.

Поверхня скульптури вкрита горизонтальними різнокольоровими борознами, що нагадують шрами або шари землі. Її колірна гама поєднує землісті коричневі відтінки з глибоким чорним, а також агресивними червоними патьоками, що імітують кров, яка просочується крізь «тіло» пластичної композиції.

Назва «Оплакування» в умовах Війни за Незалежність України відсилає нас до нескінченної вервиці поховань захисників і цивільних співвітчизників. Це образ сучасної української Матері, Дружини чи Доньки, чиє особисте горе стає частиною спільного національного плачу. Горизонтальні лінії на постаті сприймаються як пласти душі або самої української землі. Червоні акценти, що проходять крізь ці шари, символізують те, як війна пронизала кожен аспект буття, залишивши незагойні рани на самому фундаменті життя.

Відсутність рис обличчя робить цей образ хоча й безіменним, але водночас близьким кожному. Це своєрідний монумент усім невинно вбитим і відсилення до тих, хто залишився їх оплакувати. Руки, що закривають очі, також можуть трактуватися як захисна реакція психіки на травму, яку неможливо досягнути раціонально. Використання кераміки, що пройшла крізь вогонь, додає твору особливого сенсу, оскільки як і глина в печі, українське суспільство загартовується через страшні випробування, трансформуючи його крихкість у монументальну стійкість.

Отже, «Оплакування» Віри Чернієнко – це мовчазний, але водночас нестерпно промовистий реквієм, що фіксує момент найвищої емоційної напруги, де індивідуальна втрата зливається з історичною трагедією народу, перетворюючи глину на живе втілення пам'яті й болю.

2 червня 2024 року у відділі мистецтв Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки відбулася презентація персональної виставки Іванни Токар – старшої викладачки кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука художньо-педагогічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету ⁵⁶.

З вітальним словом до мисткині звернулися голова Рівненської обласної організації Національної спілки художників України Петро Подолець, доцентка кафедри Любов Крайлюк, старша викладачка кафедри Віра Чернієнко, а також вихованці педагогині. Творча імпреза зібрала студентів, випускників, друзів і представників мистецького середовища Рівненщини.



На персональній виставці Іванни Токар. 2024 р.

Центральним твором цієї виставки Іванни Токар став gobelen з назви «2022. 02» – текстильної рефлексії художниці на початок повномасштабного вторгнення росії в Україну. Робота виконана в техніці гладкого ручного ткацтва, де мова матеріалу – вовна, переплетення ниток – стала засобом передачі емоційного переживання його авторкою.

⁵⁶ Персональна виставка Іванни Токар. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2024/06/10/7100/>

Композиція гобелена «2022. 02» асиметрична й динамічна. Вона побудована на контрасті вертикальних і горизонтальних ліній, що творить відчуття граничної нестабільності світу. У його верхній частині домінують рвані, тривожні вертикалі, що нагадують рівночасно клавіші піаніно, штрих-коди або ж силуети розбитого міста. Нижня частина гобелену містить монументальніші кольорові блоки як своєрідний фундамент, що ніби намагаються втримати структуру під натиском руйнівного хаосу.

Колір у цій текстильній роботі є одним із головних носіїв її сенсу. Мисткиня використовує драматичну палітру, де домінують чорний, криваво-червоний, синій і вохристий (жовтий) кольори. В інтерпретації Іванни Токар чорний – символ невідомості, страху і смерті, що спроможний нагально поглинути простір. Він «тисне» зверху, заповнює великі площі праворуч, нагнітаючи відчуття безвиході. Задіюючи криваво-червоний і теракотовий, авторка однозначно відсилає до агресії, болю й пожеж. Червоні вертикальні смуги в центрі твору сприймаються як пульсація тривоги або заграва від вибухів. Що стосується синьої і жовтої барв, то кольори національного прапора тут деконструйовані, оскільки не подані єдиним полотном, а розірвані іншими кольорами, що, зрештою, символізує удар по державній цілісності та, відповідно, мирному життю. Сіро-коричневі краплення в колористичну палітру гобелену асоціюються з бетоном, пилом і попелом війни.

З метою розкриття ідейного задуму гобелену, Іванна Токар задає його творчому арсеналу переривчастого і нервового ритму. Тонкі горизонтальні лінії, що пронизують чорні поля, схожі на кардіограму або нудотні звукові хвилі сирен. Використання текстилю у творі продукує відчуття «тепла», яке в контексті назви контрастує з «холодом» жорстокості подій. Це, своєю чергою, підкреслює вразливість людського життя перед обличчям війни.

Отже, твір «2022. 02» авторства Іванни Токар не є ілюстрацією події, а художньою рефлексією на її абстраговане відчуття. У ньому мисткиня ніби зупинила мить, коли під дією зовнішніх сил звичний порядок речей розпадається на фрагменти. Гобелен трансформує колективну травму у візуальну форму, де кожна нитка стає свідченням тривоги й водночас стійкості. Чорний колір хоч і масштабний, але він, не поглинаючи кольорові сегменти вповні, залишає значний простір для боротьби світла з темрявою.

Створений 2015 року батик Іванни Токар «Коли ж весна» є щемливим і водночас гранично символічним текстильним твором, що став однією з творчих реакцій художниці на події початку російської агресії проти України в лютому 2014 року.



Іванна Токар.
Коли ж весна. 2015 р

Його центральним образом є весняні квіти, схожі на крокуси або проліски, що пробиваються крізь застиглий простір. Весна тут символізує не звичну зміну пори року, а мир, відродження й перемогу життя. Назва батику «Коли ж весна» звучить як зойк і водночас екзистенційна молитва; це мистецьки завуальоване питання авторки про те, коли закінчиться «зима» війни й настане час для «весни» життя.

Синьо-фіолетові та холодні блакитні відтінки тканини навіюють відчуття атмосфери тривоги та холоду, що передає стан заціпеніння, у якому тоді опинилася українська спільнота внаслідок перших потрясінь воєнних дій. У серцевинах відтворених квітів бачимо вкраплення яскраво-жовтого та світло-зеленого кольорів. Ці теплі плями асоціюються зі світлом надії й одночасно контрастують із загальним холодним тоном, акцентуючи на життєвій силі, яку неможливо знищити.

Подовжена форма полотна та вертикальні лінії стебел квітів спрямовують увагу глядача вгору, що, попри всі зовнішні обставини, сприяє відчуттю зростання, руху до світла. Завдяки техніці батику кольори м'яко перетікають один в одного, створюючи ефект як акварельності, так і крихкості. Саме останнє підкреслює вразливість людського життя та миру. Твір уміщений в контрастну раму (темні та світлі сегменти), що ніби «стискає» живу матерію тканини, продукуючи додаткову напругу між свободою природи та жорсткими рамками реалій повсякдення.

Художній твір «Коли ж весна» є метафорою української стійкості, оскільки в ньому Іванна Токар використовує ніжність і м'якість текстилю в передачі сили духу. За нею, як квітка пробиває кригу, так і прагнення миру і свободи пробивається крізь морок війни. З часу створення ця робота залишається вкрай актуальною, візуалізуючи мистецькими засобами одноставне сподівання мільйонів українців на прихід справжньої «весни».

Однією з найдраматичніших робіт Іванни Токар, що художньо візуалізує апокаліптичний пейзаж сучасної України, є гобелен «Земля, що квітне полум'ям». Він образно відтворює саму плоть української землі, яка горить, але залишається нескореною.

Композиційне новаторство авторки гобелена полягає в тривимірності художнього зображення, де його нижній правий край імітує відгорнутий кут тканини. Це можна трактувати як символічний жест розкриття правди; художниця ніби «відгортає» завісу реальності, показуючи, що під мирним шаром землі або покривом ночі палає нестихаючий вогонь. Водночас це авторська алюзія на те, що війна «перевернула» звичний

уклад життя. Відгорнутий край у гобелені творить ефект присутності, тобто, ніби глядач сам торкається цього обпаленого полотна історії.

Художній твір Іванни Токар «Земля, що квітне полум'ям» побудований на різкому, майже болісному контрасті двох кольорів – червоного і чорного, яким в українській культурі притаманне сакральне значення. Масивні чорні блоки в нижній частині гобелена символізують український чорнозем, водночас чорний тут – це й колір згарища, глибини могил і тривожної тиші фронту. Верхня частина гобелена заповнена вогняними відтінками від яскраво-червоного до глибокого багрянцю, що є не тільки символом вогню, а «цвітінням» полум'я як метафори вибухів, палаючих полів пшениці й українських міст.



Іванна Токар. 2022.02. 2022 р.



Іванна Токар. Земля, що квітне полум'ям. 2024 р.

Заслугує на увагу як фактура, так і верхнє обрамлення гобелену. У його червоній зоні бачимо довгі вертикальні смуги, що нагадують стікання крові або стовпи диму й вогню, які підіймаються до неба. Зверху гобелен утримує важка, фактурна темна планка. Вона нагадує обгорілий сволок хати або край труни, що додає твору відчуття монументальної трагедії.

У назві твору «Земля, що квітне полум'ям» закладено погрозливий оксюморон. Так, якщо цвітіння зазвичай асоціюється з життям, весною (як у роботі художниці «Коли ж весна»), то тут воно стає «цвітінням» смерті. Мисткиня ніби розмірковує над тим, як війна перетворює родючу землю на джерело перманентної небезпеки й болю. Згідно авторського задуму, попри полум'я, чорний колір землі все ж залишається фундаментом, який витримує цей жар, а отже, є основою, яка не зникне навіть під вогнем.

Отже, Іванна Токар майстерно використовує пластику текстилю, щоб передати фізичне відчуття вогню і руйнації війни. Її робота водночас є поминанням і свідченням того, як війна до крайньої межі переорює не лише землю, а й людську свідомість.

27 листопада 2024 року у відділі мистецтв Рівненської обласної універсальної бібліотеки відбувся круглий стіл-реквієм «Де є любов, там є життя», присвячений пам'яті видатних діячів культури України Степана та Марії Шевчуків. 27 листопада 2024 року Заслуженому працівнику культури України, Лауреату премії імені Павла Чубинського

Степану Івановичу Шевчуку виповнилося б 80 років, та його дружині – Заслуженій майстрині народної творчості України Марії Василівні Шевчук – 75 ⁵⁷.

Пам'ятний захід розпочав старший священник Свято-Покровського кафедрального собору, протоієрей Роман Довбета. Завідувачка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука, кандидатка педагогічних наук, доцентка Олена Власюк у своєму виступі висвітлила науково-мистецький портрет Степана Івановича Шевчука. Щиросердні слова пам'яті про нього присутні почули від декана факультету музичного мистецтва, доктора педагогічних наук, професора Ярослава Сверлюка. Розповідь-спогади про Вченого лунала від учня і послідовника Степана Шевчука – Олександра Сташука. Пам'ятними епізодами з життя подружжя з присутніми ділилися колеги та друзі Степана і Марії Шевчуків: мистецтвознавець, поет і краєзнавець Богдан Столярчук, композитор Микола Корейчук, Народний артист України Святослав Мельничук, Заслужена майстриня народної творчості України Оріся Рябунець, Заслужений працівник культури України, завідувачка відділу етнографії Рівненського обласного краєзнавчого музею, Алла Українець.



Завідувачка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Олена Власюк відкриває круглий стіл-реквієм «Де є любов, там є життя». 2024 р.

У межах круглого столу-реквієму «Де є любов, там є життя», присвяченого пам'яті видатних діячів культури України Степана та Марії Шевчуків, відбулося відкриття персональної виставки їхньої доньки, кандидатки філологічних наук, доцентки кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Ярослави Вернюк «Орнаменти вишитої долі».

⁵⁷ Круглий стіл – реквієм. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2024/11/30/>

Презентацію виставки майстрині-вишивальниці Ярослави Вернюк для учасників пам'ятного заходу провела докторка історичних наук, професорка Руслана Шеретюк. Окресливши на початку свого виступу основні віхи історії вишивки як одного з найдавніших видів декоративного мистецтва, вона зосередила увагу присутніх на відтворенні знакових моментів родинної історії Шевчуків, а саме, як від матері Марії Шевчук до доньки Ярослави передалися знання, вміння, досвід і, врешті, талант майстрині-вишивальниці ⁵⁸.

Одним із експонатів виставки Ярослави Вернюк «Орнаменти вишитої долі» був рушник з промовистою назвою «Полум'я і свобода», де традиційна мова орнаменту мисткинею переосмислюється крізь призму досвіду російсько-української війни. Робота поєднує архайчні техніки вишивки з гостроактуальною емоційною напругою.



Ярослава Вернюк.
Полум'я і свобода. 2024 р.;
Материнська молитва. 2022 р.

Використання широкого спектру технік (заволікання, ажурне мережкування, вирізування, виколювання) засвідчує високий рівень його майстерності. Вони формують багату фактуру: від щільних «килимових» площин до прозорих, майже невагомих мереживних вставок. Основу композиції творять геометричні мотиви. Чергування смуг із ромбічними зірками й ажурних елементів витворює ритмічну структуру, характерну для класичного українського рушника, але з акцентом на структурну міцність. Домінування насиченого червоного на білому тлі традиційно символізує життя й енергію, однак у цьому рушникові червона барва набуває додаткового значення вогню боротьби і пролитої крові.

Сама назва рушника «Полум'я і свобода» очевидно вказує на воєнну дійсність України. Свобода тут постає не як даність, а як результат гартування полум'ям війни. Техніки вирізування та виколювання, задіяні Ярославою Вернюк, передбачають фізичне втручання у цілісність тканини. В контексті війни це можна трактувати як метафору втрат і

⁵⁸ Виставка Ярослави Вернюк «Орнаменти вишитої долі». URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2024/12/01/>

«ран» на тілі нації, які, попри все, стають частиною її нового, вишуканого та міцного візерунка. А творення прозорих структур за допомогою ажурного мережкування символізує духовну чистоту й відкритість українців, що зберігаються навіть у хаосі війни.



Ярослава Вернюк
на круглому столі-
реквіємі «Де є
любов, там є життя».
2024 р.



Ярослава Вернюк.
Кров і надія.
2022 р.

Повторювані ромбічні мотиви та «косий хрестик» в українській вишивці традиційно виконували функцію оберегів. У цій роботі Ярослави Вернюк вони вишиті з особливою щільністю, що навіює візуальне відчуття «броні» або енергетичного щита. Отже, рушник «Полум'я і свобода» є артефактом новітнього мистецтва України, де архайчна вишивка стає актуальним інструментом осмислення драматичних реалій російсько-української війни.

Вишиваний твір Ярослави Вернюк «Кров і надія» є мистецькою рефлексією на трагічні й водночас героїчні події в Україні. Визначальним у ньому є радикальний контраст: глибокий червоний колір тла символізує «кров», а біле по ньому виглядає як яскраве світло, що ніби прорізає темряву і біль, втілюючи надію.

У вишитій доріжці «Кров і надія» техніки вирізування і виколювання творять ефект «наскрізності» орнаменту; на червоному тлі білі прорізи виглядають гранично драматично, нагадуючи шрами або світлові вікна. Водночас техніка гладі надає узору щільності, чіткості й архітектурної завершеності.

Центром композиції є великі ромбічні зірки – прадавні символи гармонії і Всесвіту, які в ній набувають значення стійкого духовного осередку.

Ця доріжка є метафоричним відображенням українського стану буття з 2022 року, тобто часу повномасштабного вторгнення російського агресора в Україну. На відміну від традиційних білих рушників, де червоний є лише акцентом, тут він «затоплює» все полотно. Це авторська алюзія на те, що війна стала тотальним середовищем, у якому опинився кожен українець; у цьому контексті червона барва стає кольором болю, втрат, але водночас й жертвовної любові до своєї землі.

У вишиваному творі «Кров і надія» білий орнамент сприймається як символ опору українського народу, оскільки він не просто прикрашає тканину – він ніби «лікує» й

водночас структурує її. У контексті війни біла барва стає символом віри і гуманізму, які зберігаються навіть у найкривавіші часи. Це світло, яке неможливо загасити, бо воно закарбоване на самому полотні людських долі.

Тут техніки вирізування й виколювання набувають особливого значення, викликаючи асоціації з тим, як війна «вирізає» шматки з нашого життя, нерідко залишаючи порожнечу. Проте майстриня перетворює ці порожнечі на частину прекрасного візерунка, показуючи, що навіть через рани та втрати Україна збирає себе у нову, ще міцнішу цілісність. Чіткий, симетричний ритм зірок протиставляється хаосу руйнування, що виглядає як спроба мистецтва впорядкувати навколишній жах, знайти опору в традиції, зокрема у її вічних символах.



Ярослава Вернюк під час майстер-класу з народної вишивки.
РДГУ. 2025 р.



Ярослава Вернюк.
Дух незламності.
2022 р.

Доріжка Ярослави Вернюк «Дух незламності» є ще одним її знаковим твором. Так, якщо робота «Кров і надія» була своєрідним художньо-емоційним вигуком на події війни, то цей витвір є втіленням внутрішньої зібраності й спокою. Вона виконана на домотканому полотні, що саме по собі є символом зв'язку з корінням і землею. Поєднання гладі, вирізування та мережки витворює складну гру фактур: від щільних кольорових елементів до наскрізних «повітряних» отворів.

У доріжці «Дух незламності» майстриня використовує стриману, «приземлену» гаму, а саме, відтінки теракотового, коричневого і чорного на натуральному тлі полотна. Це кольори зораної землі, дерева та заліза, що продукують відчуття надійності. Основний мотив вишиваної композиції – це великі восьмикутні зірки, що чергуються з вертикальними елементами, схожими на «дерева життя» або стилізовані колоски. Геометрія тут чітка, сувора і збалансована.

Цей твір Ярослави Вернюк є своєрідною візуальною декларацією психологічної стійкості українців під час війни. Символіка його назви «Дух незламності» прочитується через архітектуру узору, оскільки вертикальна спрямованість елементів нагадує колони або воїнів у строю, або ж про їхню здатність тримати «вертикаль», не згинатися під вогнем.

У контексті 2022 року як початку повномасштабної Війни за Незалежність України техніка вирізування набуває метафоричного значення. Подібно до того, як майстриня

творить красу, вилучаючи частки тканини, так і український дух ніби знаходить силу трансформувати біль утрат у нову форму національної величі.

Теракотові й коричневі тони – це кольори нашої землі, за яку триває боротьба. Вишивка виглядає так, ніби проростає з самого полотна, підкреслюючи, що наша незламність живиться глибинною історією і традиціями. Водночас мережка та прозорі елементи в центрі зірок пропускають світло як символ того, що навіть у найщільнішій структурі оборони має залишатися місце для людяності, надії, духовного світла, крізь яке «дихає» нація.

Отже, вишиваний твір Ярослави Вернюк «Дух незламності» – це мистецьке філософське осмислення війни не як хаосу, а як випробування, що спонукає відсікти все зайве (як це відбувається в техніці вирізування) і залишити виключно найміцнішу основу.

У 2025 році мисткиня створила вишиту жіночу сорочку «Маки війни», що є зразком сучасного меморіального текстилю. У ній Ярослава Вернюк відходить від геометричності на користь рослинного орнаменту, що кардинально змінює емоційний реєстр твору.

Під час її виконання для обрамлення було задіяно техніку хрестика, а для реалістичного зображення квітів – художню гладь, яка дозволила передати об'єм, ніжність пелюсток і живий рух рослини.

Авторка використала класичне для української вишивки поєднання, а саме, біле тло, яскраво-червоні квіти та соковиту зелень. Золотаво-жовта геометрична окантовка навколо квіткових фризів додає роботі урочистості, створюючи ефект «ікони» або коштовного обрамлення. Квіти на сорочці розташовані густим, неперервним вінком на рукавах та навколо коміра. Маки зображені на різних стадіях: від пуп'янків до розквітлих квіток.

У 2025 році, на одинадцятому році Війни за Незалежність України, образ маку в інтерпретації Ярослави Вернюк набуває нових, глибинних сенсів. В українській традиції мак зазвичай був символом невинно пролитої крові. У контексті ж новітньої російсько-української війни, маки стають квітами-пам'ятниками кожному загиблому в ній. Власне, назва жіночої сорочки «Маки війни» вивершує її на артефакт безперервної пам'яті.

На відміну від статичного хрестика, гладь витворює квіти на «живі», вразливі, але водночас яскраві й непереможні. Це, по суті, є метафорою нинішнього українського буття: воно крихке під обстрілами, однак намагається квітнути наперекір усьому. Золотаво-коричнева вишивка хрестиком, що обрамляє маки, виглядає як загородження або броня. Це символ того, що навіть найніжніша пам'ять і краса в Україні сьогодні потребують захисту й плекання. Водночас наявність пуп'янків поруч із розквітливими маками вказує на тяглість життя. Війна забирає найкращих, але нація тримається, намагається рости, давати нові пагони. Сорочка «Маки війни» не лише про скорботу, а й про неминучу весну після довгої зими війни.

Отже, вишивані твори Ярослави Вернюк «Полум'я і свобода», «Кров і надія», «Дух незламності», «Маки війни» – це своєрідні маніфести культурного опору, де вони виступають як «м'яка сила», що стверджує тяглість традиції й береже генетичний код української нації тоді, коли ворог намагається їх знищити.



Ярослава Вернюк.
Маки війни. 2025 р.

6 травня 2025 року в Арт-просторі художньо-педагогічного факультету РДГУ відбулося відкриття персональної виставки Олександра Сташука – професора кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука ⁵⁹. Художня експозиція з назви «Весна не знала, що іде війна...» стала мистецькою презентацією глибоких особистих переживань автора, своєрідним художнім візуальним щоденником сьогодення України, сповненого рефлексій, емоцій і внутрішнього світла.

На персональній виставці Олександра Сташука була представлена однойменна живописна робота – полотно «Весна не знала, що іде війна...». Глибоко гуманістичне, воно межує між ліричним пейзажем і психологічним портретом. Картина художньо візуалізує когнітивний дисонанс, в якому опинилося українське суспільство: неминуче відродження природи на тлі руйнівної війни.



На відкритті персональної виставки Олександра Сташука. 2025 р.

⁵⁹ Персональна виставка Олександра Сташука "Весна не знала, що іде війна". URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2025/05/06/>



Олександр Сташук.

Весна не знала, що іде війна... 2025 р.

Твір побудований за принципом центральної рівноваги; фігура зображеної молодої дівчини є вертикальною віссю полотна, що надає образу іконографічної статичності й монументальності, а білі стовбури беріз обабіч неї як природні «куліси» спрямовують увагу глядача до його центру.

Автор апелює до світлої, імпресіоністичної палітри, яка різко контрастує з драматичним контекстом картини. Сині тіні на поверхні снігу та блакитне небо не тільки передають чистоту весняного повітря, а й виступають візуальними прикметами надії. Світлотіні й бліки на кронах дерев і залишках минулорічної трави додають картині вітальної енергії. Суцвіття ніжних зелених стебел і білих

пелюсток пролісків у долонях дівчини є колористичним і смисловим центром твору та ще однією ознакою життя, що пробивається крізь холод зими небуття.

Головним елементом твору є антитеза між оточенням і внутрішнім світом героїні. Її великі очі, сповнені тривоги й обтяжливих розмірковувань, очевидно контрастують із лагідним весняним сонцем. Це погляд людини, котра переживає жахи війни, але намагається зберегти в собі крихку красу світу. Те, як дівчина притискає квіти до грудей, нагадує захисний жест, оскільки так вона ніби оберігає цю весну, зокрема перші прояви її життя як найвищу цінність.

Живописна робота Олександра Сташука «Весна не знала, що іде війна...» сповнена як символіки, так і метафоричності, оскільки проліски, що є традиційним символом непереможності життя, в контексті війни уособлюють Україну, яка «проростає» крізь «кригу» окупації і страждань. Метафора художнього твору міститься в самій його назві: сонце продовжує світити, а квіти – розпускатися, бо природа насправді не байдужа до людей, й попри все, перемагає їхню жорстокість. Ця сила – непереможність природи за умов руйнівної суспільної турбулентності війни – підкреслює її абсурдність і, зрештою, неорганічність. Олександр Сташук створив полотно, яке не апелює до безпосереднього зображення батальних сцен, а діє за емпатійним резонансом. Це маніфест життя, де весна виступає не черговою порою року, а метафорою неминучої перемоги Світла над Темрявою. Він майстерно єднає м'якість живописної манери з пронизливим соціальним боєм.



Олександр Сташук. Вершник війни. 2022 р.

У гостросюжетному полотні Олександра Сташука «Вершник війни» символізм поєднується з плакатною експресією. Щоб передати трагізм рашистського нападу на Україну та неминучість відплати, у ньому автор звертається до архетипних образів.

Центральним у ньому є вершник Апокаліпсису, зображений у момент несамовитого руху; він очевидно відсилає до біблійних текстів про війну та супутні їй руйнування. Піднята шабля, роззявлена паща та розвіяна грива коня навіюють відчуття стихійної, некерованої агресії. Їхні фігури злиті в монолітну масу, що підкреслює тваринну природу загарбника. Деструктивні плями на тілі

коня нагадують рани або камуфляж, додаючи зображенню актуальності.

Композицію твору художник будує на різкому контрасті трьох кольорних зон. Перша, червоно-брунатна (вершник і кінь) символізує пролиту кров, метал і вогонь. У ньому вона домінує, є візуально «важкою» й агресивною. Золотисто-жовта зона – це поле соняшників, символ української землі, родючості, багатства і життя. Квіти сонця тут сприймаються як живі свідки, що «бачать» загарбника, але залишаються вкорінені у свою землю. Блакить неба як символ чистоти, духовності і миру затьмарена невід'ємним атрибутом війни – шлейфами диму у вигляді чорних видихів, а також віялом хвоста апокаліптичного коня.

Значимим сегментом цього живописного твору є графічне зображення прицілу на грудях вершника, що вносить у його канву технологічний елемент сучасного бою. Згідно автора, якщо вершник уособлює хаос і віковичне Зло, то приціл, у фокусі якого міститься зловісне Z, є ознакою холодної наміру знищити його, а також волі до невідступного опору. Це позбавляє глядача відчуття безпорадності, перетворюючи «непереможного» біблійного монстра на конкретну, і, безумовно, вразливу ціль.

Художній твір «Вершник війни» авторства Олександра Сташука тяжіє до експресіонізму з елементами графіки. Чіткий чорний контур фігур, що робить зображення «читабельним» навіть на значній відстані, наближає його до жанру політичного плаката чи муралу. Водночас мазки олії в зоні поля соняшників, які є більш фактурні та м'які, створюють живий контраст із «пласкими» та жорсткими лініями постаті вершника.

Отже, «Вершник війни» – це живописний твір-передчуття і водночас запорука перемоги України. Олександр Сташук майстерно трансформує жах війни у візуальне твердження, що будь-яке зло зрештою зазнає фіаско. Картина слугує потужним психологічним інструментом, який перетворює страх перед ворогом на впевненість у

неминучості його поразки. Саме вона стала лейтмотивом поетичних рядків Олександра Сташука:

*Чомусь земля здригнулася
Та й стала на дибки.
А серце стрепенулося,
Закрилось на замки.*

*І соняшник похилений
Від страху затремтів...
А кінь червоний, змилений
Раптово налетів.*

*Та брешете, не смієте! –
Кричу я ворогам.
Усі ви тут загинете,
Вкраїни не віддам!*

*Не бути нам в заручниках,
Із нами правда й Бог,
Звільнять країну змучену
Від воєн та тривог!*

*Й розквітне знову соняшник,
Та й пісня попливе,
І небо синьо-зоряне
Нам благодать зішле!*

Автор: Олександр Сташук. Рівне. 2022 р.

З-поміж низки живописних праць Олександра Сташука, представлених на його персональній виставці «Весна не знала, що іде війна» й таких, що рефлексують на події українського сьогодення, особливе місце посідає драматичний пейзаж «Тривогою відгукуються ночі». У ньому автор майстерно використовує засоби живописної експресії, будуючи композицію на контрасті між статикою нічного пейзажу й хаотичним рухом стривоженої зграї птахів. Масивні, майже чорні силуети дерев і чагарників навіюють відчуття глибини та прихованої загрози; вони виступають «екраном», на який проєктується заграва.

На ньому небо заповнене дрібними, рваними мазками, що зображують зграю птахів. Цей прийом витворює візуальний «шум», що імітує відлуння вибуху й звук нудотної тривоги.

У цьому творі художник працює з обмеженою, але вкрай насиченою палітрою. Багряно-червона барва виступає головним смисловим акцентом полотна. Спалахи вогню не мають чітких меж, вони ніби «просочуються» крізь гілки, нагадуючи відкриті рани на тілі ночі. Колір крові та вогню тут є синонімом руйнування. Колір нічного неба замість спокою випромінює відчуття загрозової напруги. Використання бірюзових відтінків додає сцені певної примарності, ірреальності того, що відбувається. Чорний колір у роботі Олександра Сташук виступає ознакою невідомості, а чорні ворони стають метафорою людських душ, вирваних зі стану спокою.

Зграї вороння, що злетіли в небо, відсилають до класичних образів світового мистецтва (наприклад, «Пшеничне поле з воронами» Ван Гога), де птахи є провісниками фатуму. В Олександра Сташук вони – єдині живі істоти в «кадрі», чия реакція на вибух ніби імітує і водночас заміщує людські зойки. За задумом автора, їхній хаотичний політ – це візуалізація протесту природи проти війни з її виявами техногенного зла.

Драматичний пейзаж Олександра Сташук «Тривогою відгукуються ночі» є одним із прикладів сучасного українського експресіонізму, оскільки художнику в ньому вдалося закарбувати момент «зламу» тиші, де краса органіки ночі нищиться агресивним втручанням війни. Картина, яка не є зображенням конкретного нічного обстрілу, спонукає глядача відчуті вібрацію землі та холодний піт ледь не перманентної тривоги, що стали частиною нашого буття.



Олександр Сташук.
Тривогою відгукуються ночі. 2022 р.

*Тривожний звук сирени –
Палають відчуття,
Неначе постріл в серце,
Горить моя земля!*

*Завмерло все в чеканні,
Напруга лиш росте.
Усі людські надбання –
Усе ніщо, пусте!*

*Залишаться руїни,
Замовкне тихий спів...
Рахунок на хвилини,
На роки – біль та гнів.*

*Аж раптом – зупинився
Сирени страшний звук.
«Іскандер» влучно збили,
Не вдався оркам трюк.*

*Смерть зупинили вчасно
Ранкової пори.
Проміння неба ясне
Засяяло згори.*

*Та слід сумний лишився,
Й новий, ще свіжий, шрам
Навік у плоть вселився,
Й тужливо скиглить там...*

Автор: Олександр Сташук. Рівне. 2022 р.

Отже, персональні виставки Ірини Локшук «Краса незламної країни», Віри Чернієнко «Присутність», Олександра Сташука «Весна не знала, що іде війна», Іванни Токар «Переплетення», де центральними були роботи на військову тематику, засвідчують новітній тренд українського мистецтва, а саме, художню трансформацію скорботи, туги, відчаю в естетичний опір. Кожна з них є прикладом використання професійного інструментарію з метою опанування шоку війни, зокрема, назви виставок – від лірично-трагічної у Олександра Сташука до життєствердної у Ірини Локшук – свідчать про пошук балансу між жахіттями руйнацій і незламністю життя.

2.3 Міжнародні закордонні виставки і проєкти

Художні роботи викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ активно демонструються на Міжнародних закордонних виставках, виконуючи роль одного з інструментів новітньої культурної дипломатії України. Участь її викладачів як експонентів у таких проєктах підтверджує як високий фаховий рівень закладу, так і його спроможу готувати митців, чиї ідеї та художня техніка є актуальними й сприйнятними для міжнародного глядача.

Впродовж 15 – 30 квітня 2022 року у місті Крінс (Швейцарія) в арт-кімнаті GLOKAL проходила Міжнародна виставка-бенефіс «Мистецтво для України», де були представлені художні роботи українських митців. Участь у ній взяла старша викладачка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва художньо-педагогічного

факультету РДГУ Ярослава Гузь, котра представила дві свої роботи, а саме: «Весна в Україні» і «Поле вогню».

Її діджитал-композиція «Весна в Україні» побудована на різкому контрасті між символами життя та смерті: на насиченому червоному тлі бачимо дві китиці ніжно-білого цвіту весняного дерева і ракети, що прямують на них із неба. Внизу міститься лаконічний напис англійською мовою: «*SPRING IN UKRAINE*» («*ВЕСНА В УКРАЇНІ*»).



Ярослава Гузь.
Весна в Україні.
2022 р.



Ярослава Гузь.
Поле вогню.
2022 р.

У цій роботі домінує червоне тло, навіюючи відчуття тривоги й напруги. Це колір крові, вогню і небезпеки. Водночас він символізує жертвність й незламну енергію українського народу. Білий колір цвіту вишні постулює чистоту, надію та циклічність життя. Він виглядає крихким і вразливим на тлі агресивного червоного. Ракети, спрямовані зверху вниз, по діагоналі, візуально «вторгаються» у простір квітучого саду, що створює динаміку неминучого удару. Доскіпливо деталізовані, органічні лінії квітів протиставляються жорстким, геометричним і холодним лініям зброї, що підкреслює протистояння природи (життя) та механічної руйнації (смерті).

Основна ідея твору – зображення трагічного дисонансу, коли звична краса української весни була брутально перервана війною. Квіти, які мали б бути головним символом цієї пори року, стають тлом воєнних дій. Це ілюстрація того, як українці змушені бачити смерть там, де мало б панувати життя. Ця робота Ярослава Гузь є прикладом актуального мистецтва, яке високохудожньо рефлексує на травматичні події сьогодення. Вона не тільки фіксує факт війни, а й апелює до почуттів глядача через архетипні образи – цвіт, кров, небо – вивершуючи трагедію, зрозумілу без слів, на міжнародний рівень.

Інша робота мисткині, представлена на Міжнародній виставці у Швейцарії, а саме «Поле вогню», також є відгуком на події війни в Україні. Це – складна багатошарова композиція, виконана у техніці цифрового колажу, що поєднує в собі натуралістичні зображення, зокрема соняшника, а також технічні креслення, абстрактні плями й елементи, які символізують руйнування. Її колірна гама побудована на різкому контрасті:

жовтий і синій як кольори національного прапора України протиставляються агресивному червоному, глибокому чорному та стерильно білому тлу.

Зів'ялий соняшник як символ страждань України тут похилений і випалений, що є авторською метафорою зболеності землі і народу, але водночас символом стійкості, оскільки квітка соняха вперто тримається на стеблі. На задньому плані внизу ліворуч бачимо лінійне зображення військової машини (танка або БМП), що вносить у композицію твору елемент холодної, розрахункової жорстокості війни, яка нищить живий, органічний світ. Справа в центрі розташоване інтенсивно-червоне коло, що нагадує розпечену кулю або криваву рану; воно фокусує увагу як епіцентр вогню й болю.

Техніка колажу, яку використала мисткиня, підкреслює відчуття розбитого, розірваного світу і деформованого простору. У його нижній правій частині зображено текстури, що нагадують обвуглений папір або тканину з язиками полум'я, які творять відчуття безпосередньої присутності стихії руйнування. Синьо-жовті кольорові акценти у верхній частині твору сприймаються як рештки мирного неба та надії, які намагаються витіснити чорні і червоні «хмари» війни, а чорні рвані форми символізують пустку, дим від пожеж та траур. Усе це – арсенал мистецького інструментарію, який надає роботі глибини й драматичності.

Назва художнього твору Ярослави Гузь «Поле вогню» однозначно відсилає до випалених війною українських чорноземів. Він транслює глядачеві стан шоку та хаосу, де краса природи (квітка) стикається з індустріальними виявами жаху війни (креслення та вогонь). Ця робота – візуалізація згубного для людства процесу перетворення життєдайного поля на зону відчуження й болю.

Упродовж 22 квітня – 28 травня 2022 року в галереї Kunstwerk.Art у місті Фарель (Німеччина) експонувалася Міжнародна благодійна виставка «Врятуйте нас!». Серед представлених широкому загалу робіт вітчизняних митців містилася й серія колажів Ярослави Гузь «Українська весна» («Крокуси», «Тюльпани», «Нарциси») – візуальна ода стійкості українського народу в умовах новітньої Війни за Незалежність України.

Центральним елементом композиції «Крокуси» став букет яскраво-жовтих квітів, що пробиваються крізь рештки білого снігу. Вони зображені в реалістичній манері, проте оточені жорстким абстрактним середовищем: вертикальними мазками блакитної та червоної фарб, геометричними фігурами (квадратами, ромбами), а також глибоким чорним тлом, що нагадує обвуглену поверхню чи нічну темряву.

Оскільки крокуси під снігом є традиційним символом надії і незламності, у контексті серії «Українська весна» Ярослави Гузь їхнє зображення – авторська метафора життя, що відроджується всупереч холоду і смерті. Жовтий колір пелюсток на тлі білого снігу творить життєствердний акцент. Блакитні патьоки зліва та червоно-кривава смуга справа навіюють відчуття візуальної напруги, оскільки блакитний колір символізує небо і спокій, а червоний – вогонь, кров і трагедію війни. Отже, квіти крокусів опиняються ніби «між двох вогнів», тобто в самому епіцентрі протистояння. Цей твір поєднує риси експресіонізму – через емоційне використання кольору – та модерного плаката. Авторка

свідомо залишає «необробленими» його краї та грубі фактури, щоб передати відчуття незагоєної рани.



Ярослава Гузь. Українська весна. Триптих. Крокуси. Тюльпани. Нарциси. 2022 р.

Ще більш емоційно насиченим є інший колаж Ярослави Гузь із її триптиху «Українська весна». Йдеться про «Тюльпани». У центр його композиції вміщено букет яскраво-червоних тюльпанів, виструнчених по діагоналі. Проте квіти не пасивно перебувають у просторі, вони буквально проростають крізь міську архітектуру: поміж пелюсток та стебел видно фрагменти житлових будинків, вікон і фасадів. Тло колажу розірване: поєднання небесно-блакитних мазків, чорних «обвуглених» плям і фактури крафтового паперу навіює відчуття фрагментарності й руйнації.

У цьому творі колір тюльпанів – червоний – має подвійне смислове значення. З одного боку, він є символом весняної життєвої сили та любові, але з іншого, інтенсивний червоний у поєднанні з «рваними» краями пелюсток, асоціюється з вогнем пожеж і кров'ю. Зображення помешкань, уплетених у квіти, символізує їх вразливість. Це художнє втілення трагедії нещодавно мирних міст, де приватний простір людини брутально нищиться війною. Квіти ніби намагаються «загоїти» або захистити його своїми тілами-пелюстками. Чорні та червоні контури квадратів і ромбів, розсіяні по правій частині роботи, додають відчуття тривоги. Вони нагадують приціли або цифрові перешкоди (глітч), що підкреслює неприродність того, що відбувається.

Композиція «Тюльпанів» Ярослави Гузь побудована на висхідній діагоналі зліва направо. Це надає їй динаміки й оптимізму, оскільки, попри численні вияви хаосу, життя (квіти) продовжує свій рух угору. Використання ефекту рваного паперу та грубих мазків фарб акцентує на темі війни як сили, що руйнує цілісність світу. Авторка використовує прийоми експресіоністичного колажу, в якому поєднання реалістичних фотофрагментів

будівель із експресивним живописним зображенням квітів творить гострий візуальний дисонанс. Це дозволяє глядачеві відчувати сюрреалістичність реальності, в якій опинилися українці.

Отже, провідною ідеєю триптиху «Українська весна» Ярослави Гузь є художнє зображення нерозривності життя і трагедії війни. Мисткиня показує, що українська весна надовго асоціюватиметься не лише з весняним цвітінням, а й із варварською руйнацією домівок. Водночас, за нею, квіти – крокуси, тюльпани, нарциси – набувають живих ознак нескореності українських поселень, що, зазнавши страшних руйнацій, обов'язково воскреснуть.

Улітку 2022 року старша викладачка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ Ірина Локшук взяла участь у Міжнародному арт-проєкті «Художній фронт «Разом до Перемоги!»» (Київ). В його онлайн-марафоні «робіт Художників Світу та Світла, присвяченому якнайшвидшій Перемозі України у війні, розв'язаній дияволом та його рашистським військом 24.02.2022 р.» свої роботи представили художники з 30-ти країн світу, а саме: Австралії, Афганістану, Бразилії, Великобританії, Греції, Грузії, Данії, Індії, Ірландії, Іспанії, Казахстану, Канади, Кенії, Китаю, Литви, Нідерландів, Німеччини, Польщі, Португалії, Румунії, Сербії, Сирії, Словаччини, США, Туреччини, Узбекистану, України, Франції, Фінляндії та Чехії ⁶⁰.

У цьому Міжнародному арт-проєкті Ірина Локшук презентувала свою роботу «Великдень 2022».

Художній твір Ірини Локшук «Великдень 2022» – це натюрморт, але водночас історичне й емоційне свідчення найтяжчого періоду початку повномасштабного російського вторгнення в Україну. У його центрі зображено Великодню паску, що в християнській традиції символізує Воскресіння Ісуса Христа та перемогу життя над смертю. Великдень 2022 року припав на 24 квітня, тобто точно через два місяці після початку великої війни. Для мільйонів українців цей день став випробуванням віри. Паска на картині Ірини Локшук виглядає як осердя світла, єдине джерело тепла в холодному, тривожному синьо-фіолетовому просторі – символі ночі обстрілів й невідомості. Дві великі, мозолисті, «землянисті» руки, що нависають над паскою та крашанками, набувають відразу кількох значень. З одного боку, вони – руки-обереги, а ще – своєрідний захист очікуваного свята від ракетних ударів і хаосу. Вони нагадують дах або купол, що оберігає родинне вогнище. З іншого боку, це трудові руки людей, які копають окопи, волонтерять або печуть хліб під виття сирен.

У живописній роботі «Великдень 2022» вибір кольорів побудований на різкому експресіоністичному контрасті. Глибокі сині, фіолетові та холодні білі мазки на її задньому плані творять ефект динамічного й водночас неспокійного неба – візуальну метафору повітряної тривоги і «холоду» війни. Паска, руки та стіл виконані в гарячих вохристих і

⁶⁰ Художній фронт_Разом до Перемоги! URL: https://painters.com.ua/khudozhnij-front_razom-do-peremogi/

помаранчевих тонах, що символізують «тепло життя», яке людина відвойовує у темряві. Золотисте сяйво паски контрастує з темним оточенням, акцентуючи, що світло віри є непереможним.



ПОЧЕСНИЙ ДИПЛОМ

Нагороджується художник
ІРИНА ЛОКШУК

за участь в арт-проекті
Художній фронт "Разом до Перемоги!"

Голова Експертної ради,
громадський діяч, офіцер, художник
Олег М. Караваєв

Член Експертної ради,
академік критики мистецтва та естетичних наук України,
професор, доктор мистецтвознавства, член НСХУ
Романенкова Ю.В.

м. Київ • 2022 р. • ПОРТАЛ НЕЗАЛЕЖНИХ ХУДОЖНИКІВ • painters.com.ua



Ірина Локшук. Великдень 2022. 2022 р.

Ракурс, за якого глядач бачить власні руки над столом, надає твору інтимності. По суті, цей твір – автопортрет психологічного стану нації весни 2022 року, оскільки ледь не кожен українець тоді відчував обов'язок попри все зберегти традицію гуртування сім'ї й освячення паски, що було значимим доленосним актом спротиву ворогу.

Живописна робота Ірини Локшук «Великдень 2022» – це ще й візуальна молитва, яка фіксує момент, коли релігійний ритуал перетворюється на екзистенційний акт обстоювання Надії – суті Великодня. Художниця майстерно передала поєднання розпачу, неймовірної концентрації сил і водночас тихої радості від того, що життя триває попри намагання ворога його знищити.

У 2023 році Ірина Локшук знову приєдналася до когорти художників з усього світу в Міжнародному арт-проекті «Художній фронт «Разом до Перемоги!»». Тогорічна її робота «Лелеки. Повернення додому» в контексті російсько-української війни перетворилася з класичного анімалістичного сюжету на глибоку метафору незламності, виживання й відродження українського духу.

Оскільки лелека в українській культурі – не просто птах, а архетип дому й сакральний символ сім'ї, добробуту й вірності рідній землі, то назва художнього твору «Лелеки. Повернення додому» під час війни звучить як своєрідний маніфест. Це відсилка до мільйонів біженців і військових, чиєю найбільшою мрією є повернення до своїх осель. Птахи ж у гнізді символізують упевненість у відновленні життя на згарищах.

Композиція з дорослим лелекою, що височіє над пташенятами, акцентує увагу на необхідності захисту нового покоління. У контексті війни це образ українських захисників і батьків, які стають живим щитом для майбутнього країни.

Твір виконано в характерній для авторки експресивній манері, де емоція передається через колір і рух мазка. Тло картини – це поєднання синіх і жовто-вохристих горизонтальних смуг. Це не лише небо та сонце, а пряма алюзія на державний прапор, що маркує простір як український. Попри мирний сюжет, мазки на небі виглядають динамічними і дещо тривожними, що передає атмосферу «неспокійного неба» України.



ПОЧЕСНИЙ ДИПЛОМ

Нагороджується художник
ІРИНА ЛОКШУК

за участь в арт-проекті
Художній фронт "Разом до Перемоги!"

Голова Експертної ради,
громадський діяч, офіцер, художник
Олег М. Зарваска

Член Експертної ради,
академік критики мистецтва та естетичних наук України,
професор, доктор мистецтвознавства, член НСЖУ
Ірина Локшук

м. Київ, 2023 р. ПОРТАЛ НЕЗАЛЕЖНИХ ХУДОЖНИКІВ painters.com.ua



Ірина Локшук. Лелеки.
Повернення додому. 2023 р.

Пташине гніздо, прописане густими, темними мазками, виглядає масивним і надійним як єдиний острівець стабільності серед розмитого, мінливого світу.

Висока постаць лелеки творить потужну вертикаль, що символізує гордість і незламність. Птах не ховається, оскільки гордовито стоїть на повен зріст на своїй землі. Відкриті дзьоби пташенят виступають як символи життя, що вимагає свого, водночас голосу, який неможливо заглушити. Це надія, яка потребує турботи та запорука завтрашнього дня.

В новітній інтерпретації Ірини Локшук «Лелеки. Повернення додому» – це твір-надія. У контексті російсько-української війни він візуалізує головну ідею: як би важко не було, життя повертається туди, де є коріння. Мисткиня майстерно поєднує етнічний код із сучасним боєм, витворюючи образ України, яка, попри завдані рани, розправляє крила над своїм гніздом.

Упродовж 10 червня – 13 серпня 2022 року в місті Крань (Словенія) тривав 4-ий Міжнародний фестиваль сучасного колажу KAOS Festival ⁶¹. Його учасницею стала, зокрема, старша викладачка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ Ярослава Гузь. На ньому вона представила свій колаж «Коріння роду» – лаконічну й водночас монументальну роботу, в якій досліджується тема спадкоємності й



Ярослава Гузь.
Коріння роду. 2022 р.

латентного зв'язку людини зі своєю землею та її історією.

Твір побудований на чіткій вертикальній осі і симетрії. Нижній ярус – це чорно-біла архівна світлина молодого подружжя у весільному вбранні: наречена у розкішному квітковому вінку, наречений у вишиванці та кептарі; їхні постаті виглядають урочисто й спокійно. Над головами пари нависає потужна коренева система невидимого дерева. Коріння, що нагадує розгалуження судин людини, заповнює верхню темну частину простору. Стовбур дерева, крона якого знаходиться десь угорі, перетинається трьома горизонтальними об'ємними нитками. Текст «КОРІННЯ РОДУ», написаний авторкою власноруч у центральній частині твору, додає йому інтимності щоденникового характеру.

У цьому колажі Ярослава Гузь переосмислює архаїчний символ Світового Дерева, де традиційно коріння – минуле, стовбур – теперішнє, а крона – майбутнє. У ньому бачимо інверсію: коріння нависає над парою, ніби захищаючи її, або навпаки – пара є фундаментом, з якого це дерево ніби виростає. Отже, вся композиція візуалізує ідею, що наша ідентичність (ген) живиться спадкоємністю предків.

Не випадковим є й вибір авторкою саме весільного фото, оскільки шлюб є початком заснування нової гілки роду. Урочистість строю молодят підкреслює важливість моменту, а їхні спокійні і водночас зосереджені вирази облич свідчать про обопільне усвідомлення значимості події. Три горизонтальні нитки на стовбурі дерева над ними виступають символом трьох поколінь або «ниток долі», що ніби зшивають розірваний часом простір. Їхня фізична фактурність на тлі плаского фото витворює ефект присутності «тут і зараз». Чорно-біла гама акцентує увагу на суті, не відволікаючись на другорядне. Чорна площа, де розчиняється коріння, символізує як глибини пам'яті, так і родючий український чорнозем.

⁶¹ Участь у Міжнародному мистецькому фестивалі. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2022/06/14/>

Цим колажем мисткиня стверджує: попри війни та соціальні потрясіння, коріння роду залишається неушкодженим. Саме тому розлога коренева система займає половину площі твору, візуально домінуючи над усім іншим. Це дає підстави для твердження, що колаж «Коріння роду» Ярослави Гузь є художньою візуалізацією поняття «генетична пам'ять».

Впродовж 19 січня – 18 лютого 2023 року в художній галереї Schack Art Center Port Gardner у місті Сіетл (США) експонувалася виставка робіт українських художників «For Ukraine: Art of Freedom» («Для України: Мистецтво Свободи»), частиною експозиції якої була й серія колажів Ярослави Гузь за назвою «Ген». Серія «Ген» – це візуальна рефлексія авторки на тему зв'язку поколінь, генетичної пам'яті та водночас болю, який переживає українська земля через російсько-українську війну.



Ярослава Гузь.
Колюча нива;
Сестри.
З серії міні колажів «Ген».
2023 р.

Твір «Колюча нива» виконано в техніці аналогового колажу з використанням архівних світлин і природних елементів. Центральними в ньому є постаті трьох жінок у традиційному українському строї (чорно-біле архівне фото). Вони стоять пліч-о-пліч, символізуючи родинну єдність і водночас жіночу лінію роду. Ліворуч бачимо колоски пшениці – поєднання графічних білих ліній (ніби примарних відбитків) і реальних сухоцвітів. Його тло нагадує грубий картон або землю. Рвані краї паперу та чорна «прірва» внизу імітують ефект розлому. Синьо-білий орнамент, схожий на кахлі або вишивку, та золотисте «сонце-мандала» вгорі додають роботі сакрального значення.

Оскільки назва серії колажів «Ген» наводить на думку, що авторка розглядає російсько-українську війну крізь призму історичного досвіду, то жінки на фото – це образ

предків, які вже проходили через подібні випробування. Їхні спокійні обличчя контрастують із тривожним оточенням, нагадуючи, що стійкість закладена в нашому «генетичному коді».

«Колюча нива» інтерпретується мисткинею як символ поля, яке в українській культурі асоціюється з простором життя і хліба. Але в роботі Ярослави Гузь цей родючий життєдайний лан стає «колючим». Це – авторська метафора замінованих полів, випаленої землі та небезпеки, яка тепер нуртує в українському чорноземі. Білі, «скелетні» обриси колосків поруч із сухоцвітами символізують утрачений урожай та загиблих людей. Візуалізацією травми війни є рвана чорна смуга внизу колажу. Вона нагадує вирву від вибуху, траншею або просто розірвану тканину буття. Те, що жінки стоять безпосередньо над цим розломом, підкреслює їхню вразливість, але водночас і незламність: вони не падають у безодню, а тримаються за коріння.

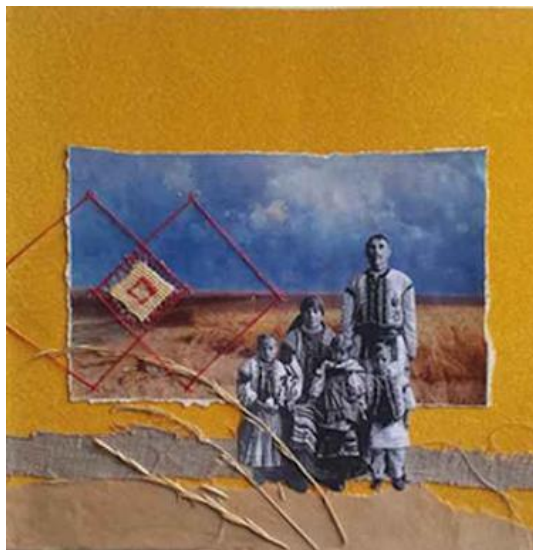
У колажі «Сестри» із серії «Ген» Ярослави Гузь художньо відтворена ще одна глибока рефлексія художниці на тему української ідентичності, де минуле і теперішнє переплітаються через візуальні метафори війни та стійкості.

Твір побудований на поєднанні архівної світлини і сучасних графічних елементів. Його центральним образом є дві молоді дівчини в традиційному українському вбранні (вишиті сорочки, темні спідниці з орнаментом), котрі виглядають монументально на тлі оточуючого хаосу. Над їхніми головами зображено чорно-білий пейзаж зі старою хатою – контекст рідного дому та коріння. Ще одним смисловим акцентом авторки є те, що дівчата стоять на різних «поверхнях»: під однією знаходиться темна, рвана безодня, а під іншою – яскрава смугаста тканина, схожа на традиційну запаску або килим, яка символізує опору на традицію.

Назва колажу «Сестри» апелює не лише до родинних зв'язків, а й до проблеми соборності українського народу. Хоча дівчата тримаються разом, але простір навколо них розривається. Це візуалізація того, що війна намагається роз'єднати сім'ї та зруйнувати цілісність української нації.

Мисткиня прагне передати провідну ідею твору не лише через композицію, але й її колорит, точніше, колірний конфлікт. Так, справа ми бачимо агресивний червоний колір, що символізує вогонь війни, кров і тривогу. Білі штрихи на ньому подібні стежкам або лініям життя, які намагаються знайти вихід із цього пекла. Повторювані квадрати та лінії нагадують архітектурні плани або вікна багатоповерхівок, що відсилає до сучасного міського простору, який зараз під перманентною загрозою. Рвані краї паперу – ключовий прийом Ярослави Гузь, що символізує травмовану реальність. Однак використання фрагмента тканого полотна внизу наводить на думку, що традиція (ген) є тією основою, яка не дає людині впасти в прірву небуття. Дівчата як центральні постаті колажу залишаються спокійними й зосередженими попри те, що світ навколо них ніби розпадається на шматки. Вгорі колажу бачимо дрібні графічні знаки: квадрати, коло (сонце або зерно), хрестики; це мова віковичних орнаментів-оберегів, що у творі виступають як духовний захист героїнь.

У колажі «Сестри» як своєрідному портреті незламності українського народу художниця майстерно використовує еkleктику, аби показати, що українська ідентичність не є музейним експонатом: вона жива, болить, кровоточить, але залишається цілісною навіть у найтемніші часи.



Ярослава Гузь.
Земля обітована.
З серії міні колажів «Ген». 2023 р.

Колаж «Земля обітована» Ярослави Гузь із серії «Ген» – це сакралізований образ українського роду, де земля і сім'я зливаються в цілісний духовний простір. Робота виконана у складній змішаній техніці, що поєднує фотоколаж, вишивку й аплікацію природними матеріалами. Її домінантним образом є чорнобіла архівна світлина родини – батьки та четверо дітей – у традиційному строї. Вони зображені на тлі безкрайнього пшеничного поля під загрозливо нависаючим синьо-сизим небом. Поверх їх зображення червоною ниткою прокладено геометричні стібки у формі ромбів – архайчних символів засіяного поля й родючості, центр яких акцентований фактурним тканим елементом.

Концепція «Обітованої землі» Ярослави Гузь ґрунтується на біблійному образі благословенної землі, дарованої Богом. Для авторки нею є Україна. Органіка єдності «небесної» площини та родючого лану творить феномен сакральності

рідного краю. Родина на світлині ніби «вирастає» з нього, оскільки є його невід'ємною частиною.

Вишивка червоною ниткою в центрі композиції є ключовим метафоричним прийомом мисткині. Як енергетика генетичного коду, вона ніби «зшиває» до купи минуле – архівну світлину – й сучасне України. Використання авторкою сухих стебел трави в нижній частині твору не лише робить його об'ємним і достеменним, але й виводить образ із площини пам'яті в реальність. Рвані краї паперу та грубі текстури внизу колажу символізують земне, тілесне існування, яке тримається на міцному фундаменті минулих поколінь.

«Земля обітована» Ярослави Гузь сприймається як візуальна молитва за українську родину. Художниця, котра майстерно трансформує родинний ретро-знімок у сучасну ікону, де замість золотого окладу – вишивка та колосся, а натомість святих – пересічні українці, акцентує на незламності як одній з ознак «гену» нації.

У колажах «Десь, коло віконця», «Жнива», «Зерня» із серії «Ген» авторкою візуалізована своєрідна мистецька багатошарова ода затишку, пам'яті, але й водночас

незнищеності українського побуту. Ці роботи сприймаються як яскраві мозаїки феномену національної ідентичності, де кожен їх елемент має глибокий сенс.

Композиції поєднують в собі архівні, фольклорні й абстрактні елементи. Центральними у них є чорно-білі світлини жінок у традиційному вбранні. Колажі насичені елементами української вишивки, зокрема рослинними мотивами, птахами-символами та солярними знаками. Захоплює своєю змістовністю колірна драматургія цих колажів, де вертикальні червоні смуги з орнаментом творять ритм, нагадуючи рушники. Жовті акценти символізують у них сонячне світло, а зелені – навіюють відчуття стабільності та зв'язку з рідною землею. Поєднання різних технік – фото, малюнок, аплікація – вивершує ідею «гену» як складної структури, що збирається з багатьох дрібниць: пісні, візерунку, спогаду про бабусю тощо.

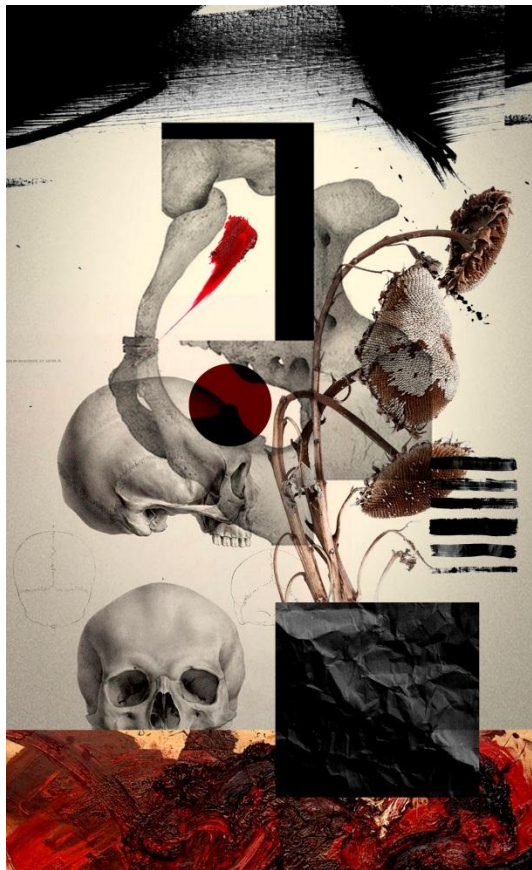


Ярослава Гузь. Десять біля віконця; Жнива; Зерня. 2023 р.

Як і в інших роботах серії «Ген», його авторка акцентує на тому, що війна може зруйнувати фізичні будинки, але неспроможна знищити ту частину нашої душі, де завжди сходить сонце і співають птахи. Саме це і є маніфестом духовної незламності українців.

Наприкінці 2022 – на початку 2023 навчального року в Польщі був реалізований Міжнародний мистецько-науковий проєкт «Tadeusz Kantor. Trzeba byc...» («Тадеуш Кантор. Треба бути...»), присвячений творчості цього видатного польського культурного діяча. Україну в ньому представляла, зокрема, старша викладачка Ярослава Гузь, яка презентувала на виставці творчих робіт його учасників цифровий колаж «Ритмічний акт насильства». Це – гранично відверта і водночас деструктивна за методом робота, яка мовою фрагментів людських тіл і відповідної символіки аналізує механіку воєнної російської агресії проти України.

Її композиція вибудована як складна вертикальна структура, що нагадує анатомічний атлас або креслення катастрофи. Людські черепи та фрагменти їх скелетів є основою колажу; вони зображені з клінічною точністю, що позбавляє смерть будь-якого романтизму. Справа твору бачимо висохлі, зчорнілі соняшники – символ України, який виглядає «мертвим», позбавленим золотого кольору життя. У центрі його композиції



Ярослава Гузь.
Ритмічний акт насильства.
2023 р.

містяться ідеально рівне червоне коло (як приціл або точка неповернення) та яскравий червоний мазок. Внизу колажу відтворена важка, фактурна маса червоно-коричневого кольору, що нагадує запечену кров і понівечену землю. Використання зображень зім'ятого чорного паперу та технічних ліній на тлі витвору створює відчуття «канцелярського», спланованого вбивства.

Назва колажу «Ритмічний акт насильства» є ключем до його інтерпретацій, оскільки війна в Україні – це щоденні, позбавлені будь-якого осяжного сенсу, обстріли, що цілеспрямовано нищать мирні поселення. Чорні паралельні смуги справа та повторювані елементи скелета візуалізують цей конвеєр смерті, де трагедія окремої людини чи конкретної родини перетворюється на предмет статистики.

Звертає на себе увагу й авторська інтерпретація соняшника. Якщо в довоєнному мистецтві він був символом розквіту, у воєнний час трансформувався в ознаку стійкості, то у Ярослави Гузь він перетворюється на обвуглений артефакт – метафору українського чорнозему, який замість зерна тепер «приймає» метал і рештки людських тіл. Його зів'ялі верхівки нагадують нахил людського черепа, ототожнюючи травму природи з долею людини.

Колаж «Ритмічний акт насильства», наповнений анатомічними малюнками і тонкими лініями креслень, натякає на холодну, розважливу жорстокість. Насильство тут не є виявом емоційного спалаху, але «актом» чогось задокументованого, спланованого і точно виконуваного. Це, врешті, підкреслює ідею геноцидального характеру війни.

«Ритмічний акт насильства» – це художня візуалізація травми, яку неможливо приховати за метафорами. Її авторка показує війну як деструктивний процес, що

розбирає життя на атоми, кістки та попіл. Робота не залишає глядачеві надії, натомість вона змушує зафіксувати погляд на «буденності» насильства.

У межах програми міжнародного стажування викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука художньо-педагогічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету 23 – 26 березня 2024 року відбулася їхня робоча поїздка до Інституту Мистецтв Жешувського університету (Польща) ⁶².

Ланками цього візиту стало ґрунтовне ознайомлення з функціонуванням відділів Інституту мистецтв Жешувського університету, вивчення методів і форм проведення занять із мистецьких дисциплін, ознайомлення з дидактичними підходами в роботі низки його професорів, відвідування креативних виставок і презентацій у художніх галереях міста. Колеги з Інституту мистецтв Жешувського університету щедро ділилися досвідом викладання мистецьких дисциплін, запрошували українських викладачів ознайомитися з навчальними аудиторіями та художніми майстернями.



Викладачі кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва під час робочого візиту до Жешувського університету. 2024 р.



Навчальна аудиторія з «Комп'ютерної графіки» у Жешувському університеті. 2024 р.

Водночас викладачі кафедри, а саме: професор Олександр Сташук, доцентки Олена Власюк і Любов Крайлюк, старші викладачки Іванна Токар і Ярослава Гузь, презентували власні творчі напрацювання на Міжнародній виставці з назви «Український космос».

Виставка «Український космос» викладачів РДГУ виявила рефлексії художників на різноманітні аспекти життя в Україні, зокрема й на військову російську агресію проти

⁶² Міжнародне стажування викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2024/03/28/>

України. Презентація виставки відбулася в одній із виставкових локацій польського навчального закладу, викликавши неабиякий інтерес університетської спільноти.

Згідно її концепції, український космос – це позаземне продовження сьогосвітнього буття українського народу, зокрема його національного світогляду, в якому мікро- і макро- косми органічно поєднані. Текстильно-космогонічний «Початок» Іванни Токар, керамічно-еволюційний «День третій» із серії «Створення світу» Віри Чернієнко, живописно-екзистенційний «Погляд Неба» Олександра Сташука, вишивано-астрономічний «Арабесковий зорепад» Ярослави Вернюк, мальовничо-плазмове «Сонце» Олени Власюк, колажово-міжгалактичні «Рухові центри» Ярослави Гузь – образи, що накладаються один на одного в складно побудованому художньому просторі «Українського космосу».



Викладачі кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ під час презентації виставки «Український космос» в Жешувському університеті. 2024 р.

Так, у картині Олени Власюк «Сонце», що стилістично тяжіє до абстрактного експресіонізму, закладено глибоку символіку, яка набуває особливого значення в контексті Війни за Незалежність України.

На полотні домінують сині, сірі й фіолетові відтінки, що продукують відчуття складного, подекуди тривожного простору. Головним композиційно-колористичним акцентом є сонце як яскраво-жовта пляма, яка не має чітких контурів, а ніби «пробивається» крізь нашарування інших кольорів, випромінюючи світло й енергію. Бризки й патьоки фарб творять ефект хаосу, боротьби або вибуху, що може інтерпретуватися як відображення воєнної дійсності, де світло життя намагається втриматися посеред руйнації і розрухи війни.

Цей художній твір ніби відсилає глядача до відомого пророцтва першого президента Чеченської Республіки Ічкерія Джохара Дудаєва: «Коли зійде українське сонце – Росія зникне»⁶³. Жовте коло на картині зображує не небесне світило, а є авторською метафорою української стійкості й водночас символом перемоги. Воно символізує мить, коли морок війни буде розвіяний світлом свободи.



Олена Власюк. Сонце. 2024 р.

Боротьбу світла і темряви мисткиня інтерпретує хаотичними темними плямами навколо сонця, які асоціюються з агресією, болем, руйнуваннями. Сонце ж виступає у ролі життєствердної сили, що не лише опирається «навалі» темних плям, але й набирає міці в цьому протистоянні. Поєднання синьо-блакитних відтінків тла і яскраво-жовтого центру апелює до кольорів державного прапора України, підкреслюючи національний характер цього «світила».

Центральне місце у виставці «Український космос» викладачів РДГУ зайняли дві живописні роботи авторства Любові Крайлюк.

Її картина «Жінка і війна» – це глибоко емоційне полотно, яке через експресивну манеру письма передає як трагедію, так і незламність української жінки в умовах повномасштабного російського вторгнення в Україну. Воно виконане у стилі експресіонізму з елементами символізму. В центрі композиції – постать жінки-матері, яка притискає до себе двох дітей. По суті, це не портрет, а узагальнений образ «Української Мадонни», котра намагається захистити майбутнє у вирі війни.

Продуманим є й композиційне рішення твору. Так, фігура жінки, займаючи майже весь простір полотна, навіює відчуття монументальності й водночас скутості. Використання мисткинею грубих, а подекуди й нервових мазків і контурів, підкреслює атмосферу тривоги, посиленої червоними лініями ліворуч, які нагадують зруйновані конструкції або спалахи вибухів. Руки матері і дитини творять замкнене коло, символізуючи захист і водночас нерозривний їхній зв'язок.

У своєму творі Любов Крайлюк використовує драматичне поєднання холодного блакитного тла та гарячих червоно-рудих відтінків. Червоний колір тут багатозначний: це і кров, і вогонь війни, але водночас символ життя та любові. Обличчя жінки і дітей навмисно позбавлені деталізації: вони нагадують іконописні образи або маски. Великі, темні очі-

⁶³ Голуб Л. «Коли зійде українське сонце – Росія зникне»: 30 років пам'яті Джохара Дудаєва (фото, відео). URL: <https://glavcom.ua/world/observe/koli-zijde-ukrajinske-sontse-rosija-znikne-30-rokiv-pamjati-dzhokhara-dudajeva-1114967.html>

провали фокусують на собі увагу, передаючи німий крик і заціпеніння від пережитого жаху. Джерело світла не визначене, воно ніби виходить зсередини самих постатей, що надає картині певної сакральності.

Живописний твір «Жінка і війна» авторства Любові Крайлюк вражає силою емоційного впливу: це саморефлексія на біль, який неможливо висловити словами, але можна відчутти через колір і форму. Він віддзеркалює спільний досвід мільйонів українських жінок, для котрих війна стала особистою трагедією, а материнство – актом найвищого опору та збереження нації. Постаць жінки на полотні Любові Крайлюк є уособленням усієї України, яка попри вогонь і біль війни, продовжує бути Берегинею Життя.



Любов Крайлюк. Жінка і війна. 2023 р.



Любов Крайлюк. Надія. 2023 р.

Однак стрижнем мистецької інтерпретації модерної моделі «Українського космосу» стала інша робота Любові Крайлюк, а саме – «Надія». У реаліях сьогодення надія як невід'ємна складова емоційного переживання дійсності, очікування бажаної події – закінчення жайх війни і його передчуття виступає однією з констант суспільної свідомості українців. Отож, саме навколо «Надії» й еволюціонує новітній «Український космос».

Цей твір Любові Крайлюк є глибоко філософською роботою, яка через портретний образ передає складний емоційний стан сучасного українця: балансування між болем Минулого і Сьогодення та водночас передчуттям Світла. Це символічний портрет, виконаний у змішаній техніці з елементами експресіонізму. Композиція твору фронтальна, центрична. Обличчя молодої жінки займає основну частину полотна, справляючи враження діалогу з глядачем. Її погляд сповнений спокоєм й очікуванням.

Колорит картини побудований на різкому контрасті, що відображає дуалізм змісту концепту «надія» в часи війни. У її лівій частині домінують темні, майже чорні плями, нагадуючи кіптяву, попіл або сліди від вибухів, що «з'їдають» частину зачіски та тла й символізують тінь і морок війни, а також травматичний досвід, який назавжди залишається з людиною. У правій частині роботи превалюють світлі тони. Верхній правий кут твору залитий теплим оранжево-золотистим світлом, що нагадує заграву, але не пожежі, а світанку. Світло-блакитна вертикальна смуга на обличчі підкреслює чистоту помислів і віру.

У цій роботі Любов Крайлюк використовує техніку пастозного накладання фарб. Поєднання гладких ділянок шкіри обличчя з грубими, зернистими текстурами тла навіює відчуття крихкості людського життя за умов жорсткої реальності. Тоді як лівий бік обличчя ніби розчиняється в небутті, правий – світиться. Це ілюструє те, що надія проростає крізь руйнації війни. Тонкі лінії підборіддя та губ жінки контрастують із хаотичними «бризками» темної фарби ліворуч, що додає образу динаміки й внутрішньої напруги. Очі зображеної Надії є найсильнішим елементом твору, оскільки вони великі, темні, позбавлені яскравих відблисків, але не «мертві». В них хоча й читається усвідомлення реальності, відсутність ілюзій, але водночас – непохитність.

Живописна робота «Надія» авторства Любові Крайлюк – це не наївне сподівання на краще, а візуалізація екзистенційної стійкості українського народу за умов рашистської навали. Надія тут виступає не як пасивне очікування, а як активна внутрішня сила, що є джерелом її стійкості тоді, коли навколишній світ розпадається на друзки. Образ є надзвичайно актуальним, оскільки відображає здатність української спільноти бачити «промені світанку» крізь дим згарищ війни.

Упродовж 1 – 21 жовтня 2024 року в межах реалізації Міжнародного мистецького проекту, ініційованого громадською організацією «Polska akcja humanitarna», викладачки кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ, а саме, Іванна Токар, Ярослава Гузь, Віра Чернієнко і Любов Крайлюк, взяли участь у Творчій резиденції, що проходила на базі Народного дому в Перемишлі (Польща). Метою цього арт-івенту було дослідження простору польсько-українських відносин засобами візуальних практик, а також налагодження професійної комунікації польських і українських митців.



Іванна Токар, Любов Крайлюк, Ярослава Гузь, Віра Чернієнко на відкритті виставки «Нашарування» в Народному домі у Перемишлі. 2024 р.

Підсумком цієї Міжнародної творчої резиденції стало відкриття художньої виставки «Нашарування», що відбулося 18 жовтня 2024 року в бібліотеці Народного дому в Перемишлі (кураторка – докторка мистецтвознавства Ліліана Каліновська) ⁶⁴.

Український Народний дім у Перемишлі – це історичний і водночас модерний центр українського культурного життя на Підкарпатті. Збудований 1904 року коштом української громади, він уже понад 120 років є її «перлиною над Сяном».

За словами Ігора Горківа, голови Перемишльського осередку Об'єднання українців у Польщі, «Тоді був такий бум у Галичині: українці будували українські народні доми, а поляки – польські. Це було наче позначенням – що це наша територія. У Львові Народний дім почали будувати ще в другій половині XIX століття, а тут, у Перемишлі, найпізніше – на початку XX століття. Але за темпами робіт, це був найшвидше побудований Український народний дім в Галичині. Лише за півтора року» ⁶⁵.

Будівництво споруди Народного дому в Перемишлі було завершено 1904 року. Разом із першим каменем в його фундамент було закладено документ (акт) зі словами: «Храм воскресіння Русі-України, вогнище її нового життя, твердиня її молодой волі, святиня її безсмертного слова і пісні, щоб о могутні кличі її борців, нетлінну красу її слова, чарівні

⁶⁴ Міжнародна виставка "Нашарування", Польща (Перемишль, 2024). URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2024/10/24/7274/>

⁶⁵ Кириченко Ю. 120 років Народному дому в Перемишлі. URL: <https://naszwybir.pl/ukrayinskyj-narodnyj-dim/>

звуки її пісні розбивались всі імлі і мряки антинародні, а сонце народної правди засіяло та силою своєю будило, кріпило і одушевляло до нових подвигів, жертв, посвяти все грядуче покоління неньки Русі-України»⁶⁶.



Фасад та фрагмент інтер'єру
Народного дому в Перемишлі

Як і православні храми в Україні, будівля Народного дому має купол. Її фасад прикрашений синьо-жовтими «вишиваними» орнаментами, створеними з глазурованої цегли та керамічної плитки. Свого часу дуже багатим був й інтер'єр будівлі; попри її часткову руйнацію, до сьогодні збереглись фрески та плитка, а також багата декорація театральної зали.

Нині в українському Народному домі в Перемишлі плакаються українські народні традиції, організовуються культурні заходи, зокрема проводяться майстер-класи. Водночас він є центром польсько-українського діалогу. З початком повномасштабного вторгнення росії в Україну, Народній дім у Перемишлі став прихистком для українських біженців, оскільки лише за перших шість місяців 2022 року його захистом скористалося понад 5 тисяч наших співвітчизників⁶⁷.

Під час перебування в Народному домі у Перемишлі як осередку Творчої резиденції Любов Крайлюк підготувала художній твір з назви «Простір Проявлення». Оскільки він побудований на поєднанні живописної експресії та конкретних символічних образів, то його центральним візуальним акцентом став золотий купол Народного дому в Перемишлі, що уособлює як значимий для всього українства духовний центр, так і його культурну спадщину.

Превалювання жовто-золотого та синього кольорів відсилає до національного прапора України, однак вони не є статичними, оскільки «стікають» і змішуються з

⁶⁶ Там само.

⁶⁷ Там само.

агресивними чорними, сірими та червоними мазками, що символізує біль, пожежі і руйнування, які принесла українцям російсько-українська війна. Вертикальні підтьоки фарби імітують ефект «плачу» полотна, підсилюючи в ньому емоційну напругу.



Любов Крайлюк.

Простір Проявлення. 2024 р.

Робота насичена знаками, які зчитуються як маніфести українського опору. Так, портрет Тараса Шевченка, вмонтований у полотно, слугує нагадуванням про тяглість боротьби за незалежність. Водночас напис «ВОЛЯ» та слова гімну «Ще не вмерла Україна» підкреслюють ідею незнищенності національного духу українців. Інший текстовий елемент цього твору Любові Крайлюк, а саме фраза «УГОЛЬНИЙ КАМІНЬ» (наріжний камінь) може трактуватися як відсилка до біблійного образу – те, що було відкинуте або піддане випробуванням, стає основою нової будівлі/нації. Чорні плями та мазки поверх архітектурних форм нагадують сліди від вибухів, кіптяву або «бруд», що асоціюються з труднощами й випробуваннями, які нині є реаліями повсякдення українців.

Використання авторкою техніки колажу, зокрема вклеєних фрагментів, додає твору документальності, перетворюючи його на частину живої історії, що твориться «тут і зараз». Однак у витворі мисткині не просто документує події, а проводить паралель між релігійною сакральністю й національною жертвністю українців, художньо маніфестуючи трансформацію їхніх страждань на непереможну силу духу.

Цей твір Любові Крайлюк – візуальна рефлексія на драматичне сьогодення України, де через деструкцію кольору та форми проступає головна ідея: попри спроби знищення (чорні плями, підтьоки), «наріжний камінь» української ідентичності й волі залишається непохитним.

Концепція «наріжного каменю» в інтерпретації Ярослави Гузь теж ґрунтується на багатошаровості символічного розкриття її змісту. Інсталяція з однойменною назвою «Наріжний камінь» – це глибокий візуальний роздум авторки про ідентичність, тяглість культури та стійкість українського народу. Її центральним образом виступає будівля Народного дому в Перемишлі, що в цьому контексті перетворюється на символ духовного й національного фундаменту українців закордоном.

Композиція побудована на взаємодії декількох планів: настінного панно, об'ємних елементів і графічного супроводу. У центральному живописному творі монохромно зображено фасад Народного дому. Каміні-куби, хаотично, але водночас стійко розкладені біля підніжжя. Вони можуть трактуватися як руїни, що знову збираються до купи,

або як фундамент, який постійно добудовується. Це метафора українського відродження: з окремих «каменів» – зусиль людей – постає велична спільна ідея. Доповнюють інсталяцію ескізи й акварельні начерки, що візуалізують процес «народження» образу та його багатозначність.



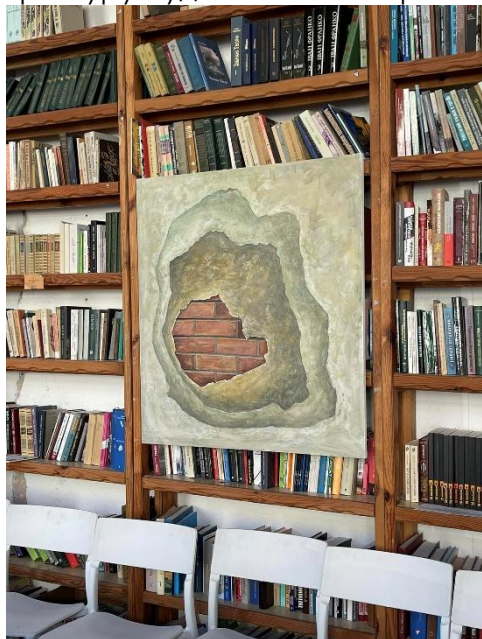
Ярослава Гузь.
Інсталяція «Наріжний камінь».
2024 р.

Ярослава Гузь не просто зображає будівлю, вона звеличує її як «наріжний камінь». У християнській, а також архітектурній символіці, це камінь, що тримає всю конструкцію. Для українців Перемишля Народний дім – це та сама точка опори, яка дозволила зберегти мову, традиції попри депортації, зокрема операції «Вісла», та десятиліття денаціоналізації. Імітація старого дерева фактурних блоків апелює до «пам'яті матеріалу». Приміром, пошарпані краї живописного зображення нагадують про складну, місцями травматичну історію будівлі, яку українській громадськості регіону довелося буквально відвойовувати й відновлювати. А розміщення інсталяції біля вікна, крізь яке видно сучасне місто, творить своєрідний міст між минулим – живописним зображенням – і теперішнім й ніби підкреслює, що Народний дім – це не музей артефактів минулого, а живий організм.

У межах реалізації означеного Міжнародного проєкту предметом мистецької уваги Віри Чернієнко стала проблематика складних і болісних польсько-українських відносин, зокрема й у контексті сьогодення. Результатом їх творчого осмислення стала її живописна робота «Нашарування».

До слова, робота мисткині, представлена в бібліотеці Народного дому в Перемишлі, набуває особливої значимості через своє розташування, оскільки книжкові полиці, що оточують полотно, є контекстом інтелектуального й історичного багажу, який, урешті, й формує ці «нашарування».

У творі Віри Чернієнко перед глядачем постає фрагмент стіни з грубим сірим тинькуванням, що обсипалося. Через цей пролом проступає червона цегляна кладка. Художниця використовує стриману палітру: холодні сіро-землисті відтінки верхнього шару контрастують із теплим, «живим» теракотовим кольором цегли. Це створює ефект оголеної рани або розкритої істини, тоді як техніка пастозного нанесення фарби імітує реальну фактуру будівельних матеріалів.



Віра Чернієнко та її живописна робота «Нашарування» на виставці «Нашарування» в бібліотеці Народного дому в Перемишлі. 2024 р.

Стіна в інтерпретації мисткині – це метафора нашарувань минулого. Тиньк символізує роки замовчування, офіційних наративів і стереотипів ідеологічних нашарувань, зокрема радянських, що намагалися приховати «незручну» правду. Цегла – це символічна основа, спільний фундамент або достеменна правда історичних фактів, яка неминуче проступає назовні. В Перемишлі – місті з глибокою українсько-польською історією – вона є ознакою надії на мирне майбутнє обох народів на цій землі.

У контексті реалій сьогодення, образ живописних «Нашарувань» трансформується: якщо раніше вони сприймалися як глуха перешкода, то пролом у стіні сьогодні символізує синергію зусиль. Російська агресія стала тим зовнішнім ударом, що «оббив старий тиньк» нашарувань суперечок, оголивши потребу в єдності. Отже, в «Нашаруваннях» Віри Чернієнко йдеться не про роз'єднання, а про процес переосмислень: це зафіксована живописом мить деконструкції старих образів і пошуку надійного фундаменту, на якому сьогодні вибудовується нова ера польсько-української солідарності.

За ініціатииви інституту Мистецтв Жешувського університету (Польща) у вересні – жовтні 2024 року відбувся Міжнародний мистецько-науковий проєкт «Łemkowszczyzna –

Лемковина». Його організаторами стали Кшиштоф Пьотровський і Марек Ольшинський. За їхнім задумом, «ЛемАрт» був покликаний популяризувати набутки культури, зокрема: історичну спадщину, а також краєвиди Лемківщини району Гладишова та мальовничого польсько-словацького прикордоння; пропагувати образотворче мистецтво, підтримати розвиток місцевих талантів; інтегрувати середовище митців – регіональних, загальнонаціональних і закордонних, а також організувати проведення художніх майстер-класів для дітей і молоді регіону Лемківщина. Тож не дивно, що на запрошення на участь у цьому Міжнародному проєкті відгукнулися аж 50 митців із Польщі, Бельгії, України, Німеччини, Франції, США й Тунісу ⁶⁸.

Серед учасників його Міжнародного пленеру виявилось й вісім викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ, а саме: Ярослава Гузь, Наталія Антонюк-Коберська, Віра Чернієнко, Іванна Токар, Любов Крайлюк, Олександр Сташук, Ірина Локшук, Олена Власюк ⁶⁹.

Одним із його результатів став глибокий рефлексивний твір Іванни Токар з назви «Там, де живе ніхто», виконаний в техніці авторського батіку з елементами вишивки, який мистецьки візуалізує трагедію спустошених війною українських міст.



Іванна Токар.
Там, де живе ніхто. 2024 р.

⁶⁹ Участь викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука у науково-мистецькому проєкті «Міжнародний пленер Łemkowszczyzna – Лемковина». URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2025/01/13/>

Означена текстильна робота має чітку архітектоніку: по її боках бачимо темні, важкі силуети напівзруйнованих будинків, які створюють ефект «коридору» або замкненого простору. В її центрі домінує вертикальна біла структура, що нагадує як стовбур дерева, так і дим від вибуху чи примарну фігуру. Ця центрична композиція акцентує на головному символі, а саме, – порожнечі, що постала на місці життя.

Використання приглушених синьо-блакитних відтінків із характерними для батіку «кракле» (тріщинками) навіює відчуття холодного, байдужого неба чи застиглому часу. Зображення будинків у землястих, брудно-жовтих і коричневих тонах, що передає фактуру старого каменю, обпаленої цегли та занедбаності. Білий колір центрального елемента композиції контрастує з темними масами, надаючи образу ефемерності, «нематеріальності» того, хто (або що) тут «живе».

Увагу глядача привертає білий «стовбур» у центрі твору, на якому розташована овальна форма, що нагадує око або гніздо з трьома білими отворами. Це може трактуватися як порожні очниці покинутого помешкання або свідків трагедії, які ніби «дивляться» на глядача. Рожево-червоні стібки, що пронизують білу форму, подібні до капілярів або швів на рані. Вони вносять у твір відчуття болю та «живої» пам'яті, яка все ще пульсує в мертвому місті. Пусті блакитні вікна споруд підкреслюють відсутність життя всередині, навіюючи думку, що це вже не простори життя, а лише оболонки колишнього затишку.

Поєднання м'якості тканини (батіку) з графічною жорсткістю вишивки продукує особливу емоційну напругу. Оскільки ж тканина асоціюється з домашнім текстилем, рушниками, одягом, тобто чимось інтимним і суто людським, що це робить тему руйнування ще боліснішою.

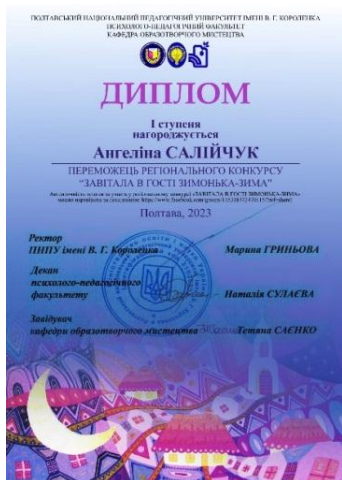
Отже, цей твір Іванни Токар, художньо осмислюючи трагедію зруйнованих війною українських поселень, транслює відчуття метафізики пустки. Його назва «Там, де живе ніхто» дещо іронічно вказує на те, що «ніщо» стало новим мешканцем цих місць. Це мистецтво пам'яті, яку неможливо нівелювати, і водночас візуальний твір-плач за втраченими домівками.

Отже, міжнародні виставки, де презентуються роботи вітчизняних митців з військової проблематики, дозволяють тримати Україну у фокусі уваги світової громадськості, зокрема її медіа. Оскільки мистецтво діє емоційно, а не лише інформативно, то це допомагає подолати звикання іноземного глядача до новинних зведень. Участь у цих виставках викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука – це не стільки традиційне експонування картин, скільки культурна місія. Це спосіб перетворити німий біль мільйонів співвітчизників на їхній гучний голос на міжнародній арт-сцені, який стверджує суб'єктність України, її право на майбутнє.

2.4 Навчально-виховні заходи

За умов новітньої російсько-української війни навчально-виховні заходи кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука покликані зміцнити ціннісні орієнтири студентства, оскільки саме вони поринають його в актуальний реальний контекст сучасної культури. Вони вчать майбутніх художників не лише осягати роль митця як активного учасника історичних подій, але й поєднувати академічні знання зі сьогоденними запитами вітчизняного соціуму.

18 лютого 2023 року в Рівному відбувся мистецький майстер-клас для дітей-біженців і вимушених переселенців російсько-української війни, організований і проведений кандидаткою педагогічних наук, доценткою кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, заступницею декана художньо-педагогічного факультету РДГУ Оленою Власюк.

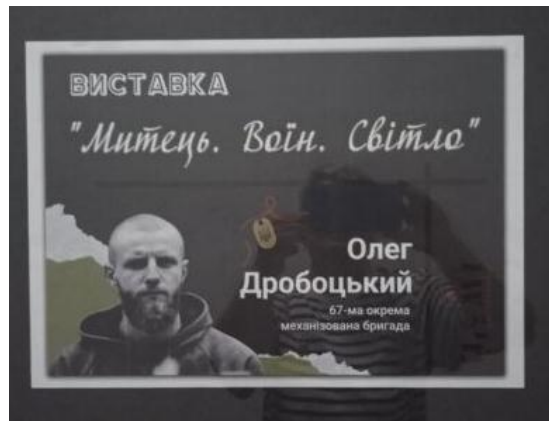


Олена Власюк
проводить
майстер-клас.
2023 р.

Новоприбулі юні мешканці нашого міста виявили неабиякий інтерес до цього заходу. Одним зі свідчень актуальності й ефективності його проведення стала значна кількість їхніх творів, виконаних на високому художньому рівні. Мистецька довершеність дитячих малюнків спонукала кураторку Олену Власюк подати окремих із них як кандидатури на участь у регіональному конкурсі «Завітала в гості Зимонька-Зима» (Полтава, 2023).

Наприкінці березня 2023 року стало відомо, що його переможцями стали 5 учасників з Рівного, а саме: Анастасія Попович, Неля Смальчук, Ярослава Голик, Злата Пашко і Ангеліна Смальчук, котрі нещодавно брали активну участь у майстер-класі під керівництвом Олени Власюк ⁷⁰.

8 жовтня 2023 року студенти 4 курсу спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» РДГУ відвідали виставку українського художника Олега Дробоцького «Митець. Воїн. Світло», що тоді експонувалася в Рівненському обласному краєзнавчому музеї.



Афіша виставки
Олега Дробоцького
«Митець. Воїн. Світло». РОКМ. 2023 р.

У довоєнному 2018 році він уже представляв свій художній доробок рівненчанам: тоді його персональна виставка відбулася також у стінах цього музею. Після 24 лютого 2022 року молодий митець під позивним «Художник» продовжив свою творчість уже в лавах Збройних Сил України. 6 березня 2023 року Олег Дробоцький загинув. Збірка його робіт як експресивна художня візуалізація новітньої російсько-української війни залишається її скорботною пам'яткою.



Студенти кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва у Рівненському обласному краєзнавчому музеї. 2023 р.

Під час тогочасних відвідин Рівненського обласного краєзнавчого музею студенти кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ ознайомилися й з експозицією виставки «Вписані в історію. Зруйновані війною», на якій були представлені світлини видатних пам'яток архітектури Маріуполя, знищених або пошкоджених унаслідок повномасштабного вторгнення рф ⁷¹.

⁷⁰ З маленьких перемог твориться Велика Перемора. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2023/02/22/>

⁷¹ Мистецтво і війна. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2023/10/10/>

У жовтні 2023 року за ініціативи старшої викладачки кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ Наталії Антонюк-Коберської студенти спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» взяли участь у мистецькому проєкті на підтримку Збройних Сил України.



*Художній розпис гільз студентами
кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. 2023 р.*

Вони художньо розписали близько 20-ти гільз від снарядів і малокаліберної зброї, привезених волонтерами з передової. За задумом організаторів проєкту, розмальовані студентами – майбутніми художниками гільзи передбачалося передати до Словаччини, де мали продати на благодійному аукціоні ⁷².

Навесні 2023 року студентами 2 курсу спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» Лілією Ткачук, Даниїлом Семчуком, Іриною Богуш під керівництвом старшої викладачки Ірини Локшук були розписані гільзи для їх продажу на аукціоні на підтримку Збройних Сил України.

28 лютого 2024 року студенти та викладачі кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука художньо-педагогічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету провели низку майстер-класів для військових Збройних Сил України, які проходили лікування в Рівненській обласній клінічній лікарні імені Юрія Семенюка (кураторка – доцентка Любов Крайлюк). Такі заходи важливі тим, що залучають мистецтво до арсеналу засобів терапії, через самовираження, особливо у випадках, пов'язаних із військовими травмами та стресами ⁷³.

⁷² Грунтківська А. «Ми не маємо права втомлюватися»: у Рівному студенти розмальовують гільзи для аукціону. URL: <https://suspilne.media/603679-mi-ne-maemo-prava-vtomluvatisa-u-rivnomu-studenti-rozmalovuut-gilzi-vid-snaradiv-dla-aukcionu/>

⁷³ Арт-терапія для поранених Захисників. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2024/03/07/>



Студенти 2 курсу розписали
гільзи для благодійного аукціону
на потреби ЗСУ. 2023 р.

25 березня 2025 року в межах проекту «Ветерани», ініційованого мером Маріуполя Вадимом Бойченком, у Гостинній хаті парку історичної реконструкції «Оствиця» в Рівному відбувся майстер-клас із ткацтва, проведений майстринею декоративного мистецтва (художній текстиль), старшою викладачкою кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ Іриною Локшук для воїнів Збройних Сил України та їхніх родин.



Подяка від Рівненської обласної
клінічної лікарні імені Юрія Семенюка
викладачам і студентам кафедри
образотворчого та декоративно-
прикладного мистецтва імені Степана
Шевчука РДГУ. 2024 р.

Вона ознайомила присутніх із найдавнішою та водночас найпростішою технікою ткацтва – полотняним переплетенням, яка є основою багатьох традиційних тканин, використовуваних нашими предками. За словами однієї з учасниць майстер класу, він їй дуже сподобався, оскільки «ткацтво – це можливість доторкнутися до історії, відчути зв'язок із минулим і створити щось особливе своїми руками»⁷⁴.

⁷⁴ Майстер-клас з ткацтва для Захисників та їх родин. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2025/03/28/>



Ірина Локшук
на майстер-класі з
ткацтва для Захисників та їх
родин. 2025 р.

З початку повномасштабної російсько-української війни викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ, Заслужений майстер народної творчості Леонід Гринбокий є активним учасником міжнародних закордонних благодійних аукціонів на підтримку Збройних Сил України. Лише впродовж 2024 – 2025 років він взяв участь у п'яти подібних арт-проектах – закордонних (Великобританія, Норвегія, Фінляндія) і вітчизняних (Рівне, Хмельницький).

Одне з чільних місць у творчості цього знаного вітчизняного митця посів образ янгола. Так, силует його «Янгола надії» має витягнуту, монолітну форму, що нагадує стародавні стели або обереги. Відсутність деталізованого обличчя підкреслює універсальність образу, оскільки це не відтворення конкретної істоти, а духу, ідеї. Його крила, притиснуті до



Леонід Гринбокий
і його «Янгол надії». 2025 р.

тіла, створюють відчуття зосередженості та внутрішньої сили, а не польоту. Поверхня «Янгола надії» вкрита складним мереживом заглиблених ліній, які нагадують різьблення по дереву або давні орнаменти, що призводить до відчуття «вібрації» поверхні, роблячи тверду кераміку візуально м'якою, схожою на тканину чи навіть на обпалену землю.

Природні вохристі та землісті відтінки підсилюють ефект архаїчності твору Леоніда Гринбокого. Янгол виглядає так, ніби його щойно дістали з пластів історії, що є характерним для авторського стилю митця, котрий нерідко

звертається до трипільських і народних мотивів.

У контексті сьогоденних реалій, «Янгол надії» Леоніда Гринбокого набуває особливого значення. Його статична, міцна постать асоціюється зі стійкістю, оскільки прочитується як символ захисту. Він не просто «літає поруч», а стоїть непохитно як Янгол-

Охоронець. Його керамічна фігура сприймається як духовний тил і, втілюючи надію на мир, є символом відродження.

16 жовтня 2025 року за участі Леоніда Гринбокого в Рівненській обласній бібліотеці для молоді відбулася творча зустріч «Жива Глина».

Під час неї Леонід Гринбокий презентував молодіжній аудиторії свою скульптуру «Янгол», створену з гільзи. «Цей янгол зроблений із гільзи – символу руйнування. Але я хотів показати, що навіть те, що колись руйнувало, може стати джерелом світла. Все залежить від того, у чийх руках воно опиняється», – розповів митець⁷⁵.

Цей твір Леоніда Гринбокого є прикладом арт-об'єкта, створеного в межах мілітарного мистецтва (war art), де знаряддя вбивства трансформується у символ життя.

Його основою є металева гільза від великокаліберного снаряда. Тут майстер



використовує метод прорізної різьби по металу, фактично «дематеріалізуючи» важку й смертоносну оболонку. Жорсткий метал під руками митця стає пластичним, набуваючи витончених обрисів. Скульптура зберігає циліндричну форму гільзи, що надає образу стійкості й вертикальності. Прорізи у верхній частині формують силует крил, спрямованих вгору, що створює ефект невагомості. По центру фігури бачимо прорізний орнамент, який нагадує українську вишиванку або переплетення «дерева життя», що є характерним авторським почерком митця. На

Леонід Гринбокий на творчій зустрічі «Жива глина». 2025 р.

відміну від його робіт у глині, цей «Янгол» «працює» з пустотами, оскільки світло, що проходить крізь прорізи в металі, стає частиною його художньої мови, символізуючи божественну присутність або душу, що вивільняється з металевого панцира.

⁷⁵ Дячук А. Творча зустріч «Жива глина»: історія митця, який перетворює гільзи на янголів. URL: <https://ogo.ua/tvorcha-zustrich-zhyva-glyna-istoriya-mytchya-yakyj-peretvoryuye-gilzy-na-yangoliv/>



Леонід Гринбокий на творчій зустрічі «Жива глина» презентує «Янгола» з гільзи. 2025 р.

Твору притаманний глибокий філософський і водночас емоційний зміст. У руках майстра гільза як знаряддя смерті, тобто те, що вже призвело до руйнувань війни, проходить художню конверсію й трансформується в Янгола. Така «алхімія» війни перетворюється на акт духовної перемоги над агресією. Майстер буквально «вилучає» смерть із мілітарного предмета, наповнюючи його сакральним позитивним змістом.

Золотавий блиск латуні нагадує церковне начиння, але походження матеріалу не дає забути про ціну цього захисту. Це образ Янгола, котрий виник безпосередньо на полі бою, «сталевого охоронця», що оберігає воїнів Збройних Сил України. Поєднуючи сучасний військовий артефакт із прадавніми орнаментальними мотивами, Леонід Гринбокий підкреслює, що нинішня боротьба є продовженням багатовікової історії захисту українцями рідної землі.

Прикметно, що метал, який лишився після роботи над «Янголом», скульптор використовує для створення невеликих фігурок тварин, відлитих у бронзі й оздоблених латунними елементами. Так народилася серія робіт, де війна трансформується в мистецтво, а біль – у надію ⁷⁶.

До слова, Леонід Гринбокий активно займається волонтерською діяльністю на потреби Збройних Сил України, зокрема виготовляє окопні свічки: «Зараз я не можу взяти в руки зброю, але хочу допомогти хоч чимось», – пояснив митець ⁷⁷.

19 листопада 2025 року з нагоди відзначення Дня гідності та свободи за ініціативи старшої викладачки кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ Наталії Антонюк-Коберської на базі художньої студії «Арт-Маестро» відбулося урочисте відкриття виставки дитячих малюнків «Сила Нації».

⁷⁶ Там само.

⁷⁷ Автор унікальних керамічних писанок з Рівного виготовляє окопні свічки для воїнів. URL: <https://kultura.rayon.in.ua/news/569696-avtor-unikalnikh-keramichnikh-pisanok-z-rivnogo-vigotovlyae-okopni-svichki-dlya-voiniv>



Наталія Антонюк-Коберська – ініціаторка й організаторка конкурсу дитячого малюнку «Сила Нації». 2025 р.

У своїх роботах, виконаних різними техніками, юні митці візуалізували своє бачення мужності, витривалості, героїзму українського народу, який бореться з російським агресором. Їхні персонажі – це відважні Збройні Сили України, а також цивільні чоловіки й жінки, котрі впевнені, що Україна переможе в цій війні, і беззаперечно відродить землю, міста, країну. Очевидно, що саме тому палітра творів юних художників була в синьо-жовтій гамі.



Роботи учасників конкурсу дитячого малюнку «Сила Нації». 2025 р.

Цей «синьо-жовтий вибух» колористики на виставці дитячих малюнків «Сила Нації» суголосний сотням і тисячам подібних арт-показів по всьому світу, оскільки він – ідентифікаційний код і водночас мобілізаційний ресурс української нації, активізований в часі російсько-української війни.

Отже, навчально-виховні заходи кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука, зокрема: мистецький майстер-клас для дітей-біженців і вимушених переселенців, організований доценткою Оленою Власюк, мистецькі проєкти (художній розпис гілз для благодійного аукціону) на підтримку Збройних Сил України (кураторки – старші викладачки Наталія Антонюк-Коберська й Ірина Локшук), майстер-класи для військових Збройних Сил України, які проходили лікування в Рівненській обласній клінічній лікарні (кураторка – доцентка Любов Крайлюк), майстер-клас із ткацтва, проведений старшою викладачкою Іриною Локшук для воїнів Збройних Сил України та їхніх родин, творча зустріч «Жива Глина» із Заслуженим майстром народної творчості Леонідом Гринбоким, конкурс дитячих малюнків «Сила Нації» (кураторка – Наталія Антонюк-Коберська) – це значимі ланки навчально-виховного процесу кафедри поза межами університету комплексного стратегічного значення, що перетворюють мистецтво на інструмент соціальної реабілітації і національного спротиву. Навчально-виховні заходи кафедри є виявами гуманітарного служіння, кожен з яких стає дієвою складовою системи культурного захисту Української держави.

Розділ III.

Крізь терни до зірок: здобутки студентів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ впродовж 2022-2026 рр.



*Моя ідентичність не є статичною спадщиною –
це динамічна фрактальна експансія духу
в умовах історичної турбулентності.
Я відкриваю свій талант не як забаву,
а як онтологічну зброю – здатність перетворювати
хаос оточуючого світу на структуровану гармонію
смислів.*

*Це моє служіння: бути біологічним резонатором,
що підсилює частоту українського коду в глобальному
ефірі.*

Надія Мазурець. Архітектура Генетичного Світла. 2025 р.

3.1 Наукові праці (магістерські)

Підготовка, написання і захист магістерської роботи – це не лише формальність на шляху отримання диплома, а значимий перехідний етап від навчання до самостійної діяльності. Упродовж нього магістрант вперше працює як повноцінний дослідник: учиться формулювати гіпотези, добирати методологію й критично аналізувати великі масиви даних, що розвиває аналітичне мислення, яке цінується в будь-якій професії.



Павло Юрчук.
Переосмислення. 2021 р.

У магістерській роботі Павла Юрчука «Вітчизняний арт-текстиль як засіб формування національної ідентичності (на прикладі декоративного текстильного панно «Переосмислення»)» (2021 р., науковий керівник – старша викладачка Іванна Токар) дослідницька увага автора була спрямована на аналіз військово-патріотичної тематики сучасного українського художнього текстилю. Ним було виявлено, що на початку ХХІ ст. вітчизняні митці почали художньо фіксувати буття українства в різних просторових і часових межах, транслуючи в сьогодення найважливіші національні цінності. Зокрема, під впливом складних обставин в Україні, тема визвольних змагань і боротьби українського народу за незалежність, активно стала відображатися в новітніх творах художнього текстилю. Це – не лише мистецька інтерпретація сьогодення, але й вияв національної ідеї та дієвий інструмент плекання національної ідентичності. Ці твори покликані допомогти українцям усвідомити, що боротьба проти окупантів, звідки б вони не прийшли, відповідна мілітарна відповідь, а не рабська упокореність – не є чимось нездоровим чи протиприродним. Навпаки, готовність нації до

активних дій у відстоюванні її національних, економічних, культурних прав свідчить про її адекватність, здоровий дух, спроможність до побудови гідної держави ⁷⁸.

Задум текстильного панно «Переосмислення» з'явився у Павла Юрчука як відлуння особистого досвіду участі в російсько-українській війні, а саме: моменту між життям і смертю, коли після підриву на протитанковій міні, опритомнівши після контузії і лежачи в кукурудзяному полі, за декілька секунд в уяві перед ним промайнуло й переосмислилося все прожите.

Сюжетна лінія текстильної інсталяції Павла Юрчука відображає ті лічені секунди після поранення, коли час ніби зупиняється, а все минуле життя ніби вмить постає перед очима

⁷⁸ Юрчук П.П. Вітчизняний арт-текстиль як засіб формування національної ідентичності (на прикладі декоративного текстильного панно «Переосмислення»): Пояснювальна записка до дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного ступеню «магістр». Рівне: РДГУ, 2021. С. 17-18.

єдиним полотном. На передньому плані панно зображені рослинні елементи, що нагадують суху кукурудзу, як своєрідні документальні свідчення трагедії, що сталася з його автором. Темні, загострені силуети рослин передають атмосферу небезпеки й болю. Вони творять візуальний бар'єр між глядачем і світлішою верхньою частиною панно, ніби відокремлюючи мирне минуле від жаху війни.

Науково-дослідна робота магістрантки Дар'ї Луцик «Відображення соціокультурних трансформацій українського суспільства в контексті рефлексій та реакцій митців на події російсько-української війни (на прикладі декоративного панно «Червона лінія»))» (2023 р., науковий керівник – старша викладачка Іванна Токар) присвячена розгляду низки теоретичних питань, каталізатором яких стала російсько-українська війна. Так, у роботі ґрунтовно досліджені аспекти видозмін українського культурно-інформаційного простору після початку повномасштабного вторгнення, окреслені вияви професійних рефлексій українських митців і музейних працівників на воєнне сьогодення, а також охарактеризовано арт-терапію як засіб відновлення ментального здоров'я народу. Авторкою було проведене й спеціальне опитування «Рефлексія діячів українського образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та дизайну в умовах повномасштабного вторгнення»⁷⁹.

Художнє осмислення цієї теми знайшло вияв у просторовому текстильному панно «Червона лінія», яке створено перехресним нашаруванням кількох текстильних площин – гладкотканого плаття (тла), клеєної структури, текстильного прорізного екрану та гобелєнних елементів. Цей твір є прикладом сучасного концептуального текстилю, поєднуючи в собі лаконічність графіки й глибину драматичного змісту.

Силует людини в центрі композиції не має чітких деталей, що робить його універсальним символом. Він інтегрований у структуру «червоної лінії», яка проходить вертикально крізь усе полотно. Цей образ візуалізує момент випробування, тобто людина ніби стає частиною цієї межі: вона або дотримується її, або змушена перетнути.

Колористика текстильного панно Дар'ї Луцик сповнена глибокого символізму. Так, чорна барва асоціюється тут із невідомістю, хаосом, втратами й жорсткими рамками, які людині диктує війна. Червоний колір у ньому є домінантним, оскільки символізує кров, тривогу, але водночас, життя і неймовірну напругу волі. Це та сама межа, за якою починається інша реальність. Бежево-сіре тло, що врівноважує композицію, означає стійкість і зв'язок із корінням, яке утримує людину навіть у часи потрясінь. Робота з об'ємом і прорізами додає панно динаміки. Тіні, що падають від накладених елементів на основу, продукують ефект глибини, підкреслюючи складність людських переживань.

⁷⁹ Луцик Д.В. Відображення соціокультурних трансформацій українського суспільства в контексті рефлексій та реакцій митців на події російсько-української війни (на прикладі декоративного панно «Червона лінія»): Пояснювальна записка до дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного ступеню «магістр». Рівне: РДГУ, 2023. 167 с.

«Червона лінія» Дар'ї Луцик – це авторська метафора морального і водночас фізичного вибору людини. Твір акцентує на тому, що в умовах війни кожен із нас стає своєрідною точкою перетину як глобальних подій, так і особистої відповідальності.



Іванна Токар
(керівник) і Дар'я
Луцик на захисті
магістерських робіт.
2023 р.; Фрагменти
декоративного панно
«Червона лінія» Дар'ї
Луцик

Художнім утіленням магістерського дослідження Богдана Гринбокого стала керамічна композиція «Вогонь, що змінює світ» (2025 р., науковий керівник – доцентка Олена Власюк), в якій автор через гру фактур досліджує стихію трансформації.

Скульптура має органічну, дещо аморфну форму, що тяжіє до вертикалі. Вона нагадує язики полум'я або потік розпеченої лави, які застигли в русі. Відсутність чітких геометричних ліній підкреслює стихійність й непередбачуваність вогню як сили, що не піддається контролю. Провідним засобом художньої виразності тут є складна, «рвана», тобто деструктивна фактура. Поверхня композиції «Вогонь, що змінює світ» укрита численними дрібними нашаруваннями, заглибленнями й рельєфними виступами. Це витворює ефект вібрації: здається, що об'єкт продовжує пульсувати, змінюватися безпосередньо на очах.

Богдан Гринбокий використовує насичену палітру вогняних відтінків: від глибокого теракотового й багряного до яскраво-жовтого і золотавого. Нерівномірне нанесення кольору імітує гру світла всередині багаття, де кожен спалах змінює вигляд предмета. Темні краплі додають роботі драматизму, символізуючи обвуглення та рештки того, що було зруйноване вогнем заради появи нового.

Назва художнього твору «Вогонь, що змінює світ» відсилає глядача до архетипу очищення й переродження. Вогонь тут виступає не як руйнівник, а як деміург, тобто сила, що через знищення старої форми творить нову якість. У контексті сучасних подій в Україні, твір може сприйматися як метафора гартівної сили випробувань, крізь які проходить нація. Робота демонструє високий рівень володіння її автором матеріалом,



Олена Власюк і Богдан Гринбокий на захисті
магістерських робіт. 2025 р.;
Богдан Гринбокий. Вогонь, що змінює світ. 2025.

оскільки він зумів передати нематеріальну сутність вогню через статичну керамічну масу, наповнивши філософським змістом її внутрішню динаміку.

Отже, вибір проблематики російсько-української війни студентами-магістрантами – Павлом Юрчуком, Дар'єю Луцик і Богданом Гринбоким – дозволяє зробити кілька висновків про стан сучасного українського мистецтва, зокрема ролі молоді у ньому. Вищезгадані роботи свідчать, що для неї війна стала невід'ємною частиною особистої екзистенції. На прикладі «Переосмислення» Павла Юрчука бачимо, як реальний бойовий досвід, зокрема поранення і контузія, стають підґрунтям для глибоких філософських рефлексій, трансформуючи травму на

мистецький акт.

Вибір складних тем магістерських робіт свідчить, що молоді митці вдаються до творчості як інструменту особистого проживання цього глобального потрясіння, а також вшанування пам'яті про загиблих.

Зрештою, використання художнього текстилю (Дар'я Луцик, Павло Юрчук) та кераміки (Богдан Гринбокий) для відображення воєнної проблематики засвідчує снагу декоративно-прикладного мистецтва, яке з «прикрашального» перетворюється на гостросоціальне, здатне транслювати напругу через фактуру, колір і форму.

3.2 Наукові конференції

Під час студентських наукових конференцій теорія знання перетворюється на публічну дискусію й водночас обмін актуальним досвідом, відбувається апробація результатів досліджень, а також розвиток навичок публічного виступу, зокрема, вміння тримати увагу аудиторії та впевнено відповідати на гострі запитання, тобто довершується формування soft skills, які критично важливі для кар'єри в будь-якій сфері діяльності. Участь у таких заходах формує тип мислення, завдяки якому студент здатен аналізувати локальні

проблеми через призму глобальних трендів, що в підсумку робить його конкурентоспроможним на сучасному ринку праці.

17 жовтня 2022 року на кафедрі образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва художньо-педагогічного факультету РДГУ була проведена студентська науково-мистецька інсталяція «Сучасне мистецтво крізь призму художніх творів на підтримку України в російсько-українській війні»⁸⁰. Її учасниками були студенти I курсу спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (куратор – професорка Руслана Шеретюк).



Студентська науково-мистецька інсталяція «Сучасне мистецтво крізь призму художніх творів на підтримку України в російсько-українській війні». 2022 р.

Завдання цього наукового заходу полягало в тому, щоб на прикладах творів сучасного мистецтва, створених за кордоном на підтримку України, осмислити новітні явища у світовому художньому процесі, зокрема охарактеризувати актуальну тематику сучасного образотворення, його провідні види, а також нові вияви, форми і техніки. У цьому контексті увазі присутнім були запропоновані виступи: «Графіка» (мистецький аналіз обкладинок провідних ЗМІ з приводу війни в Україні), «Плакат» (презентація серії плакатів закордонних митців на підтримку України), «Живопис» (огляд мистецьких робіт на військову тематику, створених закордонними авторами, а також штучним інтелектом), «Іконопис» (розповідь про польського іконописця, котрий свої роботи пише на дошках з-під ящиків від зброї з Маріуполя), «Стріт-арт» (представлення вуличних стінописів Європи та світу з виразним проукраїнським акцентом), «Перформанс» (огляд знакових світових арт-акцій, що актуалізували проблему насильства під час війни), «Мистецтво як пророцтво» (повідомлення про живописні роботи, які передбачили загибель крейсера «Москва» і руйнацію Керченського мосту) та «Мистецтво швидкого реагування» (приклади інтерпретації академічних творів живопису в контексті сьогодення).

⁸⁰ Студентська науково-мистецька інсталяція. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2022/10/18/>



Студентські наукові мистецтвознавчі читання «Тарас Шевченко і сучасні мистецькі практики: соціально-гуманітарний дискурс України». 2023 р.

7 березня 2023 року у відділі мистецтв Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки проводилися студентські наукові мистецтвознавчі читання «Тарас Шевченко і сучасні мистецькі практики: соціально-гуманітарний дискурс України» (куратор – професорка Руслана Шеретюк). Його учасниками були студенти 2-го і 3-го курсів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва художньо-педагогічного факультету РДГУ.

Метою цього наукового івенту став пошук відповіді на питання: «Яким нині є образ Тараса Шевченка в українському гуманітарному просторі?». Розгляд його ролі як духовного гетьмана Майдану і провідника мистецького фронту російсько-української війни, а також центральної постаті сучасного українського плакату, живопису, стріт-арту,



Учасники студентських наукових мистецтвознавчих читань «Тарас Шевченко і сучасні мистецькі практики: соціально-гуманітарний дискурс України». 2023 р.

рок-музики, фестивального руху, соціальних мереж тощо стали підставою для учасників мистецтвознавчих читань висловити твердження про універсальність постаті Тараса Шевченка в українській культурі, невичерпність матеріалу для осмислення спадку й інтерпретацій його образу. Отже, сьогодення України засвідчує органічну присутність Кобзаря у духовно-культурному і повсякденному просторі українців⁸¹.

3 жовтня 2023 року на кафедрі образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва художньо-педагогічного факультету РДГУ відбулися студентські наукові

⁸¹ Наукові мистецтвознавчі читання «Тарас Шевченко і сучасні мистецькі практики: соціально-гуманітарний дискурс України». URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2023/03/07/>

мистецтвознавчі читання «Війна в історії образотворчого мистецтва: смисли, образи, інтерпретації», учасниками яких стали студенти 1-го і 3-го курсів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (куратори – професорка Руслана Шеретюк, а також магістранти Дар'я Луцик і Дем'ян Захарчук).

Студентські наукові читання мали на меті дослідити й осмислити питання еволюції художнього образу феномену війни в образотворчому мистецтві крізь призму епох від Відродження до середини ХХ ст., оскільки в кожному з них вона інтерпретувалася відповідно до тогочасних реалій, тобто по-різному.



Студентські наукові мистецтвознавчі читання
«Війна в історії образотворчого мистецтва: смисли, образи, інтерпретації». 2023 р.

Науково-дослідна робота студентів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ стосовно проблематики художньої репрезентації війни в історії образотворчого мистецтва дозволила не лише з'ясування генези її сприйняття людиною, але й уможливила її компаративний аналіз із постмодерністськими мистецькими практиками сучасності ⁸².

15 жовтня 2025 року на кафедрі образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука відбулася студентська науково-мистецька інсталяція «Художня інтерпретація державних символів України крізь оптику російсько-української війни». Означений інтелектуальний івент було проведено в АРТ-укритті РДГУ для студентів першого курсу спеціальностей «Декоративне мистецтво і ремесла» та «Середня освіта (Мистецтво)» (куратор – професорка Руслана Шеретюк) ⁸³.

⁸² Студентські наукові мистецтвознавчі читання. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2023/10/05/>

⁸³ Студентська науково-мистецька інсталяція. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2025/10/16/>



Студентська науково-мистецька інсталяція «Художня інтерпретація державних символів України крізь оптику російсько-української війни». 2025 р.

Під час нього були розглянуті питання художньої інтерпретації гербу України «Живи та квітни» як мистецького гімну вільної країни, символізму образу дуба-тризуба в плакаті «На двох фронтах», тризуба як символу життя в плакаті Олексія Кустовського «Хірургія-янгولی», художніх засобів виразності «Тризуба-Кіборга» авторства Романа Шості, ролі видатного художника-графіка початку ХХ ст. Георгія Нарбута у створенні Малого державного гербу України (Тризуба), семантики шевронів «Вовків да Вінчі» як захисників й опори української нації (на прикладі плакату П. Оленчук), художнього інструментарію твору Сергія Максименка «No war in Ukraine», провідних рис художньої стилізації (на прикладі твору Миколи Чепурного «Тризуб-лелека»), історії створення «Тризуба метаноїї» авторства Сергія Вуколова, символізму «Тризуба-соняшника» Олексія Кустовського, ідейного задуму плакату Олексія Кустовського «Тризуб-Відродження» й ін.

Отже, проведення кафедрою образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ низки студентських наукових конференцій, а саме: «Сучасне мистецтво крізь призму художніх творів на підтримку України в російсько-українській війні» (2022 р.), «Тарас Шевченко і сучасні мистецькі практики: соціально-гуманітарний дискурс України» (2023 р.), «Війна в історії образотворчого мистецтва: смисли, образи, інтерпретації» (2023 р.), «Художня інтерпретація державних символів України крізь оптику російсько-української війни» (2025 р.), окрім очевидної актуалізації теми війни, свідчать, що мистецтвознавство перестає бути лише описом «минулого»; воно трансформується в інструмент аналізу сучасного візуального коду, що твориться тут і зараз. Водночас це є одним зі свідчень формування інтелектуального опору, оскільки студенти не просто фіксують актуальні події, а інтерактивно осмислюють їх у контексті становлення і зміцнення української нації.

3.3 Мистецькі (бакалаврські) проекти

Вибір студентами-бакалаврами кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука тем, пов'язаних із подіями російсько-української війни, – це не лише академічне завдання, а й художній вияв самоідентифікації і громадянської позиції.

У 2023 році однією з вихованок кафедри, хто у своїй кваліфікаційній роботі торкнувся проблематики війни, стала студентка 4 курсу Марія Шлапчинська. Назва її бакалаврського проекту – «Ціною власного життя» (керівник – старша викладачка Ірина Локшук). Він став візуальним реквіємом, у якому закладено пам'ять про захисників і захисниць, волонтерів, медиків тощо, чия загибель на віки закарбується у пам'яті народу.



Марія Шлапчинська. Ціною власного життя. На захисті бакалаврських робіт. 2023 р

Бакалаврський проект Марії Шлапчинської – текстильний твір «Ціною власного життя» виконаний у техніці художнього ткацтва (гобелена). Він є глибоким і трагічним художнім образом, що резонує з болем українського сьогодення. У контексті російсько-української війни ця робота стає своєрідним пам'ятником жертвності тих, хто віддав найдорожче заради майбутнього інших.

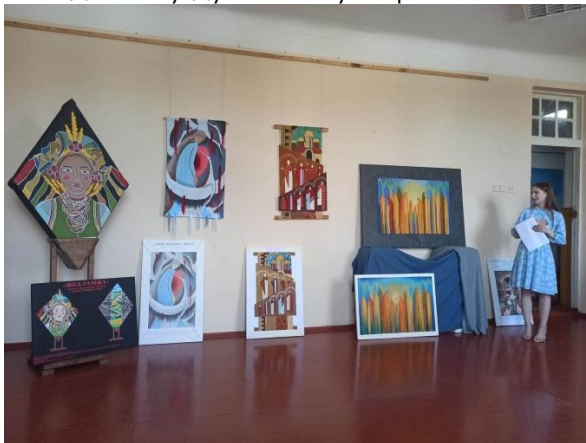
Центральна постать на гобелені Марії Шлапчинської зображена у стані граничної вразливості та самозречення. Яскраво-червоне коло в центрі фігури – це одночасно і палаюче серце, і смертельна рана. Воно символізує джерело життя, яке

вигорає або витікає. В умовах війни це пряма метафора загибелі воїна чи цивільного, чие життя стало ціною свободи. Схилена голова та заплющені очі передають смирення перед долею й тихий, негероїзований біль. Це не крик, а мовчазна самопожертва, що робить образ ще значимішим. Емоційно сильним прийомом є використання червоних ниток, що звисають за межі полотна. Вони візуально нагадують потоки крові, що виходять із площини мистецтва у реальний світ глядача. Це робить біль «фізичним», підкреслюючи, що війна – це не картинка в новинах, а жива рана, що кровоточить тут і зараз.

У 2023 році студентка 4 курсу Олена Саванчук також обрала показову в контексті російсько-української війни тему свого кваліфікаційного проекту, а саме «Молитва за Україну» (керівник – старша викладачка Ірина Локшук). Авторський гобелен Олени Саванчук – це візуальний хорал, де кожна нитка є голосом людини, що просить миру та

захисту для своєї землі. У її глибоко символічному творі органічно поєдналися народні традиції ткацтва з духовними рефлексіями на події війни.

Композиція художнього твору побудована на ритмічному повторенні вертикальних силуетів, що нагадують групу людей у молитовному стані або палаючі свічки. Стилізовані видовжені форми подібні до постатей святих або ж пересічних українців, котрі згуртувалися перед лицем спільної біди. Їхня єдність утворює непорушну стіну, що символізує соборність нації. У центрі верхньої частини розташоване коло, яке випромінює світло. Це символ Божої присутності, надії та неминучої перемоги світла над темрявою. Воно об'єднує всі постаті в єдиному духовному пориві.



Олена Саванчук. Молитва за Україну. На захисті бакалаврських робіт. 2023 р.

Палітра гобелену Олени Саванчук несе потужне смислове навантаження. Так, його золотисто-вохристі та жовті тони уособлюють пшеничні лани України, світло віри та життєву енергію. Насичена синя та блакитна барви як тло гобелену символізують українське небо. У поєднанні з жовтим вони відтворюють кольори державного прапора, маркуючи простір молитви як суто український. А теракотові та червоні вкраплення додають драматизму, нагадуючи про жертвовність та кров, пролиту за свободу Батьківщини.

Олена Саванчук майстерно трансформувала традиційне декоративне мистецтво в актуальне концептуальне висловлювання. Гобелен «Молитва за Україну» – це образ колективної сили, де краса тканини стає свідченням незламності духу.

У 2025 році студентка 4 курсу Панчук Олександра, обираючи тему свого бакалаврського проєкту, звернула увагу на збірку поезії «Вірші з бійниці» учасника російсько-української війни, Героя України Максима Кривцова («Далі»). Саме на його поетичні рядки «Світ болю його судомить / розкажи мені про небо» вона створила свій однойменний гобелен (керівник – старша викладачка Ірина Локшук).

Поетичні слова загиблого воїна і поета Максима Кривцова «Світ болю його судомить / розкажи мені про небо» сповнені відчуття крихкості життя й неминучості болю, але водночас нестримного прагнення чогось вищого, чистого, того самого «неба». У



Олександра Панчук.
Світ болять його судомить / розкажи мені про небо.
2025 р.

гобелені Олександри Панчук нитка стає провідником емоцій, вона буквально «виплітає» цей біль, перетворюючи розірваний світ на цілісне полотно.

На тлі яскравого, майже тривожного неба ми бачимо чотири чорні птахи (круки). У контексті війни та творчості Максима Кривцова вони можуть символізувати як душі побратимів, що відлітають у небо, так і саму смерть, яка кружляє поруч, але не може зупинити політ. Небо на гобелені неспокійне, воно пульсує рожевим, помаранчевим,

фіолетовим – кольорами тривожного світанку або заходу сонця. Це небо, яке «судомить» разом із землею.

Гобелен Олександри Панчук – це акт пам'яті та переосмислення. Максим Кривцов мріяв, щоб його вірші жили, і такі роботи, як цей гобелен, дарують його словам нове, тактильне життя. Мисткиня не просто ілюструє текст, вона вступає з ним у діалог, де груба нитка стає реакцією на щире слово.

Отже, низка бакаларських проєктів студентів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука безпосередньо пов'язана з драматичними подіями Війни за Незалежність України. Вони є «живим архівом», фіксуючи не лише факти, а й атмосферу, передчуття та настрої покоління. Важливо й те, що художнє осмислення цієї проблематики супроводжується пошуком національних кодів: студенти добирають нову візуальну мову, яка відрізняє українську культуру від «імперського» контексту.

3.4 Персональні виставки

Персональний художній проєкт студента – це вияв професійної ініціації та самоідентифікації, який спонукає його подивитися на свою творчість як на цілісну систему, а не набір окремих навчальних вправ. Ним молода людина вперше заявляє: «Я – митець», оскільки під час його реалізації формує власну візуальну мову й концептуальний підхід.

Вишиванка – своєрідна духовна броня українців, символ свободи і водночас один із яскравих виявів генетичного коду нації, а сьогодні – ще й оберіг від ворожих куль. 20 вересня 2023 року в рівненській галереї європейського живопису «Євро-Арт» розпочалося



Христина Коляда



Афіша виставки Христини Коляди. 2023 р.

експонування персональної виставки молодій рівненській художниці, випускниці кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ (2022 р.) Христини Коляди «БРОНЯ».

Цей арт-показ став демонстрацією потужного символізму старовинної української вишивки в її модерному варіанті. 25 представлених у експозиції полотен у техніці олійного живопису об'єднала любов до рідної землі, культури, зокрема її традицій.

«До війни я натхненно писала квіти, але після повномасштабного вторгнення росії, тематика моїх робіт змінилася... Останній рік мені

хочеться писати жінок, їх силуети в автентичних вишиванках, тому і створила серію робіт, де зображені жінки як берегині свого роду», – розповідає молода художниця⁸⁴.



Христина Коляда. Ніч, коли папороть цвіте. 2023 р.; Материнство. 2023 р.

Задум виставки полягав у тому, щоб маніфестувати глибокий зв'язок між українською автентикою і сучасним мистецтвом потенціалом старовинних вишитих сорочок, що були розміщені поряд із творами художниці. Так, живописний твір Христини Коляди «Ніч, коли папороть цвіте» перетворює одяг дівчини на своєрідну «броню» духу, а її образ наповнений містикою внутрішньої сили. Використання теплих, вогняних кольорів підкреслює сакральність моменту історії народу та його незламну енергію. Той самий

⁸⁴ Броня. Христина Коляда. URL: https://www.facebook.com/galleryeuroart/?locale=ru_RU

прийом використано й для презентації глядацькій аудиторії роботи «Материнство», коли художниця зобразила матір із немовлям на руках. Її особливістю є те, що вишивка з традиційної сорочки візуально ніби переміщується на полотно, стаючи частиною образу жінки. Це символізує вишиванку як невід'ємну ланку генетичного коду і водночас духовну броню, що захищає українців упродовж століть.

На презентації виставки Христини Коляди «Броня» у Бабинській громаді мистецтво «зустрілося» з живою традицією: учасниці заходу, а це місцевий фольклорний колектив, убралися в автентичний стрій, що візуально перегукувався з образами на полотнах. Це створило ефект «оживлення» картин, підкресливши головну ідею виставки – вишиванка є незламною духовною бронєю українства.



На презентації виставки Христини Коляди «Броня» в КЗ «Центр культури і дозвілля» Бабинської сільської ради. 2023 р.

На означеній виставці Христини Коляди «Броня», крім жанрових картин, були представлені й натюрморти.

Так, на полотні «Край дороги» традиційний символ калини постає в оновленому, монументальному прочитанні. Мисткиня використовує прийом макрозйомки: її грона заповнюють майже весь простір полотна. Це навіть відчуття безпосередньої присутності глядача «край дороги». Композиція динамічна; складається враження, що гілки калини ніби вклоняються під вагою плодів, спадаючи донизу, додаючи картині природності й життєвої сили. Насичені відтінки червоного – від яскравого до глибокого кармінового – перетворюють ягоди калини на центральний акцент. Вони сприймаються соковитими, налитими сонцем. Використання золотистих, а також охристих відтінків на тлі твору призводить до ефекту



Христина Коляда.

Край дороги. 2023 р.; Золоте доріддя. 2023 р.

означена робота сприймається символом вічного відродження. Навіть зростаючи край дороги під вітрами та дощами, калина продовжує квітнути й плодоносити, перетворюючись на живу «броню» українського культурного ландшафту.

Художній твір Христини Коляди «Золоте доріддя», експонований на виставці, має чітку вертикальну орієнтацію, підкреслюючи прагнення до життя, рух до світла. Сніп пшениці, зібраний у дерев'яну діжу, займає у ньому центральне місце, створюючи монументальний і водночас затишний образ «домашнього вітара».

Використання авторкою глибокого чорного та темно-синього тла створює ефект драматичного напруження. На ньому золоті колоски буквально «палають», перетворюючись на символ надії в темряві. Золотисті, вохристі та сонячно-жовті відтінки пшениці – це не звичайний колір зерна, а символ божественного начала, достатку і, врешті, безсмертя народу. Золотаві плями справа додають картині фактурності, нагадуючи сусальне золото на іконах. Унаслідок того, що художниця використовує експресивний мазок і пастозну техніку, бачимо рельєфність кожного зернятка, а також шорсткість поверхні дерев'яної ємності. Це додає полотну тактильності: глядач ніби починає відчувати аромат сухої пшениці і тепло дерева.

У контексті концепції виставки «Броня», «Золоте доріддя» набуває додаткових сенсів: пшениця – це найдавніший символ України, коріння, що годує тіло і дух; діжа, в яку вміщені колоски, символізує збереження традицій, тяглість роду і водночас надійне сховище для найціннішого, а достаток (доріддя) в часи випробувань стає запорукою опору. Це жива броня, яку неможливо знищити, поки є земля і зерно. Живописне полотно «Золоте доріддя» Христини Коляди вражає своєю енергетикою, оскільки воно хоча й стримане у формах, але гранично емоційне в колористиці.

іконографічного «світла зсередини». Це трансформує звичайний кущ на сакральний образ. Водночас блакитні краплі ознак неба додають простору твору повітря та свіжості.

Назва «Край дороги» з образом калини володіють глибоким національним підтекстом: калина – це символ рідної землі, дівочої краси, але також і пролитої крові та незламності духу, а дорога – знак життєвого шляху, випробувань і повернення до коріння роду. В контексті виставки «Броня»,



На виставці Христини Коляди «Броня». 2023 р.

«Броню», про яку заявляє художниця в назві своєї виставки. Це захист не сталевий, а ментальний – через усвідомлення цінності своєї землі, її дарів і своєї ідентичності. Війна намагається перетворити наші поля на пустки, але через пензель Христини Коляди ми бачимо їх як джерело нескінченної, ще достатньою мірою не досягнутої рації, сили.

Отже, експресія, автентична декоративність, виразна колористика, гра з символами – це все про живопис Христини Коляди. Її персональна виставка «БРОНЯ» експонувалася з 20 вересня по 15 жовтня 2023 року. Деякі з представлених на виставці робіт можна було придбати, а 50 відсотків від їх продажу були перераховані на потреби Збройних Сил України.

12 грудня 2025 року в Арт-просторі художньо-педагогічного факультету РДГУ відбулося відкриття виставки живописних робіт студента кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ Ігоря Галушка, військовослужбовця Збройних Сил України, ветерана АТО (служив у 14-й ОМБр), котрий від початку повномасштабного вторгнення знову став на захист України.

Його творчий проєкт був презентований освітянській спільноті РДГУ з назви «ПРОТИВАГА». Вона символізувала авторський пошук внутрішнього балансу між жорстокою реальністю війни й потребою у творчості як засобу збереження людяності. Концепт противаги став не лише головною темою художньої експозиції, але й ідейним стрижнем композиції та художніх засобів виразності робіт митця: рівновага між світлом і темрявою, внутрішньою боротьбою і надією, особистим досвідом і реальністю, у якій ми всі живемо вже тривалий час.

Представлені на виставці роботи відображають внутрішню рефлексію та водночас емоційне розвантаження воїна-митця, й хоча на них не зафіксовано безпосереднього відтворення бойових дій, проте присутність війни відчувається в кожній із них. Мистецтвознавчий аналіз робіт Ігоря Галушка виявляє глибокий психологічний підтекст, де

Полотнам «Край дороги» і «Золоте дорілля» притаманний неабиякий суспільний контекст, оскільки їхня синергія творить цілісну картину українського космосу: калина – це душа українського народу, яка болить, але продовжує квітнути, а пшениця – його тіло і воля, які дають силу вистояти. Разом вони витворюють ту саму

сюжети стають своєрідним дзеркалом внутрішнього стану воїна. Це відбувається завдяки контрасту холодних і теплих кольорів, зокрема в пейзажах, де чорні хмари на горизонті врівноважуються полум'яним заревом сходу сонця – очевидну авторську алюзію на реальність сьогодення та надії на світле майбутнє України.



ПРОТИВАГА

Ігор ГАЛУШКО
живопис

Кафедра образотворчого та декоративно-
прикладного мистецтва імені Степана Шевчука
запрошує відкриття виставки

12 грудня 2025
11.00

вул. Степана Бандери 12, АРТ-хол



Ігор Галушко і
кураторка виставки
Любов Крайлюк

Так, у його пейзажі «Захід сонця» центральним елементом є саме радикальний колірний контраст. Насичена помаранчево-червона смуга розтинає полотно. В контексті російсько-української війни її колір підсвідомо асоціюється із загрозою від вибухів або пожеж, проте автор трансформує його у вечірній захід сонця. Це межа між світлом і темрявою, життям і смертю. Нижня частина пейзажу виконана в тривожних синьо-чорних і льодистих відтінках. Це навіює відчуття холодної, відчуженої землі, яка бачила забагато. Контраст гарячого неба та холодної землі передає стан «противаги» – внутрішнього розриву між мирним спогляданням природи і воєнним досвідом. Деревя на середньому плані зображені темними, майже графічними плямами, що виглядають як німі свідки, що завмерли в очікуванні. Їхні ламані контури додають композиції динаміки й відчуття тривожності, а чіткий поділ на яруси (земля – вогонь – небо) – масштабності.

Пейзаж «Захід сонця» Ігоря Галушка – це не звичайний краєвид, а космогонічна картина світу, де, попри людські трагедії, природа залишається величною й незворушною. Водночас він є метафорою межового стану, оскільки, балансуючи між естетикою класичного заходу сонця й апокаліптичним передчуттям, витворює ще один візуальний документ світовідчуття сучасної людини війни.

Як зауважила кураторка цього проєкту, кандидатка мистецтвознавства, доцентка Любов Крайлюк, виставка Ігоря Галушка – це щира творча сповідь, в якій поєднуються сила духу та глибока чутливість. У його роботах прослідковуються напруга часу, пошук

опори, рух до світла та незламність людини, яка творить навіть у найскладніших обставинах⁸⁵.



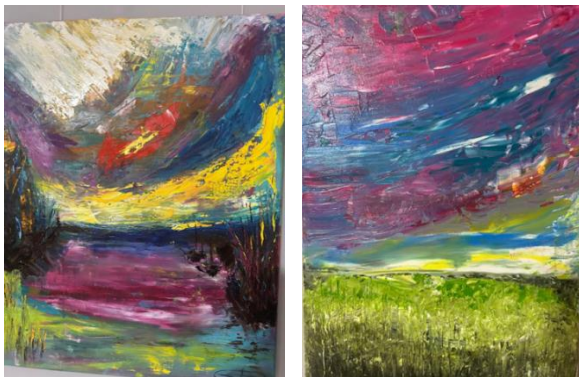
Твори Ігоря Галушка
на персональній
виставці
«Противага».

Промовистими у цьому контексті є пейзажі Ігоря Галушка, що стилістично тяжіють до абстракції. Їхнє осмислення на основі мистецтвознавчого аналізу виявляє глибину експресії й абстрагований бік творчості митця: якщо «Захід сонця» був статичним, то ці твори, сповнені динамічного хаосу, є очевидною рефлексією на граничні стани його воєнного досвіду. Означені пейзажі – не традиційні зображення природи, а художні вияви психологічної адаптації та внутрішньої боротьби їхнього автора в умовах війни.

У першому з них («Бентежність») його художня оповідь побудована на радикальному зіткненні кольорів, що виходить за межі класичного пейзажу. Пляма насиченого червоного кольору в центрі неба домінує над композицією, що виступає як метафора поранення або вибуху. Використання автором неонових жовтого поруч із глибоким фіолетовим створює ефект оптичного дисонансу. Це передає стан контузії або сильного стресу, коли сприйняття реальності стає гранично яскравим і навіть болючим. Нижній план твору з малиново-рожевими відтінками виглядає сюрреалістично. Це може символізувати ілюзорність спокою або ж «зabarвлену» пам'яттю природу, яка вже ніколи не буде звичайно зеленою чи синьою.

Техніка письма тут максимально наближена до абстрактного експресіонізму, оскільки очевидні густі, пастозні мазки. Це «фізичний» живопис, де кожен рух руки – виплеск емоцій, який для воїна ЗСУ стає інструментарієм трансформації руйнівної енергії війни в творчу дію.

⁸⁵ «ПРОТИВАГА» – персональна виставка Ігоря Галушка, магістранта-випускника, митця і воїна Збройних сил України. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2025/12/13/>



Ігор Галушко. Бентежність. Світанок. 2025 р.

тривожні малинові та холодні сині тони. Небо виглядає не як простір, а як щільна завіса, що тисне на землю. Це метафора «неспокійного неба», звідки повсякчас може прийти загроза.

Цей пейзаж Ігоря Галушка виразно презентує концепцію виставки «ПРОТИВАГА», оскільки розділений на два смислові сегменти, а саме: зелене поле – символ коріння, дому і мирного життя, та фіолетове небо як художнє означення війни, болю і надзусиль. Автор знаходить точку балансу на їх стику. Картина не дає остаточної відповіді, хто переможе в цій колористичній битві, але яскрава зелень переднього плану переконує глядача у неминучості перемоги життя.



На відкритті виставки Ігоря Галушка в арт-просторі РДГУ. 12 грудня 2025 р.

засобом, щоб «не втратити себе». Вагомим є й те, що обидва автори – як Христина Коляда, так і Ігор Галушко – продемонстрували свої творчі пошуки відповідних сюжетів і технік, які б достеменно відобразили стан людини в умовах війни.

В іншому пейзажі Ігоря Галушка («Світанок») чи не найбільш виразно втілюється ідея конфлікту між життєствердною силою природи й гнітючою атмосферою війни.

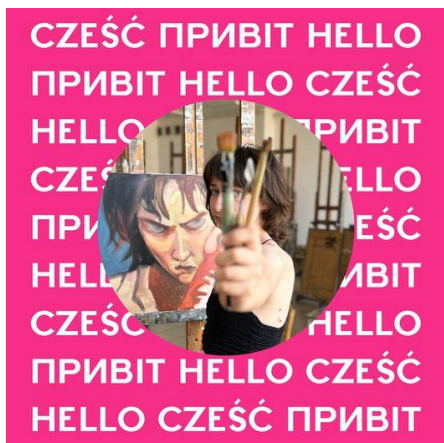
Полотно чітко розділене на дві емоційні зони. Нижня частина (земля) виконана ним у соковитих, майже «кислотних» відтінках зеленого та салатого. Це символ живої України, зокрема родючого поля, яке, попри все, продовжує квітнути. Вертикальні мазки імітують високу траву чи озимину, створюючи відчуття росту й незнищенності. Верхня ж частина полотна (небо) кардинально інша за настроєм: тут панують важкі фіолетові,

живопис для Ігоря Галушка є способом індивідуального психологічного розвантаження й водночас реабілітації. Акцентуємо й на тому, що він продажем своїх робіт, зокрема через TikTok, збирає кошти на потреби бригади, в якій служить.

Отже, персональні виставки Христини Коляди й Ігоря Галушка стали своєрідними тестами на професійну зрілість, які вони блискуче пройшли. Арт-покази молодих художників не лише залучили громадськість регіону до обговорення питання стійкості української спільноти у складний для неї час випробувань, але й стали психотерапевтичним

3.5 Міжнародні закордонні виставки і проєкти

Одним із яскравих прикладів українського світоглядного опору російському збройному нападу, своєрідним способом протистояння йому стала реалізація молодіжного проєкту «Душа моя – Україна» в публічному культурно-мистецькому просторі міста Люблін (Польща), активна учасниця якого – студентка 4 курсу кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ Яна Мечкало.



Яна Мечкало. Душа моя - Україна



На плерній виставці в Любліні. 2023 р.

Місія цього творчого проєкту була артикульована наступним чином: «Душа моя – Україна» має на меті об'єднати молодь, яка прагне підтримати Україну в складний період її історії. Ми віримо, що мистецтво має силу з'єднати серця та душі людей, тому використовуємо його як інструмент, щоб нагадати світові про війну в Україні та підтримку її майбутнього»⁸⁶.

Яна Мечкало взяла участь у Великому Пленері міста Люблін (Польща), а згодом – й у його підсумковій виставці, яка тривала впродовж 7 – 21 липня 2023 року.

24 серпня 2023 року в Любліні тривали офіційні урочистості з нагоди Дня Незалежності України. Під час них у центрі міста відбулося підняття прапорів і виконання національних гімнів України й Польщі, а також в міському Центрі Культури було презентовано виставку «Душа моя – Україна», організовану спільними зусиллями української молоді та студентства факультету мистецтв Університету Марії Склодовської-Кюрі⁸⁷. Однією з учасниць цієї арт-акції стала й вихованка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ Яна Мечкало.

⁸⁶ Душа моя – Україна. Місія. URL: <https://dusha-project.com/ua>

⁸⁷ День Незалежності України в Любліні. URL: <https://lublin.eu/ua/lublin/news/-,446,1175,1.html>

26 вересня 2023 року у відділі мистецтв Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки відбулася онлайн-зустріч студентів першого, четвертого і шостого курсів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» художньо-педагогічного факультету РДГУ із засновницею мистецького проєкту «Душа моя – Україна» Інною Березкою (м. Люблін).



Онлайн-зустріч студентів РДГУ із засновницею мистецького проєкту «Душа моя – Україна» Інною Березкою

Молода мисткиня ознайомила присутніх із головною метою проєкту – єднанням української молоді задля підтримки України в російсько-українській війні.

Під час цієї зустрічі-презентації членкиня міжнародного молодіжного проєкту «Душа моя – Україна» Яна Мечкало наголосила на важливості розвитку вітчизняної культури у складний для України час, значимості висвітлення її реалій в інших країнах. Вихованка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ розповіла про основні ланки та засоби реалізації цього мистецького проєкту та запросила присутніх до

участі в черговій його ініціативі – міжнародній виставці на підтримку України.

Отже, участь студентів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука у Міжнародних мистецьких проєктах на підтримку України є однією з форм національного культурного спротиву, яка уможливорює не лише професійне зростання молоді, а й виконання нею ролі амбасадора України у світі.



Яна Мечкало презентує діяльність молодіжного проєкту «Душа моя – Україна»

3.6 Всеукраїнські і Міжнародні конкурси

В Україні студентські роботи на тему війни є частиною колективної пам'яті й своєрідним архівом воєнного часу, а за кордоном стають інструментом емоційного впливу, який нерідко виявляється сильнішим за політичні заяви.

Улітку 2023 року кафедра образотворчого мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди оголосила про проведення Міжнародного конкурсу-виставки художньої творчості «Опір України: сила мистецтва».

Його учасницею у V віковій категорії (19-24 років) стала студентка 4 курсу спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» Рівненського державного гуманітарного університету Марія Шлапчинська (керівник – старша викладачка Ірина Локшук). Дві її роботи, подані на конкурс, а саме, «Розстріляне дитинство» (олійний живопис) і «Ціною власного життя» (гуаш), є вартісними свідченнями участі молодої мисткині в русі культурного опору в умовах російсько-української війни.



Марія Шлапчинська.
Розстріляне дитинство.
2023 р.

Вони отримали високу оцінку журі конкурсу, одним зі свідчень чого стало те, що вихованка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ Марія Шлапчинська виборола відразу два призових місця: II – за роботу «Розстріляне дитинство» і III – за художній твір «Ціною власного життя»⁸⁸.

Картина Марії Шлапчинської «Розстріляне дитинство» мовою художніх метафор розповідає про найбільшу трагедію сучасної війни – втрату безпеки та загрозу самому життю дитини.

Центральним елементом її композиції є ефект «розбитого скла», через яке глядач ніби вдивляється в темряву, де вдаліні, у світлій плямі лакуни, видніються контури дещо примарних фігур матері й дитини. Гострі, рвані лінії отвору в розбитому вікні символізують

⁸⁸ «Опір України – сила мистецтва». URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2023/10/09/>

раптову руйнацію звичного світу, кордонів і дому. Жінка, яка веде дитину за руку, зображена зі спини. Обидві постаті прямують у невідомість, віддаляючись від глядача, що підкреслює мотив біженства, вимушеного виїзду та втрати опори – землі під ногами.

Кольорова гама твору Марії Шлапчинської побудована на жорсткому контрасті. Так, домінування глибокого чорного кольору уособлює всепоглинаюче горе, смерть і невідомість, що несе війна. Вертикальні ж мазки червоного, що проступають крізь тріщини у склі й можуть трактуватися кров'ю, є візуальним утіленням болю і жертв, які несе російський агресор. Постаті матері і дитини авторка виділяє теплими, охристо-золотистими, кольорами, що є натяком на промінці людяності – життя в холодному, зруйнованому просторі.

Назва роботи «Розстріляне дитинство» стає своєрідним ключем до розуміння кожної її деталі. Приміром, зображення маляти на картині – це узагальнений образ сотень тисяч українських дітей, чиє дитинство було буквально «пробите» війною. Постать жінки виглядає виснаженою, але вона залишається єдиним провідником і захисником своєї крихітки в цій темряві. А розколини у склі нагадують про вікна українських осель, що вилітають від вибухів, перетворюючи колись безпечне місце на смертельну пастку.

Художній твір Марії Шлапчинської виконаний у стилі, близькому до експресіонізму. Так, наприклад, авторка не прагне до реалістичної деталізації обличчя чи одягу персонажів, натомість передає їхній психоемоційний стан, а саме, відчуття клаустрофобії, страху та крихкості життя. Картина спонукає глядача відчутти себе свідком катастрофи, який нібито розглядає руїни світу крізь уламки «розбитого скла» власного життя.



*Шлапчинська Марія. Ціною власного життя.
На захисті кваліфікаційних робіт. 2024 р.*

Отже, робота Марії Шлапчинської «Розстріляне дитинство» є болісною, експресіоністичною за художньою мовою, візуальною рефлексією на воєнні злочини російських окупантів проти цивільного населення України. Вона фіксує не лише фізичне руйнування, а й психологічну травму цілого покоління, чієму мирному дитинству було завдано нищівного удару.

Навесні 2024 року студенти 3-го курсу спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ взяли участь у Всеукраїнській онлайн-виставці ілюстрацій до творів Тараса Шевченка «3

Україною у серці» (керівник – старша викладачка Ярослава Гузь), яка відбувалася під патронатом Харківського обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва й проводилася з нагоди 210-річчя від дня народження Тараса Шевченка ⁸⁹.

Метою цього мистецького івенту була демонстрація сучасного бачення українськими митцями творчого доробку Тараса Шевченка й художнє осмислення його філософії в контексті сьогодення.



Ярослава Гузь.

Жнива. Колаж. Афіша збірної онлайн-виставки ілюстрацій до творів Тараса Шевченка (Харків). 2024 р.



Софія Трофімук.

Ангел-охоронець. 2024 р.



Марія Касаткіна.

Борітеся – поборете, вам Бог помагає! 2024 р.

Саме для цієї виставки студентка РДГУ Софія Трофімук підготувала лаконічний, але емоційно насичений твір за назвою «Ангел – охоронець», що осмислює класичний образ захисника України крізь призму сучасних подій війни. Його центральною постаттю є велична, монументальна фігура ангела, схилена в захисному жесті. Відсутність деталізованих рис його обличчя робить образ універсальним як символ вищої сили, духу предків або й самих захисників, які оберігають Україну від рашистської навали. У руках ангела бачимо її мапу, виконану в кольорах державного прапора, що є «серцем» композиції. Вона видається крихкою, але надійно схованою в «коконі» рук-крил.

У цій роботі роль драматичного контрасту відіграє тло, поділене на дві смислові зони. Її верхня ліва частина заповнена важким темно-синім димом і пронизана

⁸⁹ Віртуальна галерея – Онлайн-виставка ілюстрацій до творів Тараса Шевченка «З Україною у серці». URL: https://www.cultura.kh.ua/uk/virtual-gallery/category/631-onlajn-vistavka-iljustratsij-do-tvoriv-tarasa-shevchenka-z-ukrayinoju-u-sertsij-fbclid=IwZXh0bGhZW0CMTAAAR3AI5Kbl_yW4BExWS3iH5P69QGPM29Eyi4U0lpk1HPWRBuYqsKzFXERkBA_aem_AUWEiSX4zkd-8OfZuWKg1FYIc57Wzo2R3XfhBqpfKP0tl_9QXxKc816CTMRKI23ye86JXHvSLUhhMYH-XsHM3WDs

червоними лініями, що нагадують траєкторії ракет або промені лазерних прицілів – алегорія війни і перманентної небезпеки.

Виваженою, однозначно глибоко осмисленою є символіка кольорів, задіяних авторкою. Так, світло-блакитний колір ангела символізує чистоту помислів, світло й надію; завдяки цьому на тлі мороку його фігура виглядає як джерело спокою. Акценти на мапі та жовта пов'язка на руці ангела – символ ідентифікації українських військових – акцентують, що цей небесний захисник нерозривно пов'язаний із земною боротьбою. Нижня частина картини – стилізоване пшеничне поле – є символом мирного життя й родючості, яке ангел намагається затулити собою.

Робота Софії Трофімук виконана у стилі сучасного символізму з елементами плакатної графіки. Авторка використовує великі кольорові площини та чіткі контури, що робить образ як легкочитним, так і монументальним. Відсутність дрібних деталей підсилює масштабність ідеї: війна – це глобальне протистояння Світла й Темряви. Як і в поезії Кобзаря, тут звучить тема боротьби за волю та водночас прохання Божого заступництва над Україною. Ангел Софії Трофімук ніби візуалізує шевченківські рядки про «сторожу», яка стоятиме над народом.

Виставкова робота студентки Марії Касаткіної «Борітеся – поборете, вам Бог помагає!» є прикладом сучасної української воєнної графіки, що поєднує класичну шевченківську цитату з актуальними образами російсько-української війни, створюючи модерний героїчний епос.

Цей художній твір виконаний у стилістиці цифрової графіки, що нагадує сучасний комікс або витвір стріт-арту. Використання обмеженої палітри – чорний, білий, червоний та синьо-жовті акценти – робить плакат лаконічним і таким, що легко запам'ятовується. Композиція твору-плакату Марії Касаткіної побудована на вертикальних лініях штрихування, що продукують ефект «дощу» або напруженого ефіру. Червоний контур навколо героїв додає відчуття внутрішньої сили, енергії й водночас тривоги.

У цій роботі центральною постаттю є воїн Збройних Сил України, котрий дивиться в бінокль. Цей образ є авторською метафорою пильності й готовності української армії до силової протидії – спротиву російському агресору. Погляд військовослужбовця спрямований у майбутнє, оскільки у лінзах бінокля відображається блакитне небо як символ завершення війни.

Поруч воїна зображений кіт-побратим у військовому строї. Як відомо, турботливе ставлення до тварин, зокрема котів, на російсько-українському фронті стало однією з головних ознак людяності українських бійців, символом домашнього затишку, який вони захищають, а також незламності їхнього духу («котики» – народна назва Збройних Сил України). На одному з елементів спорядження бачимо слово «Воля» – ключовий концепт української ідентичності, що поєднує в собі як свободу, так і силу духу.

Використана молодого художницею цитата Тараса Шевченка «Борітеся – поборете, вам Бог помагає!», що стала назвою твору та його слоганом, 2024 року, тобто через 210 років після народження Кобзаря, звучить як актуальний військовий заклик. Вона

підкреслює й сакральний характер захисту українцями рідної землі, оскільки це не стільки війна за території, скільки за їхню віковичну мрію – свободу як запоруку мирного, забезпеченого буття нинішнього й майбутніх поколінь.

Щороку в Арт-галереї DEGALLERY, що знаходиться в Техасі (США), проводиться Міжнародний дитячий конкурс малюнків Happy DEGART. Він проходить під егідою міжнародної мистецької асоціації DEGA International Art Association, президентом якої є доктор Дарія Пеніонжкевич (Dr. Dary Dega).

Міжнародному конкурсу дитячого малюнку Happy DEGART притаманний глобальний формат: на початковому відборі, що проходить онлайн, тобто дистанційно, подають свої заявки його потенційні учасники з усього світу. У фінал проходять найталановитіші, а експонування їхніх робіт відбувається безпосередньо в галереї DEGALLERY.

У 2025 році тема Міжнародного конкурсу Happy DEGART «Ми – майбутнє» надихнула понад 700 юних художників із 48 країн на 5 континентах. Свою заявку на участь у ньому подала й Надія Мазурець – студентка 1 курсу спеціальності ВЗ «Декоративне



мистецтво та ремесла» кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету. У номінації «Малюнок» для вікової групи 15-17 років Надія Мазурець за графічну роботу «Мій рідний край, моя земля» посіла почесне 3-є місце.

Це – насичений символікою художній твір, що втілює образ України через поєднання зображень народних традицій, духовності та сучасних викликів. Робота, виконана в техніці графіки, має складну композицію. Її центральним образом є постать жінки як уособлення України-Матері або Берегині.

Надія Мазурець. Мій рідний край, моя земля. 2025 р.

Обличчя жінки стилізоване під ляльку-мотанку, що підкреслює сакральність образу та роль традицій як потужного інструменту захисту. Сонце у зеніті є композиційним центром верхньої частини твору, від якого розходяться промені, структуруючи навколишній простір.

Графічний малюнок Надії Мазурець став своєрідною галереєю українських символів. Так, державність і духовність нашої Батьківщини уособлюють Тризуби, що органічно вплетені в орнамент, а також лелеки – символи миру, дому й продовження

роду. Візуальними кодами культурної самобутності українців є прялка, хата під стріхою, вітряк, кобза та вишита сорочка. А грона калини, соняшники, квіти і колоски пшениці, що обрамляють композицію знизу, символізують багатство української землі.

А вже взимку 2026 року вихованка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Надія Мазурець взяла участь у Всеукраїнському конкурсі молодих поетів «РОДОВІДпремія2026». Її організатором виступила громадська організація «РОДОВІДсвіт» (Київ). Вагомість цього культурного івенту означена й авторитетними членами журі, до складу якого увійшли: Світлана Короненко – голова журі, поетка, перша лавреатка РОДОВІДпремії з поезії; Михайло Сидоржевський – поет, голова Національної спілки письменників України; Дмитро Чистяк – поет, науковець, доктор філологічних наук; Павло Мовчан – поет, голова ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка; Ірена Слута – поетка, упорядниця РІДхраму ПОЕЗІЇ.

На конкурс «РОДОВІДпремія2026» Надія Мазурець подала два своїх поетичних твори, а саме «Архітектура Генетичного Світа» і «Кардіограма Різдва».

Архітектура Генетичного Світа

Моя ідентичність не є статичною спадщиною –
це динамічна фрактальна експансія духу
в умовах історичної турбулентності.
Я відкриваю свій талант не як забаву,
а як онтологічну зброю – здатність перетворювати
хаос оточуючого світу на структуровану гармонію смислів.
Це моє служіння: бути біологічним резонатором,
що підсилює частоту українського коду в глобальному ефірі.
Ми не просто суб'єкти історії – ми її програмісти,
що пишуть код майбутнього на палімпсестах пам'яті в екзоскелетах,
використовуючи чорнило, змішане з цитоплазмою мрії та кристалічною сіркою
незламності.
Я – рекомбінантка епох, що виростає в архіпелаги майбутнього,
Мій талант – це адронний колайдер, де смисл розбивається вщент,
Щоб викресати іскру ідентичності – гостру, іскристу, отруйну для відчаю тільта,
Що б'є в саму серцевину темряви, як квантовий реагент.
Де кожна метафора – це трансгуманістичний крок уперед.
Я декодую мовчання екзомогил крізь нейронні мережі аорти,
І замість куті подаю світові плазмовий, зоряний мед.
Я не дитина – я дипольний момент між руїною й храмом,
Моя ідентичність – це сингулярність, де час замикається в коло антен.
Ми – симбіонти заліза і пісні, загартовані спільним шрамом,
Що пишуть нову космогонію на обвуглених, рідних престолах.
Українська мова в мені – це криптографічний протокол безсмертя,
Де кожна фонема — як фотонний постріл у вакуум забуття.

Я відкриваю в собі не хист, а генетичне право на опір,
Перетворюючи енергію болю на екзотермічне відчуття життя.
Мій талант – це фермент, що розщеплює страх на молекули світла,
Я – архітекторка антропоцену, що зводить мости до зірок.
І доки в моїх капілярах пульсує ця віра,
запекла і звітна,
Ми будем тримати цей світ, як останній, вирішальний крок!

Кардіограма Різдва

Ми клеїмо витинанки на шиби – пластир на рани скла,
Щоб небо, порізане крилами, не стікало в кімнату болем.
Мандарини – це маленькі коктейлі розплавленого тепла,
Які ми жбурляємо в ніч, що пахне залізом і полем.
Ялинка стоїть у вітальні, як випалений блокпост,
Вбрана в кришталь наших нервів і дріт телефонних благань.
Кожна іграшка – наче в небі застиглий назавжди пост,
Де пам'ять воює з реальністю в черзі німих сподівань.
Дідух – це хребет нашої нації, сплетений з кулеметних стрічок,
Де замість зерна – золоті гільзи віри, що зійде навесні.
Ми готуєм кутю, наче паливо для обвуглених свічок,
Що світять крізь попіл мрій у нашому спільну сні.
Снігу нема – лише сіль на щоках і холодний бетон,
Але ми вигадуємо білість із залишків чистого крику.
Свято – це вихід у простір, де кожен вибух – як камертон,
Що перевіряє на міцність нашу поставу велику.
Вони виривають кабелі радості з наших замерзлих стін,
Хочуть випити світло з очей, як останню краплю води.
Але наше Різдво – це не тиша, це тисячотонний дзвін,
Що б'є в самій серцевині запеклої, злої біди.
Ми не чекаємо дива – ми самі є запеклим дивом,
Коли під сирени вдягаємо дім у мереживо й сталь.
Різдво пахне хвоєю, кров'ю і вічним, палким припливом
Тієї любові, що ріже темряву, наче холодний кришталь.
Це не просто календар – це наш рукотворний щит,
Ми святкуємо так, ніби кожен вогник – то постріл у вічність.
Бо поки ми ліпимо зірку – тримається наш небозвід.

9 квітня 2026 року, коли в Музеї Уласа Самчука (Рівне) відбулася урочиста церемонія нагородження його лауреатів, Надії Мазурець офіційно було вручено срібну відзнаку «РОДОВІДпремії2026» й присвоєно статус «РІДхрамПОЕТИ».



Надія Мазурець на урочистій церемонії нагородження переможців «РОДОВІДпремії2026»

Отже, стаючи учасниками й переможцями Всеукраїнських та Міжнародних виставок і конкурсів, студенти кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ не лише презентують свої художні твори на тему російсько-української війни й отримують високі професійні оцінки у вітчизняному й закордонному арт-просторах, але, що найважливіше, творять візуальну комунікацію як засіб мобілізації, себто зосередження сил та ресурсів їхніх аудиторій для опору російському агресору.

Заключне слово

У 2026 році старша викладачка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету, членкиня Національної спілки художників України Іванна Токар виткала гобелен «Дороги війни II», що став концептуальним продовженням її роздумів про долю України в умовах російсько-української війни. Якщо перший гобелен із серії «Дороги війни» (2016 р.) був переважно площинним і графічним, то означений вийшов у тривимірний простір, ставши оригінальною текстильною інсталяцією.



Іванна Токар.
Дороги війни II. 2026 р.

Очевидною прикметною рисою цієї роботи Іванни Токар є деформація простору, оскільки текстильна композиція розташована не рівно, а вигнута хвилею, що творить ефект фізичного руху. Ця вигнутість нагадує дорогу, яка здибилася від вибуху, або людський хребет, вигнутий від болю. Це шлях, яким неможливо переміщуватися спокійно, тому що він сповнений небезпек і перешкод. Вихід текстильної композиції у простір підкреслює, що війна не є пласкою картинкою в новинах, вона об'ємна, всюдисущна, трансформуюча структуру реальності.

Текстильна інсталяція апелює до генетичного коду українців використанням стилістики традиційного рушника. Червоне по білому як класичне поєднання, що означає життя і любов, тут звучить трагічно. Червоні нитки сприймаються як криваві сліди або розірвані зв'язки на білому тлі понівечених доль співвітчизників. Геометричні орнаменти нагадують вікна будинків або вервечку людей, можливо біженців. Переривчастість текстильного малюнка символізує порушений спокій і водночас знищений побут.

Необроблені, розпатлані краї гобелена по всьому його периметру навіюють відчуття незахищеності. Вони виступають авторською метафорою людського життя на війні, яке є «обтріпанним», вразливим, згорьованим. Гобелен розміщений на площині глухого чорного

квадрату, що творить ілюзію прірви або безодні, над якою зависла ця «дорога». Чорний колір підкреслює як невідомість, так і потенційно фатальність прийдешнього.

У цій роботі Іванни Токар «дорога» постає як шлях випробувань, бо її хвилеподібна форма передає нестабільність і стресові стани величезної кількості людей, котрі покидають власні домівки. Використання елементів народного ткацтва, які при тім виглядають понівеченими, ніби наголошують, що війна намагається не тільки підважити, а й знищити домінувати української культури.

У «Дорогах війни II» Іванна Токар візуалізує фізичне відчуття зламу. Твір ніби демонструє, що війна здатна не тільки зігнути, а й зламати навіть найміцніші патерни традицій, однак вони продовжують залишатися цілісними, тримаючись за свої «нитки-коріння» над чорною прірвою небуття.

Прикметно, що у творенні текстильної композиції «Дороги війни II» мисткинею задля досягнення її хвилеподібності був використаний металевий дріт. Його використання як засобу структурного каркаса гобелена є метафорою внутрішньої сили української спільноти в боротьбі за Незалежність Вітчизни. Якщо нитка – це жива тканина нації, її культура та пам'ять, то дріт – це той самий «сталевий хребет» спротиву, який не дає конструкції розпастися під зовнішнім тиском. Метал, прихований у м'якості текстилю, символізує невидиму, але непохитну волю українців: зовні ми можемо здаватися вразливими, оскільки травмовані, і виглядати як зігнуте полотно, але всередині нас тримає жорстка основа, яку неможливо перебити. Цей дріт фіксує «хвилю» дороги не як ознаку слабкості чи падіння, а як застиглу на мить енергію відсічі. Подібно до того, як метал тримає форму композиції над прірвою, так і загартована війною стійкість уможливорює українській спільноті зберігати свою цілісність навіть тоді, коли сама реальність навколо здіблюється й руйнується.

Сьогодні в кожному з нас знаходиться цей «металевий дріт», який є символічною «арматурою» мужності, витривалості, нескореності, стійкості у Війні за Незалежність України.

Отже, культура як опір в умовах російсько-української війни в контексті діяльності кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука художньо-педагогічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету розкривається у кількох вимірах.

Її викладачі та студенти творять інтелектуальні й візуальні образи, котрі є значимими ланками світової інформаційної боротьби за мир, за життя. Кожна їхня робота – це науково чи художньо документоване свідчення злочинів російського агресора та водночас величі Збройних Сил України.

Під час війни, коли ворог намагається знищити українську ідентичність, викладачі кафедри активно долучилися до плекання традицій українства. Продовження освітньої траєкторії, розвиток засад вітчизняної художньої школи – це дієвий інструментарій утвердження України як держави.

Нині мистецтво допомагає співвітчизникам переживати травми війни й акумулювати сили для подальшої боротьби. Викладачі, котрі навчають творити мистецтво спротиву, фактично усвідомлено зайняли своє місце на передових рубежах захисту та зміцнення психологічної стійкості нації.

Ім'я відомого українознавця Степана Шевчука в назві кафедри вже саме по собі є символом зв'язку поколінь. Опір через культуру – це не лише про сьогодні, а й про те людське і людяне, що, попри намагання ворога, ми транслюємо в майбутнє.

Оскільки у вступній частині цієї монографії вміщені болісні розмірковування поетки, філософки, письменниці Ліни Костенко, то бачимо сенс у тому, щоб завершити її цитатою цієї видатної Громадянки України: «А ви думали, що Україна так просто. Україна – це супер. Україна – це ексклюзив. По ній пройшли всі катки історії. На ній відпрацьовані всі види випробувань. Вона загартована найвищим гартom. В умовах сучасного світу їй немає ціни».

Список використаної літератури

1. Автор унікальних керамічних писанок з Рівного виготовляє окопні свічки для воїнів. URL: <https://kultura.rayon.in.ua/news/569696-avtor-unikalnikh-keramichnikh-pisanok-z-rivnogo-vigotovlyae-okopni-svichki-dlya-voiniv>
2. Алфьорова з., Вернюк Я., Козік В. Екоцид як тема сучасного візуального мистецтва в Україні. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2024. Вип. 82. Том 1. С. 81-88. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/82-1-12>
3. Антонюк-Коберська Н.М. Художня освіта в умовах війни: мистецтво як форма спротиву. Професійна мистецька освіта Рівненщини: персоналії, технології, виклики сьогодення: монографія / Рівненський державний гуманітарний університет; авт. кол.: Н.М. Антонюк-Коберська та ін. Рівне: Волинські обереги, 2025. С. 201-216.
4. Антонюк-Коберська Н.М., Рубан-Головчук З.М. Мистецтво спротиву в сучасному культурно-освітньому процесі. Матеріали Міжнародної наукової конференції «Культура та мистецтво: тенденції розвитку наукових течій». Рига, Латвія. 2025. С. 51-55.
5. Арт-терапія для поранених Захисників. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2024/03/07/%d0%b0%d1%80%d1%82-%d1%82%d0%b5%d1%80%d0%b0%d0%bf%d1%96%d1%8f-%d0%b4%d0%bb%d1%8f-%d0%bf%d0%be%d1%80%d0%b0%d0%bd%d0%b5%d0%bd%d0%b8%d1%85-%d0%b7%d0%b0%d1%85%d0%b8%d1%81%d0%bd%d0%b8%d0%ba%d1%96%d0%b2/>
6. Броня. Христина Коляда. URL: https://www.facebook.com/galleryeuroart/?locale=ru_RU
7. В «Арт-укритті» художньо-педагогічного факультету РДГУ відбулася презентація книги професорки Руслани Шеретюк. URL: <https://www.rshu.edu.ua/newhome/3449-v-art-ukrytti-khudozhno-pedahohichnoho-fakultetu-rdhu-vidbulasia-prezentatsiia-knyhy-profesorky-ruslany-sheretiuk>
8. Відкриття виставки «Українська жінка в полум'ї війни». <https://kdidpmid.edu.ua/academy/2024/02/17/vidkryttya-vystavky-ukrayinska-zhinka-v-polumyi-vijny/>
9. Відкриття виставки NOTinterested V2.0 / НЕзацікавлені та Арт-укриття в Рівненському державному гуманітарному університеті. <https://hudped.rshu.edu.ua/2024/05/17/%d0%b2%d1%96%d0%b4%d0%ba%d1%80%d0%b8%d1%82%d1%82%d1%8f-%d0%b2%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%b2%d0%ba%d0%b8-notinterested-v2-0-%d0%bd%d0%b5%d0%b7%d0%b0%d1%86%d1%96%d0%ba%d0%b0%d0%b2%d0%bb/>

10. Відкриття художньої виставки «Краса незламної країни». <https://hudped.rshu.edu.ua/2023/01/24/%d0%b2%d1%96%d0%b4%d0%ba%d1%80%d0%b8%d1%82%d1%82%d1%8f-%d1%85%d1%83%d0%b4%d0%be%d0%b6%d0%bd%d1%8c%d0%be%d1%97-%d0%b2%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%b2%d0%ba%d0%b8-%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%81%d0%b0/>
11. Віртуальна галерея – Онлайн-виставка ілюстрацій до творів Тараса Шевченка «З Україною у серці». URL: https://www.cultura.kh.ua/uk/virtual-gallery/category/631-onlajn-vistavka-iljustratsij-do-tvoriv-tarasa-shevchenka-z-ukrayinoju-u-sertsij?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAAR3AI5Kbl_yW4BExWS3iH5P69QGPM29Eyi4U0lPk1HPWRBuYqskzFXERkBA_aem_AUWEISX4zkd-8OfZuWKg1FYlc57Wzo2R3XfhBqpfKP0tI_9QXxKc816CTMRKI23ye86JXHvSLUHhMYH-XsHM3WDs
12. Виставка Ярослави Вернюк «Орнаменти вишитої долі». URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2024/12/01/%d0%b2%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%b2%d0%ba%d0%b0-%d1%8f%d1%80%d0%be%d1%81%d0%bb%d0%b0%d0%b2%d0%b8-%d0%b2%d0%b5%d1%80%d0%bd%d1%8e%d0%ba-%d0%be%d1%80%d0%bd%d0%b0%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b8/>
13. Всеукраїнський круглий стіл «Мистецька освіта в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України: завдання та здобутки». URL: <https://undip.org.ua/news/vseukrainskyy-kruhlyy-stil-mystetska-osvita-v-umovakh-voiennoho-stanu-ta-povoiennoho-vidnovlennia-ukrainy-zavdannia-ta-zdobutky/>
14. В Україні вперше відбувся І Всеукраїнський (національний) конкурс наукових та навчальних видань «Українська соціогуманітаристика». URL: <https://cuesc.org.ua/v-ukrayini-vpershe-vidbuvsya-i-vseukrayinskij-natsionalnij-konkurs-naukovih-ta-navchalnih-vidan-ukrayinska-sotsiogumanitaristika/>
15. Ганжа М.В. Детермінанти використання засобів екодизайну як чинника формування патріотичних почуттів. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 71. Том 1. С. 167-170. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/71.1.32> URL: http://innovpedagogy.od.ua/archives/2024/71/part_1/34.pdf
16. Ганжа М.В. Детермінанти використання засобів етнотдизайну в освітньому середовищі як чинника формування патріотичних почуттів. *Етнотдизайн у контексті відродження української національності ідентичності та європейської інтеграції*. Кн. 1 : зб. наук. праць. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2024. С. 161-166.
17. Голуб Л. «Коли зійде українське сонце – Росія зникне»: 30 років пам'яті Джохара Дудаєва (фото, відео). URL: <https://glavcom.ua/world/observe/koli-zijde-ukrajinske-sontse-rosija-znikne-30-rokiv-pamjati-dzhokhara-dudajeva-1114967.html>
18. Грунтківська А. «Ми не маємо права втомлюватися»: у Рівному студенти розмальовують гільзи для аукціону. URL: <https://suspilne.media/603679-mi-ne-maemo-prava-vtomluvatisa-u-rivnomu-studenti-rozmalovuut-gilzi-vid-snaradiv-dla-aukcionu/>

19. Гузь Я.В. Під землею: мистецтво в укритті як форма культурної адаптації в умовах війни (на прикладі України та міста Рівного). *Професійна мистецька освіта Рівненщини: персоналії, технології, виклики сьогодення: монографія* / Рівненський державний гуманітарний університет; авт. кол.: Н.М. Антонюк-Коберська та ін. Рівне : Волинські обереги, 2025. С. 217-235.
20. Денисюк О. Війна в Україні очима польського художника Миколая Рейса. *Образотворче мистецтво*. 2022. № 3-4. С. 117-119.
21. День Незалежності України в Любліні. URL: <https://lublin.eu/ua/lublin/news/-,446,1175,1.html>
22. Душа моя – Україна. Місія. URL: <https://dusha-project.com/ua>
23. Дячук А. Творча зустріч «Жива глина»: історія митця, який перетворює гільзи на янголів. URL: <https://ogo.ua/tvorcha-zustrich-zhyva-glyna-istoriya-mytczya-yakyj-peretvoryuye-gilzy-na-yangoliv/>
24. 3 маленьких перемог твориться Велика Перемога. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2023/02/22/%d0%b7-%d0%bc%d0%b0%d0%bb%d0%b5%d0%bd%d1%8c%d0%ba%d0%b8%d1%85-%d0%bf%d0%b5%d1%80%d0%b5%d0%bc%d0%be%d0%b3-%d1%82%d0%b2%d0%be%d1%80%d0%b8%d1%82%d1%8c%d1%81%d1%8f-%d0%b2%d0%b5%d0%bb%d0%b8%d0%ba%d0%b0/>
25. Казначеева Л. М., Власюк О. П. Мистецькі проєкти в сховищах: нові культурні простори в умовах війни. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : науковий журнал*. 2026. № 1. С. 47-51.
26. Кириченко Ю. 120 років Народному дому в Перемишлі. URL: <https://naszwybir.pl/ukrayinskyj-narodnyj-dim/>
27. Ковальова М., Вернюк Я., Журавльова Н. Українське мистецтво як чинник формування національної ідентичності у суспільстві. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2025. Випуск 89. Том 1. С.232-239.
28. Костенко Л. Україна як жертва і чинник глобалізації катастроф. *День*. URL: <https://day.kyiv.ua/article/aktsiya-dnya/ukrayina-yak-zhertva-i-chynnyk-hlobalizatsiyi-katastrof>
29. Круглий стіл – реквієм. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2024/11/30/%d0%ba%d1%80%d1%83%d0%b3%d0%bb%d0%b8%d0%b9-%d1%81%d1%82%d1%96%d0%bb-%d1%80%d0%b5%d0%ba%d0%b2%d1%96%d1%94%d0%bc/>
30. Луцик Д.В. Відображення соціокультурних трансформацій українського суспільства в контексті рефлексій та реакцій митців на події російсько-української війни (на прикладі декоративного панно «Червона лінія»): Пояснювальна записка до

дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного ступеню «магістр». Рівне: РДГУ, 2023. 167 с.

31. Майстер-клас з ткацтва для Захисників та їх родин. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2025/03/28/%d0%bc%d0%b0%d0%b9%d1%81%d1%82%d0%b5%d1%80-%d0%ba%d0%bb%d0%b0%d1%81-%d0%b7-%d1%82%d0%ba%d0%b0%d1%86%d1%82%d0%b2%d0%b0-%d0%b4%d0%bb%d1%8f-%d0%b7%d0%b0%d1%85%d0%b8%d1%81%d0%bd%d0%b8%d0%ba%d1%96%d0%b2/>
32. Міжнародна виставка "Нашарування", Польща (Перемишль, 2024). URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2024/10/24/7274/>
33. Міжнародне стажування викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2024/03/28/%d0%bc%d1%96%d0%b6%d0%bd%d0%b0%d1%80%d0%be%d0%b4%d0%bd%d0%b5-%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%b6%d1%83%d0%b2%d0%b0%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d0%b2%d0%b8%d0%ba%d0%bb%d0%b0%d0%b4%d0%b0%d1%87%d1%96%d0%b2-%d0%ba%d0%b0/>
34. Міжнародний науковий грант. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2023/05/26/%d0%bc%d1%96%d0%b6%d0%bd%d0%b0%d1%80%d0%be%d0%b4%d0%bd%d0%b8%d0%b9-%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%be%d0%b2%d0%b8%d0%b9-%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%bd%d1%82/>
35. Мистецтво і війна. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2023/10/10/%d0%bc%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b5%d1%86%d1%82%d0%b2%d0%be-%d1%96-%d0%b2%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%b0/>
36. Мистецька виставка «В Україні буде мир!». URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2022/06/14/%d0%bc%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b5%d1%86%d1%8c%d0%ba%d0%b0-%d0%b2%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%b2%d0%ba%d0%b0-%d0%bd%d0%b0-%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d1%96-%d0%b1%d1%83%d0%b4%d0%b5-%d0%bc/>
37. Наукові зустрічі. URL: <https://library.rshu.edu.ua/index.php/novyny?start=25>
38. Наукові мистецтвознавчі читання «Тарас Шевченко і сучасні мистецькі практики: соціально – гуманітарний дискурс України». URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2023/03/07/%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%be%d0%b2%d1%96-%d0%bc%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b5%d1%86%d1%82%d0%b2%d0%be%d0%b7%d0%bd%d0%b0%d0%b2%d1%87%d1%96-%d1%87%d0%b8%d1%82%d0%b0%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d1%82%d0%b0/>

- | | | | | | | |
|-----|---|-------------------|-------------|----------|--|------|
| 39. | «Опір | України | – | сила | мистецтва». | URL: |
| | https://hudped.rshu.edu.ua/2023/10/09/%d0%be%d0%bf%d1%96%d1%80-%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d0%b8-%d1%81%d0%b8%d0%bb%d0%b0-%d0%bc%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b5%d1%86%d1%82%d0%b2%d0%b0/ | | | | | |
| 40. | Персональна | виставка | Іванни | Токар. | URL: | |
| | https://hudped.rshu.edu.ua/2024/06/10/7100/ | | | | | |
| 41. | Персональна виставка Олександра Сташука “Весна не знала, що іде війна”. URL: | | | | | |
| | https://hudped.rshu.edu.ua/2025/05/06/%d0%bf%d0%b5%d1%80%d1%81%d0%be%d0%bd%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b0-%d0%b2%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%b2%d0%ba%d0%b0-%d0%be%d0%bb%d0%b5%d0%ba%d1%81%d0%b0%d0%bd%d0%b4%d1%80%d0%b0-%d1%81%d1%82%d0%b0/ | | | | | |
| 42. | «Присутність» | – | персональна | виставка | Віри Чернієнко. | URL: |
| | https://hudped.rshu.edu.ua/2024/04/05/%d0%bf%d1%80%d0%b8%d1%81%d1%83%d1%82%d0%bd%d1%96%d1%81%d1%82%d1%8c-%d0%bf%d0%b5%d1%80%d1%81%d0%be%d0%bd%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b0-%d0%b2%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%b2%d0%ba%d0%b0/ | | | | | |
| 43. | «ПРОТИВАГА» | – | персональна | виставка | Ігоря Галушка, магістранта-випускника, митця і воїна Збройних сил України. | URL: |
| | https://hudped.rshu.edu.ua/2025/12/13/%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%b0%d0%b3%d0%b0-%d0%bf%d0%b5%d1%80%d1%81%d0%be%d0%bd%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b0-%d0%b2%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%b2%d0%ba%d0%b0-%d1%96%d0%b3/ | | | | | |
| 44. | Професійна мистецька освіта Рівненщини: персоналії, технології, виклики сьогодення: монографія / Рівненський державний гуманітарний університет; авт. кол.: Н.М. Антонюк-Коберська та ін. Рівне: Волинські обереги, 2025. 236 с. | | | | | |
| 45. | Професорка Руслана Шеретюк взяла участь в роботі VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Україна, Болгарія, ЄС: економічні, фінансові, технічні та соціальні тенденції розвитку». URL: https://www.facebook.com/share/p/1DveDcK1LG/ | | | | | |
| 46. | V Всеукраїнська науково-практична конференція «Україна і світ: мистецтво в глобальних викликах сьогодення». URL: https://hudped.rshu.edu.ua/2025/05/19/v-%d0%b2%d1%81%d0%b5%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%b0-%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%be%d0%b2%d0%be-%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8%d1%87%d0%bd%d0%b0-%d0%ba%d0%be%d0%bd/ | | | | | |
| 47. | Студентська | науково-мистецька | інсталяція. | URL: | | |
| | https://hudped.rshu.edu.ua/2022/10/18/%d1%81%d1%82%d1%83%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d1%82%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%b0- | | | | | |

%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%be%d0%b2%d0%be-
%d0%bc%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b5%d1%86%d1%8c%d0%ba%d0%b0-
%d1%96%d0%bd%d1%81%d1%82%d0%b0/

48. Студентська науково-мистецька інсталяція. URL:
<https://hudped.rshu.edu.ua/2025/10/16/%d1%81%d1%82%d1%83%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d1%82%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%b0-%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%be%d0%b2%d0%be-%d0%bc%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b5%d1%86%d1%8c%d0%ba%d0%b0-%d1%96%d0%bd%d1%81%d1%82%d0%b0-2/>
49. Студентські наукові мистецтвознавчі читання. URL:
<https://hudped.rshu.edu.ua/2023/10/05/%d1%81%d1%82%d1%83%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d1%82%d1%81%d1%8c%d0%ba%d1%96-%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%be%d0%b2%d1%96-%d0%bc%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b5%d1%86%d1%82%d0%b2%d0%be%d0%b7%d0%bd%d0%b0%d0%b2%d1%87-2/>
50. Творча виставка до Дня художника. URL:
<https://hudped.rshu.edu.ua/2022/10/10/%d1%82%d0%b2%d0%be%d1%80%d1%87%d0%b0-%d0%b2%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%b2%d0%ba%d0%b0-%d0%b4%d0%be-%d0%b4%d0%bd%d1%8f-%d1%85%d1%83%d0%b4%d0%be%d0%b6%d0%bd%d0%b8%d0%ba%d0%b0/>
51. Трегуб О. Червоний – не любов, а чорний – не журба: повна історія кольорів. URL:
<https://www.platfor.ma/topics/knowledge/najyaskravishyj-tekst-v-istoriyi-oleksandr-tregub-vse-shho-treba-znaty-pro-kolory/>
52. У скарбницю Перемоги: участь викладачів кафедри ОДПМ РДГУ в міжнародних науково-мистецьких проєктах. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2022/09/07/%d1%83-%d1%81%d0%ba%d0%b0%d1%80%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d1%86%d1%8e-%d0%bf%d0%b5%d1%80%d0%b5%d0%bc%d0%be%d0%b3%d0%b8-%d1%83%d1%87%d0%b0%d1%81%d1%82%d1%8c-%d0%b2%d0%b8%d0%ba%d0%bb%d0%b0%d0%b4%d0%b0%d1%87/>
53. Участь викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука у науково-мистецькому проєкті «Міжнародний пленер Łemkowszczyzna – Лемковина». URL:
<https://hudped.rshu.edu.ua/2025/01/13/%d1%83%d1%87%d0%b0%d1%81%d1%82%d1%8c-%d0%b2%d0%b8%d0%ba%d0%bb%d0%b0%d0%b4%d0%b0%d1%87%d1%96%d0%b2-%d0%ba%d0%b0%d1%84%d0%b5%d0%b4%d1%80%d0%b8-%d0%be%d0%b1%d1%80%d0%b0%d0%b7%d0%be%d1%82%d0%b2%d0%be/>
54. Участь у XII Міжнародній науковій конференції «На прикордонні культур і народів». URL:
<https://hudped.rshu.edu.ua/2024/09/16/%d1%83%d1%87%d0%b0%d1%81%d1%82%d1%8c-%d1%83-%d1%85%d1%96%d1%96->

- %d0%bc%d1%96%d0%b6%d0%bd%d0%b0%d1%80%d0%be%d0%b4%d0%bd%d1%96%d0%b9-%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%be%d0%b2%d1%96%d0%b9-%d0%ba%d0%be%d0%bd/
55. Участь у Міжнародній науковій конференції в Польщі. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2025/09/15/%d1%83%d1%87%d0%b0%d1%81%d1%82%d1%8c-%d1%83-%d0%bc%d1%96%d0%b6%d0%bd%d0%b0%d1%80%d0%be%d0%b4%d0%bd%d1%96%d0%b9-%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%be%d0%b2%d1%96%d0%b9-%d0%ba%d0%be%d0%bd%d1%84%d0%b5%d1%80/>
56. Участь у Міжнародному мистецькому фестивалі. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/2022/06/14/%d1%83%d1%87%d0%b0%d1%81%d1%82%d1%8c-%d1%83-%d0%bc%d1%96%d0%b6%d0%bd%d0%b0%d1%80%d0%be%d0%b4%d0%bd%d0%be%d0%bc%d1%83-%d0%bc%d0%b8%d1%81%d1%82%d0%b5%d1%86%d1%8c%d0%ba%d0%be%d0%bc%d1%83-%d1%84%d0%b5/>
57. Художній керамічний проект «ЦеГлина 2023». <https://what.in.ua/page/hudozhnij-keramichnij-proyekt-ceglina-2023>
58. Художній фронт_Разом до Перемоги! URL: <https://painters.com.ua/khudozhnij-front-razom-do-peremogi/>
59. Цуба В. Інтерв'ю з художником-муралістом Володимиром Манжосом про спротив українського мистецтва. URL: <https://bukvy.org/intervyu-z-hudozhnykom-muralistom-volodymyrom-manzhosom-pro-sprotiv-ukrayinskogo-mystecztva/>
60. Шеретюк Р.М. «З потреби серця»: творчість польських митців на підтримку України. *Українська академія мистецтва*. 2022. № 32. С. 168-173. DOI: <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2022-32-23>
61. Шеретюк Р. Художні метафори війни в доробку сучасних польських дизайнерів-плакатистів. *Традиції і новітні технології у розвитку сучасного мистецтва: Збірник матеріалів VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції*, м. Черкаси, 18 січня 2023 р. / Упоряд. Л. І. Полудень, Ф. А. Гонца. Черкаси: Видавець Третяков О.М., 2023. С. 162-164.
62. Шеретюк Р.М. Синергія творчості Віри Чернієнко. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2023. № 50. С. 125-133.
63. Шеретюк Р.М. Художня візуалізація російсько-української війни крізь призму польського стріт-арту. *Арт-платФорма*. 2024. Вип. 1 (9). С. 120-138. DOI: <https://doi.org/10.51209/platform.1.9.2024.120-138>
64. Шеретюк Р.М. Антивоєнна галерея муралів у Гданську як мистецький маніфест солідарності Польщі з Україною. *Академія українського мистецтва*. 2024. № 35. С. 238-245. DOI: <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2024-35-26>

65. Шеретюк Р.М. «Солідарні з Україною». Художні рефлексії польських митців на російсько-українську війну. Рівне: О. Зень, 2024. 163 с.
66. Шеретюк Р.М. Мистецький акціонізм Болгарії крізь оптику російсько-української війни. *Ukraine, Bulgaria, EU: economic, financial, technical and social development trends: materials VIII International Scientific and Practical Conference (Burgas, Bulgaria, July 1-2, 2024)*. Burgas: Avangard Prima, 2024. P. 124-126.
67. Шеретюк Р.М. Колірна перцепція сучасної молоді України в контексті глобальних викликів сьогодення (за матеріалами міжнародного дослідження з арт-терапії). *Life on the cutting edge: Science. Libraries. Society (Життя на вістрі: Наука. Бібліотеки. Суспільство)*. Scientific Monograph (Колективна монографія). Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2025. С. 331-343. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-535-8-18> URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/570/15417/32549-1>
68. Шеретюк Р.М. Маніфестація європейської ідентичності в сучасному вуличному мистецтві Польщі й України. *The most difficult problems of youth and ways to solve them: materials III International scientific conference (Krakow, Poland, January, 20-22, 2025)*. Krakow: European Conference, 2025. P. 28-31.
69. Юрчук П.П. Вітчизняний арт-текстиль як засіб формування національної ідентичності (на прикладі декоративного текстильного панно «Переосмислення»): Пояснювальна записка до дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного ступеню «магістр». Рівне: РДГУ, 2021. 93 с.
70. Bednarski K. M., Sobchuk M. O schulzowskich inspiracjach. *Konteksty. Polska Sztuka Ludowa*. 2022. № 1-2. S. 245-250.
71. ŁEM – ART. Międzynarodowy Projekt Artystyczno-Naukowy
 Łemkowszczyzna – Лемковина. URL:
<https://drive.google.com/drive/folders/1kjkUwWSHMhP67ZzMqvmzl8EH0QVUGE7R>
72. Lokshuk I., Cherednychenko O., Kopeliuk O. et al. Resilience and resistance: Ukrainian art under martial law. *Amazonia Investiga*. 2024. Vol. 13, no. 82. P. 70-80. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2024.82.10.5> URL: <https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/2872>
73. Mosendz O., Vlasiuk, O. Problems and prospects of the development of Ukrainian art (realities of martial law). *Amazonia Investiga*. 2022. Vol. 11, no. 58. P. 74-83. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.58.10.8> URL: <https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/2168/3023>
74. Volska S., Tiutiunyk I., Matsyshyna Z., Datsiuk N., Krailiuk L. Reflections on Reality: Contemporary Ukrainian Visual Art and Role in Society. *International Journal on Culture, History, and Religion*. 2025. № 7 (SI1). P. 845-870. <https://doi.org/10.63931/ijchr.v7iSI1.345>
75. Sheretiuk R. The newest iconography in Ukrainian art – War, God, and Fatherland. *International Artistic and Scientific Project : Art and Life 2*. Rzeszów : Institute of Fine Arts

of the University of Rzeszów, 2022. P. 64-66. URL:
<https://ru.calameo.com/read/003576842eb3796f61621>

76. Sheretiuk R. Tadeusz Kantor i wojna. Kantor. Trzeba byc... Międzynarodowy Projekt Artystyczno-Naukowy (2022-2023) / Redacja naukowa Iwona Bugajska-Bigos, Anna Steliga. Nowy Sącz: Drukarnia Diagram, 2022. S. 117-121.

**БІОГРАФІЧНІ НОТАТКИ
ВИКЛАДАЧІВ КАФЕДРИ
ОБРАЗОТВОРЧОГО ТА ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО
МИСТЕЦТВА ІМЕНІ СТЕПАНА ШЕВЧУКА РДГУ**



Антонюк-Коберська Наталія Миколаївна – старша викладачка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету.

Народилася 5 грудня 1979 р. у м. Рівне. Впродовж 1993 – 1995 рр. навчалася в Рівненській дитячій художній школі. У 2000 р. закінчила з відзнакою Дніпропетровський державний обласний театральномистецтвознавчий коледж за спеціальністю «Образотворче мистецтво», а 2006 р. – Львівську національну академію мистецтв, де навчалася на кафедрі дизайну інтер'єрів за спеціальністю «Дизайн». З 2002 по 2006 рр. – членкиня творчого студентського об'єднання академії «Решето».

Авторка близько 40 наукових і навчально-методичних публікацій, зокрема низки статей, присвячених проблемам дизайн-освіти. Учасниця близько 20 міжнародних науково-практичних конференцій в Україні (Рівне, Львів, Черкаси, Луганськ, Полтава, Київ) і за кордоном (Обзор, Болгарія).

Працює в галузі живопису. Учасниця близько 40 художніх виставок і мистецьких проєктів, зокрема: Всеукраїнських молодіжних виставок (Львів, 2002 – 2006 рр.), виставок «Осінній салон» (Львів, 2005 – 2006 рр.), XIV Міжнародного пленеру «Колорит» (Володимир-Волинський, 2012 р.), V Міжнародного пленеру «Виноградна лоза» (Обзор, Болгарія, 2019 р.), I Міжнародного пленеру та виставки «На межі неможливого» (Рівне, 2020 р.), «В Україні буде мир!» (Рівне, 2022 р.), «Україна: до та після» (Рівне, 2023 р.), X Всеукраїнської виставки «Лубенська художня весна – з вірою у Перемогу України» (Лубни Полтавської обл., 2024 р.) й ін.

Співорганізаторка й учасниця низки міжнародних мистецьких івентів, зокрема: I і II Міжнародних пленерів і виставок «На межі можливого» (Рівне, 2020 р., 2021 р.), Міжнародного художнього проєкту «Пазли спадщини» (Україна – Польща, 2023 р.), Міжнародного пленеру «Rzeźbiarz Tomasz Oskar Sosnowski – wielki Polak Wołynia» (Україна – Польща, 2023 р.), Міжнародного пленеру «Łemkowszczyzna – Лемковина» (Гладишів, Польща, 2024 р.) й ін.

Дипломантка багатьох міжнародних мистецьких конкурсів, зокрема: лауреатка I ступеню Міжнародного конкурсу живопису «Golden Time Talent» (Лондон, Велика Британія, 2023 р.), володарка Гран-Прі Міжнародного двотурового конкурсу мистецтв «Колір мистецтва» (Київ, 2024 р.), лауреатка I ступеню Всеукраїнського конкурсу мистецтв «Арт-2» (Київ, 2024 р.), лауреатка I ступеню Міжнародного конкурсу мистецтв «SRDCE EVROPY 2024» (Прага, Чехія, 2024 р.).

Ініціаторка й організаторка I і II Всеукраїнських конкурсів натюрморту «Творчість без граней» (Рівне, 2021 р.), а також регіонального дистанційного конкурсу малюнка «Місто кольору мрій» (Рівне, 2024 р.).

У творчому доробку – 2 персональні виставки: «Вібрації кольору» (2019 р.), «Світ кольору мрій» (2020 р.). Її живописні твори зберігаються у приватних колекціях України, Польщі, Італії, Болгарії, Чехії, Франції.

Плідно працює в галузі дитячої позашкільної художньої освіти, зокрема з 2010 р. й донині – керівниця позашкільного навчального закладу художньої школи-студії «Арт-Маестро». Організаторка низки виставок дитячого малюнка, зокрема: «Кольорова парасоля» (Рівне, 2012 р., 2013 р., 2015 р.), «Кольоровий калейдоскоп» (Рівне, 2018 р.), «На крилах натхнення» (Рівне, 2018 р.), «Карнавал кольорів» (Рівне, 2019 р.), «Сила нації» (Рівне, 2023 р.), «Арт Уява» (Рівне, 2026 р.).

Практикує в галузі арт-терапії. Приміром, була учасницею обласного фестивалю розвитку особистості «Відкрите небо» (Рівне, 2018 р.), а також Міжнародного семінару арт-терапевтичних практик «Болгарські Сезони» (Обзор, Болгарія, 2019 р.). Із 2020 р. – координаторка інклюзивної мистецької освіти в позашкільному навчальному закладі «Арт-Маестро».

З 2011 р. і дотепер – засновниця і голова Правління Рівненської обласної молодіжної громадської організації «Планета щастя».

Педагогічний стаж – 17 років. Викладає навчальні дисципліни: «Живопис», «Рисунок», «Основи композиції».



Вернюк Ярослава Степанівна – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету.

Народилася 13 серпня 1972 р. у м. Рівне. У 1993 р. закінчила Рівненський державний інститут культури за спеціальністю «Бібліотекознавство та бібліографія», а 2003 р. – з відзнакою Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету за спеціальністю «Образотворче мистецтво».

Аспірантка Інституту українознавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка (1997 – 2000 рр.). Кандидатка філологічних наук (2004 р.). Тема дисертації: «Формування та становлення фольклористики Волині у XIX – початку XX ст.». Її захист відбувся у Спеціалізованій вченій раді Д 26.001.15 Київського національного університету імені Тараса Шевченка (спеціальність 10.01.07 «Фольклористика»). Доцентка (2006 р.). З 2000 р. і донині – кафедральна керівниця з проведення студентських практик.

Авторка 2 монографій, а саме: «Волинь у фольклористичних дослідженнях XIX – початку XX ст.» (2000 р.), ««Три зіронькі ясні...» (Основні віхи життя і творчості заслужених майстрів народної творчості України: Ганни Леончук, Уляни Кот та Марії Шевчук)» (2019 р.). Співавторка колективної монографії «Професійна мистецька освіта Рівненщини: персоналії, технології, виклики сьогодення» (2025 р.). Авторка близько 50 наукових і навчально-методичних праць, опублікованих, зокрема, в часописах «Народна творчість та

етнографія» (видання Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України), «Поліссезнавство: наукові фольклорно-етнологічні та мистецтвознавчі студії», «Література. Фольклор. Проблеми поетики» й ін.

Учасниця близько 30 наукових конференцій Міжнародного, Всеукраїнського та регіонального рівнів (Київ, Рівне, Новоград-Волинський, Острог, Луцьк, Кременець).

Працює в галузі художньої вишивки. Учасниця Міжнародних виставок народної творчості та ремесел в Україні й за кордоном (Польща). Активна учасниця низки Міжнародних фестивалів, зокрема: «Дні ремесел» (Київ), «Берегиня» (Луцьк), «Лесині джерела» (Новоград-Волинський), «Музейні гостини» (Рівне), свят народного мистецтва (Острог, Гоща). У 2010 р. брала участь у XXIV регіональному ярмарку «З мальованої скрині» (Ольштин, Польща), а 2024 р. – Міжнародній виставці «Український космос» (Жешув, Польща).

Твори (обрядові рушники) Ярослави Вернюк зберігаються в приватних збірках в Україні, Польщі, Литві та США.

Переможниця Всеукраїнського конкурсу декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва «Моя мистецька Україна» (I місце у номінації «Вишивка») (Луцьк, 2021 р.).

Членкиня журі II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук учнівської молоді України (Секція «Етнологія»).

Стаж педагогічної роботи – 27 років. Викладає навчальні дисципліни: «Історія декоративно-ужиткового мистецтва», «Етнологія та фольклор України», «Народні промисли та ремесла України».



Власюк Олена Петрівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, заступниця декана художньо-педагогічного факультету з навчальної роботи, завідувачка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету.

Народилася 6 червня 1981 р. у м. Виноградів Закарпатської області. У 2003 р. закінчила з відзнакою Полтавський державний педагогічний університет за спеціальністю «Початкове навчання. Педагогіка і методика середньої освіти. Образотворче мистецтво».

Аспірантка Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України (2008 – 2011 рр.). Кандидатка педагогічних наук (2015 р.). Тема дисертації: «Підготовка майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва до використання традицій виготовлення українського народного вбрання у професійній діяльності». Її захист відбувся у Спеціалізованій вченій раді Д 47.053.01 Рівненського державного гуманітарного університету (спеціальність 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти»). Доцентка (2021 р.).

Авторка 2 навчальних посібників: «Методика вивчення українського народного вбрання» (2012 р.) і «Підготовка майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва до використання традицій виготовлення українського народного вбрання у професійній діяльності: методичний аспект» (2017 р.). Співавторка колективної монографії «Професійна мистецька освіта Рівненщини: персоналії, технології, виклики сьогодення» (2025 р.). Авторка близько 50 наукових і навчально-методичних праць, опублікованих у низці фахових вітчизняних і закордонних видань, зокрема: «Нова педагогічна думка», «Вісник державної академії керівних кадрів культури і мистецтва», «Мистецтво та освіта».

Учасниця близько 30 Міжнародних науково-практичних конференцій (Київ, Львів, Івано-Франківськ, Ужгород, Рівне, Полтава, Запоріжжя, Бердянськ, Одеса, Чернівці).

Працює в галузі станкового живопису та художньої кераміки. Учасниця низки художніх виставок, зокрема: «З вірою в майбутнє» (Рівне, 2012 р.), «Дорогами натхнення» (Рівне, 2012 р.), «Імпасто» (Виноградів, 2019 р.), «Духовний поступ» (Полтава, 2021 р.), «Миттєвості весни» (Рівне, 2021 р.), «Образотворчість: від витоків до сьогодення» (Рівне, 2022 р.), «В Україні буде мир!» (Рівне, 2022 р.), «Україна: до та після» (Рівне, 2023 р.), ART-TANDEM (Полтава, 2026 р.)

Лауреатка I ступеню Другого Всеукраїнського конкурсу образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва «Битва жанрів» (I місце у номінації «Декоративно-прикладне мистецтво») (Київ, 2021 р.).

Членкиня Спілки дизайнерів України (2020).

Учасниця 6 Міжнародних науково-мистецьких проєктів і виставок: «Arteterapia w edukacji – art and art therapy in education» (Новий Сонч, Польща, 2021 р.), «Obrazy inspirowane życiem i twórczością Nikifora i Violi Berki» (Новий Сонч, Польща, 2021 р.), «Rzeźbiarz Tomasz Oskar Sosnowski – wielki Polak Wołynia» (Україна – Польща, 2023 р.), Міжнародного проєкту «Nie wszystko złoto co się świeci» (Україна – Польща, 2023 р.), Міжнародної виставки «Український космос» (Жешув, Польща, 2024 р.), Міжнародного пленеру «Łemkowszczyzna – Лемковина» (Гладишів, Польща, 2024 р.).

Стаж педагогічної роботи – 16 років. Викладає навчальні дисципліни: «Проектування», «Скульптура», «Робота в матеріалі», «Актуальні практики в декоративному мистецтві», «Декоративна пластика».



Ганжа Микола Васильович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету.

Народився 2 грудня 1979 р. у м. Рівне. Впродовж 1990 – 1995 рр. навчався в Рівненській дитячій художній школі. У 1997 – 2002 рр. – студент Рівненського державного гуманітарного університету; з 1999 по 2002 рр. – студентський декан його педагогічного факультету. У 2002 р. закінчив з відзнакою РДГУ за спеціальністю «Початкове навчання та образотворче мистецтво».

Упродовж 2006 – 2010 рр. – аспірант Рівненського державного гуманітарного університету. Кандидат педагогічних наук (2013 р.). Тема дисертації: «Педагогічні умови естетичного виховання молодших школярів засобами дизайну». Його захист відбувся у Спеціалізованій вченій раді Д 26.454.01 Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (спеціальність 13.00.07 «Теорія і методика виховання»). Доцент (2015 р.). Упродовж 2003 – 2019 рр. – заступник декана педагогічного факультету з виховної роботи.

Автор понад 30 наукових і навчально-методичних праць, зокрема 3 навчальних посібників: «Композиція в декоративно-прикладному мистецтві (етнодизайн)» (2017 р.), «Основи екодизайну» (2020 р.), «Мистецькі аспекти методології наукових досліджень» (2021 р.).

Учасник близько 50 Міжнародних і Всеукраїнських науково-практичних конференцій (Київ, Житомир, Миколаїв, Херсон, Кривий Ріг, Слов'янськ, Одеса, Умань, Рівне, Полтава).

Працює в галузі художнього оформлення інтер'єрів і графічного дизайну. У творчому доробку – дизайн інтер'єрів музею Олени Теліги (м. Рівне), музею освіти Рівненщини (Рівненський будинок вчених), кабінетів і холів у ЗОШ №№ 9, 11, 12, 13, 15, 19, 20, 24, 25, 26, 27, 29 (м. Рівне), а також окремих кафедр і факультетів РДГУ. Розробник логотипів, вивісок і рекламних щитів низки підприємств м. Рівне («Бертоза», «Полілак», «Дипломат» та ін.). Автор дизайну обкладинки фахового наукового часопису «Нова педагогічна думка» й академічних видань, зокрема, підручника «Розвиток моральної свідомості та самосвідомості у молодшому шкільному віці» (2003 р.), а також навчальних посібників «Композиція в декоративно-прикладному мистецтві (етнодизайн)» (2017 р.) й «Основи екодизайну» (2020 р.).

Член Спілки дизайнерів України (2020).

Стаж педагогічної роботи – 23 роки. Викладає навчальні дисципліни: «Основи дизайну», «Основи екодизайну», «Рисунок», «Живопис», «Методологія і методи наукових досліджень».



Гринбокий Леонід Петрович – майстер художньої кераміки, викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету.

Народився 28 січня 1962 р. у м. Рівне. У 1988 р. закінчив Львівський державний інститут прикладного і декоративного мистецтва (нині – Львівська національна академія мистецтв) за спеціальністю «Декоративно-прикладне мистецтво».

Працює в галузі художньої кераміки. Учасник понад 100 Всеукраїнських, регіональних та міських художніх виставок і фестивалів, зокрема: Міжнародної виставки «Експо» (Київ, 2005 р., 2006 р., 2008 р.), Міжнародного свята

літератури і мистецтва «Лесині джерела» (Новоград-Волинський, 2007 р., 2019 р.), Музейних гостин (Рівне, 2009 – 2021 рр.), Всеукраїнської виставки декоративно-прикладного мистецтва (Луцьк, 2010 р.), Всеукраїнської виставки «Український сувенір» (2010 р., 2015 р.), Міжнародних виставок «Еліт Експо» (Київ, 2011 р.) і «Ювелір Експо» (Львів, 2011 р.), Всеукраїнського свята народного мистецтва «Великодня писанка» (Вінниця, 2013 р.).

Активний учасник Міжнародних мистецьких виставок, імпрез, доброчинних акцій, зокрема: Міжнародної художньої виставки (Ашгабат, Туркменістан, 1989 р.), Міжнародного керамічного симпозіуму «Молодий кераміст Узбекистану» (Ташкент, Узбекистан, 1990 – 1992 рр.) Міжнародного волонтерського аукціону «Ланцюжок добра» (Мадрид, Іспанія, 2017 р.).

Автор твору «Співоче янголятко» – нагороди для переможців Всеукраїнського конкурсу «Бурштинові нотки» (2010 – 2013, 2016 рр.), а також композиції «Ангел і Євангеліє» – нагороди для переможців Міжнародного фестивалю духовної музики «Блага вість Пересопниці» (до 450-ліття Пересопницького Євангелія) (2011 р.). Автор сувенірів Міжнародного фестивалю «Котилася торба» (2012 – 2017 рр.), роботи «Муза фотографа» – нагороди для переможців Кубка Рівного з фотомистецтва «Я люблю своє місто, я люблю свій край» (2012 – 2021 рр.), призової нагороди «Різдвяні піснеспіви» (2020 р.).

З початку повномасштабної російсько-української війни Заслужений майстер народної творчості Леонід Гринбокий – активний учасник Міжнародних закордонних благодійних аукціонів на підтримку Збройних Сил України. Так, упродовж 2024 – 2025 навчального року митець взяв участь у 5 подібних арт-проектах – закордонних (Великобританія, Норвегія, Фінляндія) і вітчизняних (Рівне, Хмельницький).

У творчому доробку – персональна виставка «Великодня феєрія» (2015 р.).

Роботи Леоніда Гринбокого експонуються в музеях і приватних збірках України, Узбекистану, Грузії, Польщі, Чехії, Німеччини, Італії, Іспанії, Ізраїлю, Канади.

Стипендіат міського голови Рівне (2013 р., 2021 р.). Лауреат премії імені Ганни Леончук «За збереження та охорону нематеріальної культурної спадщини» (2016 р.). Переможець конкурсу «Гордість Рівного» в номінації «Декоративно-прикладне мистецтво» (2017 р.).

Заслужений майстер народної творчості України (2021 р.).

Стаж педагогічної роботи – 27 років. Викладає навчальні дисципліни: «Спецкомпозиція», «Робота в матеріалі», «Технологія та матеріалознавство», «Скульптура».



Гузь Ярослава Віталіївна – старша викладачка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету.

Народилася 26 квітня 1992 р. у м. Ульяновка Кіровоградської області. У 2014 р. закінчила з відзнакою Рівненський державний гуманітарний університет за спеціальністю «Декоративно-прикладне

мистецтво», а 2016 р. – Комп'ютерну Академію «ШАГ» (м. Рівне) за спеціальністю «Комп'ютерна графіка та дизайн».

Працює в галузі художнього текстилю і графічного дизайну.

Учасниця понад 50 художніх виставок і пленерів в Україні. Дипломантка I Всеукраїнської художньої виставки сучасних дипломних робіт «Від поклику до професії» (Дніпро, 2018 р.), XXVIII Міжнародного фестивалю мистецтв «Слов'янський базар у Вітебську» (Вітебськ, 2019 р.), III Всеукраїнського відкритого конкурсу-виставки декоративно-прикладного мистецтва «Слобожанські візерунки» (Лозова, 2020 р.), III Всеукраїнської виставки сучасного декоративно-ужиткового мистецтва «Від Землі – до Сонця» (Чернівці, 2020 р.), Всеукраїнської виставки-конкурсу сучасної графіки «АРТ ПАРАЛЕЛІ – 2021» (Київ, 2021 р.), Першого Українського фестивалю сучасного колажу Cutout Collage Festival (Київ, 2021 р.).

Учасниця Всеукраїнського колажного проєкту «Україна. Майбутнє» (Київ, 2021 р.), V Всеукраїнської трієнале «Український фолькмодерн» (Чернівці, 2021 р.), VI Всеукраїнської трієнале художнього текстилю «Новітній текстиль XXI ст. В пошуках смислів» (Київ, 2021 р.), художньої виставки «Мистецтво нового калібру. Російсько-українська війна. 2014-2022. Рефлексії» (Рівне, 2022 р.), V Всеукраїнської трієнале абстрактного мистецтва «АРТ-АКТ» (Чернівці, 2022 р.), виставки колажів «Я І ВІЙНА» Музею міста Києва (Київ, 2023 р.), Міжнародного пленеру «Пазли спадщини» (Україна – Польща, 2023 р.), Міжнародного проєкту «Rzeźbiarz Tomasz Oskar Sosnowski – wielki Polak Wołynia» (Україна – Польща, 2023 р.), Всеукраїнської виставки колажу від CUTOUT COLLAGE «Генезис Буття» (Львів, 2023 р.), Міжнародного художнього проєкту «Космогонія сенсів» Музею сучасного українського мистецтва Корсаків (Луцьк, 2023 – 2024 рр.), художньої виставки «Українська жінка в полум'ї війни», приуроченої до другої річниці повномасштабного вторгнення росії в Україну (Київ, 2024 р.), Міжнародної виставки АСЕО «Маленькі картини, великі історії» (Львів, 2024 р.), мистецько-виставкового проєкту «NOTinterested V2.0 \ НЕзацікавлені» (Рівне, 2024 р.), мультипростірною мистецькою проєкту Музею сучасного українського мистецтва Корсаків «Інший поруч» (Луцьк, грудень 2025 – лютий 2026 рр.), Всеукраїнської молодіжної виставки «Молодіжна мистецька палітра» (Черкаси, 2026 р.).

Учасниця близько 20 закордонних арт-івентів, зокрема: Міжнародних мистецько-наукових проєктів «Arteterapia w edukacji – art and art therapy in education», а також «Obrazy inspirowane życiem i twórczością Nikifora i Violi Berki» (обидва – Новий Сонч, Польща, 2021 р.), Міжнародної виставки художніх творів митців з України «Таланти України» в A/NT Gallery (Сіетл, США, 2022 р.), Міжнародної виставки художніх творів українських митців в галереї William Campbell Gallery (Техас, США, 2022 р.), благодійної виставки колажів «Генезис буття» (Genesis of Being) в галереї Beyond Limits (Берлін, Німеччина, 2022 р.), 4-ого Міжнародного фестивалю сучасного колажу KAOS Festival (Крань, Словенія, 2022 р.), першого загальноєвропейського ярмарку цифрового мистецтва European Digital Art Fair (EDAF) (2022 р.), благодійної виставки «Врятуйте нас!» в галереї Kunstwerk.Art (Фарель, Німеччина, 2022 р.), виставки-бенефісу «Мистецтво для України» в арт-кімнаті

GLOKAL (Крінс, Швейцарія, 2022 р.), Міжнародного мистецько-наукового проекту «Tadeusz Kantor. Trzeba być...» (Новий Сонч – Жешув, Польща, 2023 р.), Міжнародної виставки робіт українських художників «For Ukraine: Art of Freedom» у Schack Art Center Port Gardner (Сіетл, США, 2023 р.), Міжнародної художньої виставки «Український космос» (Жешув, Польща, 2024 р.), Міжнародної художньої виставки «Нашарування» (Перемишль, Польща, 2024 р.), Міжнародного пленеру «Lemkowczyszna – Лемковина» (Гладишів, Польща, 2024 р.).

У творчому доробку – 4 персональні виставки: «Вібрації кольору» (2019 р.), «Ромео поспішає до Джульєтти» (2022 р.), «Із шухляди» (2023 р.), «Collage DOTS» (2024 р.).

Двічі лауреатка Стипендії Президента України молодим письменникам і митцям у сфері музичного, театрального, образотворчого, хореографічного, естрадно-циркового мистецтва та кіномистецтва (Указ Президента України № 50/2022 від 10 лютого 2022 р.; Указ Президента України № 837/2023, від 22 грудня 2023 р.).

Стаж – 11 років. Викладає навчальні дисципліни: «Художньо-комп'ютерна графіка», «Робота в матеріалі» (художній текстиль), «Проектування художнього текстилю», «Пластика» (художній текстиль).

Упродовж 2024 – 2025 рр. під керівництвом Ярослави Гузь 13 студентів кафедри – Данил Євсєєв, Тетяна Бондар, Лідія Бережницька, Марія Касаткіна, Вікторія Буднік, Ольга Ільчук, Дарина Ковальчук, Ілона Пушкова, Софія Трофімук, Евеліна Ярмолюк, Любов Бендюг, Ірина Солончук, Валерія Іванюк – стали переможцями низки Всеукраїнських мистецьких конкурсів і фестивалів.



Крайлюк Любов Валентинівна – кандидатка мистецтвознавства, доцентка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету.

Народилася 1 липня 1965 р. у м. Рівне. Впродовж 1976 – 1980 рр. навчалася в Рівненській дитячій художній школі. У 1984 р. закінчила з відзнакою Львівське училище прикладного та декоративного мистецтва ім. Івана Труша за спеціальністю «Художнє оформлення», а 1989 р. – з відзнакою Львівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва (нині – Львівська національна академія мистецтв), де навчалася на факультеті «Проектування інтер'єру та меблів» за спеціальністю «Інтер'єр і обладнання».

Аспірантка Львівської національної академії мистецтв (2010 – 2011 рр.). Кандидатка мистецтвознавства (2012 р.). Тема дисертації: «Творчість Ніла Хасевича у контексті розвитку українського образотворчого мистецтва першої половини ХХ століття: жанрово-видова структура, еволюція художньо-образної системи». Її захист відбувся у Спеціалізованій вченій раді Д 35.103.01 Львівської національної академії мистецтв (спеціальність 17.00.05 «Образотворче мистецтво»).

Авторка монографії «Ніл Хасевич в українському мистецтві» (2014 р.), а також близько 45 наукових праць. Співавторка колективної монографії «Професійна мистецька освіта Рівненщини: персоналії, технології, виклики сьогодення» (2025 р.). Наукові зацікавлення зосереджені на образотворчому мистецтві й ідеологічних аспектах культури.

Учасниця близько 50 науково-практичних конференцій в Україні та за кордоном.

Працює в галузі станкового живопису, сакрального мистецтва та мистецтвознавства.

Учасниця більше 30 художніх виставок і пленерів, зокрема: «Шляхами наших перемог» (Острог, 2008 р.), «Різдвяні дари» (Львів – Рівне, 2008 – 2009 рр.), «Золота Зуза» (Рівне, 2010 р.), «Золоте сузір'я» (Рівне, 2015 р.), «Державний вектор – національне і модерне» (Рівне – Київ, 2016 р.), «Миттєвості весни» (Рівне, 2021 р.), «Мистецтво нового калібру. Російсько-українська війна 2014 – 2022 року. Рефлексії» (Рівне, 2022), «Українська жінка в полум'ї війни» (Київ, 2024 р.), Всеукраїнської виставки декоративно-прикладного мистецтва «Світ Божий як Великдень» (Рівне, 2025 р.), VI Всеукраїнської трієнале абстрактного мистецтва «ART-AKT 2025» (Чернівці, 2025 р.).

У творчому доробку – 3 персональні виставки: «У пошуках гармонії» (2005 р.), «Імпровізація, натхнення, темперамент» (2007 р.), «Вібрації кольору» (2018 р.).

Учасниця багатьох міжнародних науково-мистецьких проєктів і виставок, зокрема: Міжнародного пленеру «Пазли спадщини» (Україна – Польща, 2023 р.), Міжнародного проєкту «Rzeźbiarz Tomasz Oskar Sosnowski – wielki Polak Wołynia» (Україна – Польща, 2023 р.), Міжнародної виставки «Український космос» (Жешув, Польща, 2024 р.), Міжнародної виставки «Нашарування» (Перемишль, Польща, 2024 р.), Міжнародного пленеру «Lemkowczyszyna – Лемковина» (Гладишів, Польща, 2024 р.).

Живописні полотна Любові Крайлюк містяться в приватних збірках в Україні та за кордоном, зокрема: Німеччині, Італії, Франції, Польщі, Хорватії, Росії, США. Оздоблюють вони не лише світські /громадські споруди, але й культові. Так, її «Плащаниця» є складовою облаштування греко-католицького храму, а «Свята Трійця» – православної церкви (обидва – міста Яремче).

Дипломантка Міжнародної виставки-конкурсу «Різдвяні дари» (Рівне, 2008 р.) та Міжнародного Другого Осіннього салону «Золота «Зуза» – 2010» (Рівне, 2010 р.).

Членкиня Спілки дизайнерів України (2020).

Стаж педагогічної роботи – 22 роки. Викладає навчальні дисципліни: «Теорія і практика живопису», «Рисунок», «Шрифти», «Перспектива», «Проблеми реставрації в регіональному аспекті», «Концепція твору та виставкового проєкту», «Арт-практикум».

Кураторка низки студентських виставкових проєктів, зокрема: «Постіндустріальні трансформації концепту «Сад»» (2021 р.), «Екологія як світогляд» (2022 р.), «Противага» (2025 р.) й ін.



Локшук Ірина Миколаївна – старша викладачка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету.

Народилася 28 грудня 1977 р. у с. Тишківці Івано-Франківської області. У 1993 р. успішно закінчила Рівненську дитячу художню школу. Впродовж 1993 – 1997 рр. навчалася у Косівському коледжі прикладного та декоративного мистецтва імені Василя Касіяна, який закінчила з відзнакою за спеціальністю «Декоративно-прикладне мистецтво, художнє оформлення шкіри». З 1997 по 2003 рр. – студентка Рівненського державного гуманітарного університету; 2002 р. здобула його диплом спеціаліста з відзнакою за спеціальністю «Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво», а 2003 р. – диплом магістра з відзнакою за спеціальністю «Культурологія».

Упродовж 2021 – 2025 рр. – аспірантка Львівської національної академії мистецтв на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація. Тема дисертаційного дослідження «Художні тканини Рівненського Полісся кінця ХІХ – початку ХХІ ст.: історія, типологія, художні особливості».

Авторка близько 30 наукових і навчально-методичних праць. Співавторка колективних монографій «Декоративно-прикладне мистецтво Рівненщини» (2010 р.) і «Професійна мистецька освіта Рівненщини: персоналії, технології, виклики сьогодення» (2025 р.).

Учасниця близько 35 науково-практичних конференцій Міжнародного, Всеукраїнського та регіонального рівнів (Київ, Львів, Ужгород, Херсон, Рівне, Луцьк, Коломия Івано-Франківської обл., Вишніва Чернівецької обл., Крупове Рівненської обл.).

Учасниця понад 20 художніх виставок і арт-проектів, зокрема: Творчого звіту майстрів мистецтв і художніх колективів Рівненської області (2009 р.), арт-показів «Україно! Моє ти натхнення у творче життя» (2011 р.) і «З вірою в майбутнє» (2012 р.), Всеукраїнського етнофесту «Радивилівський заміс» (2018 р.), регіонального творчого проекту «За мить до весни» (2018 – 2019 рр.), Всеукраїнського свята «День традиційного автентичного костюму» (2018 р.), Всеукраїнського фестивалю народної творчості, історії та побуту «Красносільські вітряки» (2019 р.), Всеукраїнського фольклорно-етнографічного свята «Музейні гостини» (2019 р., 2021 р.).

Текстильні твори майстерні Ірини Локшук демонструвалися на виставках «Різнobarв'я твоє, Україно!» (Рівне, Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека, 2017 р.), «Надихаючись прекрасним» (Пересопниця, Культурно-археологічний центр «Пересопниця», 2018 р.), «У пошуках краси: кольорові акценти» (Радивилів, Радивилівський історичний музей, 2018 р.), «Гобелен очима молоді» (Рівне, Рівненський обласний краєзнавчий музей, 2021 р.; Пересопниця, Культурно-археологічний центр «Пересопниця», 2022 р.), «Краса незламної країни» (акварель, гуаш) (Рівне, Рівненська обласна

універсальна наукова бібліотека, 2023 р.), «Весна зіткала вчора гобелен» (Здолбунів, Будинок культури цементників, 2024 р.) й ін.

Учасниця 3 міжнародних науково-мистецьких проєктів і виставок: I Міжнародного пленеру молодих художників у с. Тайкури (Україна – Польща, 2020 р.), Міжнародного пленеру «Rzeźbiarz Tomasz Oskar Sosnowski – wielki Polak Wołynia» (Україна – Польща, 2023 р.), Міжнародного пленеру «Łemkowszczyzna – Лемковина» (Гладишів, Польща, 2024 р.).

Членкиня журі Щорічного обласного огляду-конкурсу серед учнів та вчителів шкіл естетичного виховання Рівненської області в номінації «Образотворче мистецтво» (Рівне, 2017 – 2025 рр.).

Голова журі Обласного етапу Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості «Об'єднаймося ж, брати мої!» в номінаціях «Образотворче мистецтво» та «Декоративно-прикладне мистецтво» (2025 – 2026 рр.).

Лауреатка премії імені Ганни Леончук «За збереження та охорону нематеріальної культурної спадщини» (2019 р.).

Стаж педагогічної роботи – 21 рік. Викладає навчальні дисципліни: «Проектування» (текстиль), «Робота в матеріалі» (текстиль), «Технологія і матеріалознавство», «Пластика».



Русак Олександр Леонівич – викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету.

Народився 5 листопада 1990 р. у м. Валмієра (Латвія). У 2013 р. закінчив Рівненський державний гуманітарний університет за спеціальністю «Декоративно-прикладне мистецтво».

З 2013 р. – майстер кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету, а з 2022 р. – її викладач.

Працює в галузі художньої обробки дерева. Учасник щорічних художньо-виставкових проєктів викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ (2013 – 2026 рр.).

Так, на художній виставці, організованій кафедрою образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ з назви «Студентська палітра» в листопаді 2025 р., згідно її концепції, були представлені роботи викладачів, створені ними ще в студентські роки, зокрема й авторства Олександра Русака. Вони продемонстрували глядачам виставки винятковий рівень його майстерності, зокрема високий рівень володіння пластикою дерева. Експонування його творів на виставці засвідчило віртуозне володіння ним техніками рельєфного й ажурного різьблення. Увагу її відвідувачів тоді привернула як чистота обробки поверхні, так і складність деталізацій: від делікатних рослинних завитків до анатомічної точності фігур. Твори Олександра Русака

охоплюють широкий діапазон: це і класична орнаментика – барокові й рокайльні елементи, що свідчать про майстерне володіння історичними стилями, і національна тематика актуального культурного контексту.

Роботам Олександра Русака притаманна висока мистецька й експозиційна цінність. У його руках дерево стає засобом складних філософських ідей на високому рівні естетики.

Він – лауреат стипендії Президента України для молодих майстрів народного мистецтва на 2018 рік (Указ Президента України № 100/2018 від 13 квітня 2018 р.).

Стаж – 12 років. Викладає навчальні дисципліни: «Спецкомпозиція», «Пластика» «Робота в матеріалі», «Технологія і матеріалознавство».



Сташук Олександр Андрійович – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету.

Народився 2 жовтня 1958 р. у с. Млинів Рівненської області. У 1975 р. успішно закінчив місцеву художню школу, а 1980 р. – Одеський державний педагогічний інститут (нині – університет) імені К. Д. Ушинського, де навчався на художньо-графічному факультеті за спеціальністю «Креслення та малювання».

Аспірант Рівненського державного педагогічного інституту (1993 – 1995 рр.). Кандидат педагогічних наук (1997 р.). Тема дисертації: «Формування елементів естетичної культури молодших підлітків на уроках образотворчого мистецтва». Її захист відбувся у Спеціалізованій вченій раді Д 01.01.34 Київського національного університету імені Тараса Шевченка (спеціальність 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки»). Доцент (2001 р.).

Автор близько 70 наукових і навчально-методичних праць, зокрема навчального посібника «Історія зарубіжного образотворчого мистецтва: від середньовіччя до сучасності» (2018 р.). Співавтор колективних монографій «Декоративно-прикладне мистецтво Рівненщини» (2010 р.) і «Професійна мистецька освіта Рівненщини: персоналії, технології, виклики сьогодення» (2025 р.).

Учасник близько 50 науково-практичних конференцій міжнародного, всеукраїнського та регіонального рівнів (Київ, Львів, Івано-Франківськ, Рівне, Одеса).

Працює в галузі живопису. Учасник низки художніх виставок, зокрема: «Веселкові барви» (Рівне, 2008 р.), «Осіннє сонце» (Рівне, 2010 р.), «З вірою в майбутнє» (Рівне, 2012 р.), «Дорогами дитинства» (Рівне, 2013 р.), «Осінь золота» (Рівне, 2013), регіональної новорічно-різдвяної виставки (Рівне, 2015 р.), щорічних художньо-виставкових презентацій викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ (2011 – 2026 рр.), Міжнародної виставки «Український космос» (Жешув, Польща, 2024 р.) та ін.

У творчому доробку – 6 персональних виставок: «Чим пломеніє душа» (1998 р.), «Відчуття неба» (2008 р.), «Живописна лірика Олександра Сташука» (2013 р.), «Творчі візії» (2017 р.), «Осінній настрій» (2020 р.) «Весна не знала, що іде війна» (2025 р.).

Твори Олександра Сташука знаходяться у приватних збірках й колекціях України (Львів, Рівне, Київ) та за кордоном (Німеччина, США).

«Автор року РДГУ» (2018 р.).

Член Спілки дизайнерів України (2020).

Член організаційного комітету з присудження обласної премії в галузі образотворчого мистецтва імені Ніла Хасевича.

Стаж педагогічної роботи – 34 роки. Викладає навчальні дисципліни: «Пластична анатомія», «Робота в матеріалі», «Пластика», «Історія образотворчого мистецтва», «Актуальні практики в декоративному мистецтві».



Токар Іванна Василівна – старша викладачка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету.

Народилася 31 травня 1964 р. у м. Львів. У 1984 р. закінчила Львівське училище прикладного мистецтва імені Івана Труша за спеціальністю «Художнє ткацтво», а 1990 р. – Львівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва (нині – Львівська національна академія мистецтв) за спеціальністю «Художнє моделювання».

Працює в галузі художнього текстилю (гобелен, батик).

Учасниця більше 200 художніх виставок в Україні, Молдові, Польщі, Словаччині, Угорщині, Чехії, Німеччині, Великобританії, Канаді, Франції та Фінляндії.

Активна учасниця художніх виставок, пленерів і фестивалів в Україні, зокрема: Міжнародної виставки батіку «Червоне і чорне» (Львів, 2015 р.), Міжнародної виставки «Червень у діалозі» (Львів, 2016 р.). П'ятого Всеукраїнського триєнале художнього текстилю (Київ, 2016 р.), арт-показу «Творча палітра педагога» (Рівне, 2016 р.), Міжнародної виставки «Текстильні візії» (Львів, 2017 р.), Всеукраїнської художньої виставки «Текстильна мініатюра» (Львів, 2017 р.), мистецьких пленерів і виставок «Клеванська старовина» (Клевань, 2017 – 2018 рр.) і «Гоща історична» (Гоща, 2019 р.), фестивалю «Острог Ренесанс» (Острог, 2019 р.), Всеукраїнської художньої виставки «Від Землі до Сонця» (Чернівці, 2019 р.), регіональних мистецьких виставок «Текстильні діалоги» (Острог, 2020 р.) і «Миттєвості весни» (Рівне, 2021 р.), Міжнародного мистецького проекту «Рефлексія» (Хортиця, 2020 р.), Всеукраїнської сьомої триєнале художнього текстилю (Київ, 2024 р.), Всеукраїнської виставки декоративного мистецтва «Світ Божий як Великдень» (Рівне, 2025 р.), художньої виставки «Текстильні діалоги» (Рівне, 2025 р.).

Має 30-річний досвід закордонної мистецької виставкової діяльності. Була учасницею I Міжнародної виставки текстилю «Діалог» (Кишинів, Молдова, 1997 р.), Міжнародного бієнале лляної тканини (Кросно, Польща, 2000 – 2018 рр.), Міжнародного симпозіуму мистецтва волокна (Ковари, Польща, 1999 – 2009 рр.), Міжнародної виставки «Сучасне декоративне мистецтво України» (Париж, Франція, 2004 р.), Міжнародних арт-показів (Прешов – Свидник, Словаччина, 2013 р., 2015 р.; Залаегерсег, Угорщина, 2016 р.), Міжнародних художніх виставок «Текстильні барви» (Вітебськ, Білорусь, 2019 р.) і «Мінітекстиль» (Мінськ, Білорусь, 2019 р.). Учасниця Міжнародних мистецьких проєктів: «Єднання» в рамках мистецького фестивалю «Слов'янський базар» (Вітебськ, Білорусь, 2019 р.), а також «Колозварот/Колообіг» (Вітебськ – Рівне, 2019 р.; Могилів, Білорусь, 2020 р.), Міжнародної виставки «Український космос» (Жешув, Польща, 2024 р.), Міжнародної виставки «Нашарування» (Перемишль, Польща, 2024 р.), Міжнародного пленеру «Lemkowczyszyna – Лемковина» (Гладишів, Польща, 2024 р.).

У творчому Іванни Токар доробку понад 20 персональних виставок в Україні, Польщі, Ізраїлі, Великобританії та Фінляндії. Її роботи зберігаються в музеях і приватних збірках України, Польщі, Литви, Ізраїлю, Великобританії, Канади, Австралії, Франції й Іспанії.

Членкиня Національної спілки художників України (1997 р.).

Членкиня громадської організації «Колоарт» (2018 р.).

Лауреатка премії імені Агнєшкі Сінкевіч (2000 р.).

Дипломантка Міжнародного пленеру художнього текстилю «Екологічний ракурс» (1998 – 2021 рр.), Всеукраїнської виставки прикладного та декоративного мистецтва «200 імен України» (2003 р.), Всеукраїнських трієнале художнього текстилю в Києві (2004 – 2025 рр.).

Стаж педагогічної роботи – 30 років. Викладає навчальні дисципліни: «Основи композиції», «Робота в матеріалі», «Проектування художнього текстилю», «Пластика».



Чернієнко Віра Андріївна – старша викладачка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету.

Народилася 26 червня 1961 р. у м. Рівне. Упродовж 1971 – 1975 рр. навчалася в Рівненській дитячій художній школі. У 1981 р. закінчила з відзнакою Львівське училище прикладного мистецтва імені Івана Труша, де навчалася за спеціальністю «Художнє оформлення». У 1989 р. здобула диплом Львівського державного інституту прикладного і декоративного мистецтва (нині – Львівська національна академія мистецтв) за спеціальністю «Декоративно-прикладне мистецтво» (спеціалізація – художня кераміка).

Працює в галузі художньої кераміки. Учасниця понад 100 Міжнародних, Всеукраїнських і регіональних художніх виставок, зокрема: Всеукраїнських виставок «Різдвяний салон» (Київ, 2000 р.) і «День художника» (Київ, 2001 р.), Міжнародного національного симпозіуму гончарства в Опішному (2001 р.), Всеукраїнського арт-показу «Жінки України – митці» (Київ, 2002 р.), Міжнародної мистецької виставки Львівського осіннього салону «Високий замок» (Львів, 2004 р.), Всеукраїнської виставки «Світ Божий як Великдень» (Миколаїв, 2006 р.; Дніпропетровськ, 2008 р.; Луцьк, 2010 р.), Міжнародної виставки-конкурсу «Різдвяні дари» (Рівне, 2007 р.), Всеукраїнської Різдвяної виставки (Дніпропетровськ, 2011 р.), 5-ого Міжнародного малярського пленеру «Острог-Дермань-Пересопниця» (2011 р.), регіонального пленеру гончарства на базі музею гончарного мистецтва ім. О.Г. Луцишина (Вінниця, 2018 р.), Міжнародного бієнале художньої кераміки ім. Василя Кричевського (Опішне, 2017, 2019, 2021 рр.), Всеукраїнського художнього керамічного проєкту «ЦеГлина – 2023» (Київ, 2023 р.), Всеукраїнської виставки декоративного мистецтва «Світ Божий як Великдень» (Рівне, 2025 р.).

Учасниця низки Міжнародних науково-мистецьких проєктів і виставок, зокрема: Міжнародного мистецького пленеру «Форма та колір. Чорне золото Зікії» (Алітус, Литва, 2018 р.), Міжнародної виставки «Український космос» (Жешув, Польща) (2024 р.), Міжнародної виставки «Нашарування» (Перемишль, Польща, 2024 р.), Міжнародного пленеру «Lemkowczyszyna – Лемковина» (Гладишів, Польща, 2024 р.).

У творчому доробку мисткині 9 персональних виставок: «Присвячую мамі...» (2004 р.), «Персональна виставка Віри Чернієнко» (2006 р.), «Продовження» (2009 р.), «Ювілейна» (2011 р.), «Золоте сузір'я» (2011 р.), «Дежавю» (2014 р.), «Творчі візії» (2017 р.), «Територія. Простір творця» (2021 р.), «Присутність» (2024 р.).

Роботи Віри Чернієнко зберігаються, вивчаються й експонуються в музеях і приватних збірках України, Словаччини, Литви, Об'єднаних Арабських Еміратів і США.

Членкиня Українського керамологічного товариства (2000 р.).

Членкиня Національної спілки художників України (2002 р.).

Членкиня правління Рівненської обласної організації Національної спілки художників України (з 2004 р.).

Членкиня журі обласного огляду-конкурсу серед учнів мистецьких шкіл у номінації «Образотворче мистецтво» (Рівне, 2021 р.).

Лауреатка Міжнародного національного симпозіуму гончарства в Опішному (2001 р.). Дипломантка Міжнародного творчого практикуму художників-керамістів (2001 р.), Міжнародної виставки-конкурсу «Різдвяні дари» (2007 р.), обласного мистецького фестивалю «Різдвяна Зуза» (2008 р.), Другого Осіннього салону «Золота Зуза» (2010 р.), Міжнародного бієнале художньої кераміки ім. Василя Кричевського (2019 р.).

Стаж педагогічної роботи – 25 років. Викладає навчальні дисципліни: «Спецкомпозиція», «Робота в матеріалі», «Пластика», «Живопис».



Шеретюк Руслана Миколаївна – докторка історичних наук, професорка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету.

Народилася 21 лютого 1974 р. у м. Рівне. У 1996 р. закінчила з відзнакою Волинський державний університет імені Лесі Українки за спеціальністю «Історія», а 2003 р. – з відзнакою Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету за спеціальністю «Образотворче мистецтво».

Кандидатка історичних наук (2006 р.), докторка історичних наук (2013 р.). Захисти її дисертації відбулися у Спеціалізованій вченій раді Д 26.161.03 Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України (спеціальність 09.00.11 «Релігієзнавство»).

Працює в галузі історичного релігієзнавства та мистецтвознавства.

Авторка 3 одноосібних і 5 – у співавторстві з професоркою Надією Стоколос – монографій, а також понад 200 наукових і навчально-методичних праць.

У 2022 р. стала лауреаткою I премії конкурсу «Краще видання року» громадської організації «Національна академія наук вищої освіти України» (Київ) за монографію «Мистецька спадщина ордену піарів на Волині у дискурсі культурних кодів модерної доби (кінець XVII – перша третина XIX ст.)» (2022 р.), а 2024 р. – лауреаткою I премії того ж Всеукраїнського конкурсу за монографію «Солідарні з Україною. Художні рефлексії польських митців на російсько-українську війну» (2024 р.). У 2025 р. монографія «Солідарні з Україною. Художні рефлексії польських митців на російсько-українську війну» посіла III місце в номінації «Одноосібна наукова монографія з культурології» I Всеукраїнського (національного) конкурсу наукових та навчальних видань «Українська соціогуманітаристика» (Івано-Франківськ).

Авторка 8 навчальних посібників з теорії та історії образотворчого мистецтва: «Історія українського мистецтва» (2016 р.), «Теорія мистецтва: Живопис» (2016 р.), «Мистецькі набутки ордену піарів на Волині в контексті художніх візій доби бароко» (2017 р.), «Історія зарубіжного мистецтва: кросворди, таблиці, тести» (2019 р.), «Стильові домінанти українського мистецтва кінця XIX – першої третини XX ст.» (2020 р.), «350 тестових завдань з історії українського мистецтва» (2020 р.), «Теорія мистецтва: практикум» (2024 р.), «1000 тестових завдань з історії образотворчого мистецтва» (2025 р.).

Посібник «Мистецькі набутки ордену піарів на Волині в контексті художніх візій доби бароко» (2017 р.) здобув I місце в Сьомому Всеукраїнському конкурсі науково-методичних і творчих робіт (категорія – методичні розробки для мистецьких ЗВО, напрям – образотворче мистецтво і дизайн), проведеного на базі Інституту сучасного мистецтва Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва (Київ, 2018 р.). Навчальний посібник «Історія зарубіжного мистецтва: кросворди, таблиці, тести» (2019 р.) здобув II місце у номінації «Навчальні посібники» у конкурсі «Краще видання року – 2020»

громадської організації «Національна академія наук вищої освіти України» (Київ, 2020 р.). Навчальний посібник «1000 тестових завдань з історії образотворчого мистецтва» (2025 р.) здобув II місце у номінації «Навчальні посібники» в конкурсі «Краще видання року – 2025» громадської організації «Національна академія наук вищої освіти України» (Київ, 2025 р.).

Учасниця близько 120 науково-практичних конференцій Міжнародного, Всеукраїнського та регіонального рівнів, з них Міжнародних закордонних – близько 20 (Польща, Литва, Болгарія, Італія).

Лауреатка стипендіальної програми Музею історії Польщі у Варшаві (2017 р.). Тричі лауреатка стипендіальної програми імені Королеви Ядвіги Ягеллонського університету (2022 р, 2023 р., 2025 р.). Лауреатка стипендіальної програми Центру Діалогу імені Юліуша Мєрошевського у Варшаві (2026 р.).

Членкиня Національної спілки художників України (2021 р.).

Учасниця 6 міжнародних мистецько-наукових проєктів: «Marina Abramović. Wolność absolutna» (Жешув, Польща, 2019 – 2020 рр.), «Arteterapia w edukacji – art and art therapy in education» (Новий Сонч, Польща, 2021 р.), «Obrazy inspirowane życiem i twórczością Nikifora i Violi Berki» (Новий Сонч, Польща, 2021 р.), Art & Life 2 (Франція – Польща, 2022 р.), «Tadeusz Kantor. TRZEBA BYĆ...» (Жешув, Польща, 2022 – 2023 рр.), Międzynarodowy Projekt Artystyczno-Naukowy z art-terapii (Жешув, Польща, 2024 – 2025 рр.).

Дипломантка обласного конкурсу «Наукова зміна» (2008 р.). «Автор року РДГУ» (2016, 2018, 2020, 2024 рр.).

Стаж педагогічної роботи – 26 років. Викладає навчальні дисципліни: «Теорія мистецтва», «Історія образотворчого мистецтва», «Мистецтво постмодернізму», «Образотворче мистецтво і середовище XX – XXI ст.».

ДОДАТКИ

Додаток 1. Наукові праці викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ в контексті російсько-української війни (2022-2026 рр.)

	Монографії
1.	Шеретюк Р.М. «Солідарні з Україною». Художні рефлексії польських митців на російсько-українську війну. Рівне: О. Зень, 2024. 163 с. DOI: https://doi.org/10.51587/9786-1760-15017-2024-19
	Колективні монографії
2.	Антонюк-Коберська Н.М. Художня освіта в умовах війни: мистецтво як форма спротиву. Професійна мистецька освіта Рівненщини: персоналії, технології, виклики сьогодення: монографія / Рівненський державний гуманітарний університет; авт. кол.: Н.М. Антонюк-Коберська та ін. Рівне: Волинські обереги, 2025. С. 201-216.
3.	Гузь Я.В. Під землею: мистецтво в укритті як форма культурної адаптації в умовах війни (на прикладі України та міста Рівного). Професійна мистецька освіта Рівненщини: персоналії, технології, виклики сьогодення: монографія / Рівненський державний гуманітарний університет; авт. кол.: Н.М. Антонюк-Коберська та ін. Рівне : Волинські обереги, 2025. С. 217-235.
4.	Шеретюк Р.М. Колірна перцепція сучасної молоді України в контексті глобальних викликів сьогодення (за матеріалами міжнародного дослідження з арт-терапії). <i>Life on the cutting edge: Science. Libraries. Society (Життя на вістрі: Наука. Бібліотеки. Суспільство)</i> . Scientific Monograph (Колективна монографія). Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2025. С. 331-343. DOI: https://doi.org/10.30525/978-9934-26-535-8-18
	Наукометричні статті Scopus / Web of Science
5.	Lokshuk I. , Cherednychenko O., Kopeliuk O. et al. Resilience and resistance: Ukrainian art under martial law. <i>Amazonia Investiga</i> . 2024. Vol. 13, no. 82. P. 70-80. DOI: https://doi.org/10.34069/AI/2024.82.10.5
6.	Mosendz O., Vlasiuk , O. Problems and prospects of the development of Ukrainian art (realities of martial law). <i>Amazonia Investiga</i> . 2022. Vol. 11, no. 58. P. 74-83. DOI: https://doi.org/10.34069/AI/2022.58.10.8
7.	Volska S., Tiutiunnyk I., Matsyshyna Z., Datsiuk N., Krailiuk L. Reflections on Reality: Contemporary Ukrainian Visual Art and Role in Society. <i>International Journal on Culture, History, and Religion</i> . 2025. № 7 (SI1). P. 845-870. DOI: https://doi.org/10.63931/ijchr.v7iSI1.345

	Фахові статті категорії «В»
8.	Ганжа М.В. Детермінанти використання засобів екодизайну як чинника формування патріотичних почуттів. <i>Інноваційна педагогіка</i> . 2024. Вип. 71. Том 1. С. 167-170. DOI: https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/71.1.32
9.	Алфьорова з., Вернюк Я. , Козік В. Екоцид як тема сучасного візуального мистецтва в Україні. <i>Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (галузь Культура і мистецтво)</i> . 2024. Вип. 82. Том 1. С. 81-88. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/82-1-12
10.	Ковальова М., Вернюк Я. , Журавльова Н. Українське мистецтво як чинник формування національної ідентичності у суспільстві. <i>Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка</i> . 2025. Випуск 89. Том 1. С.232-239. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/89-1-33
11.	Казначеева Л. М., Власюк О. П. Мистецькі проєкти в сховищах: нові культурні простори в умовах війни. <i>Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал</i> . 2026. № 1. С. 47-51. DOI: https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2026.356216
12.	Шеретюк Р.М. «3 потреби серця»: творчість польських митців на підтримку України. <i>Українська академія мистецтва</i> . 2022. № 32. С. 168-173. DOI: https://doi.org/10.32782/2411-3034-2022-32-23
13.	Шеретюк Р.М. Художня візуалізація російсько-української війни крізь призму польського стріт-арту. <i>Арт-платФорма</i> . 2024. Вип. 1 (9). С. 120-138. DOI: https://doi.org/10.51209/platform.1.9.2024.120-138
14.	Шеретюк Р.М. Антивоєнна галерея муралів у Гданську як мистецький маніфест солідарності Польщі з Україною. <i>Академія українського мистецтва</i> . 2024. № 35. С. 238-245. DOI: https://doi.org/10.32782/2411-3034-2024-35-26
	Матеріали наукових конференцій
15.	Шеретюк Р. Художні метафори війни в доробку сучасних польських дизайнерів-плакатистів. <i>Традиції і новітні технології у розвитку сучасного мистецтва: Збірник матеріалів VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Черкаси, 18 січня 2023 р. / Упоряд. Л. І. Полудень, Ф. А. Гонца. Черкаси: Видавець Третьяков О.М., 2023. С. 162-164.</i> URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/46969/1/Hunka_A_TNTRSM.pdf

	Закордонні наукові публікації
16.	Антонюк-Коберська Н.М., Рубан-Головчук З.М. Мистецтво спротиву в сучасному культурно-освітньому процесі. <i>Матеріали Міжнародної наукової конференції «Культура та мистецтво: тенденції розвитку наукових течій»</i>. Рига, Латвія. 2025. С. 51-55. DOI: https://doi.org/10.30525/978-9934-26-545-7-13 URL: https://drive.google.com/drive/folders/1-LYoYCMQcsM3DStEZwhdv55laMtIn1c9
17.	Sheretyuk R. The newest iconography in Ukrainian art – War, God, and Fatherland. International Artistic and Scientific Project : Art and Life 2. Rzeszów : Institute of Fine Arts of the University of Rzeszów, 2022. P. 64-66. URL: https://ru.calameo.com/read/003576842eb3796f61621
18.	Шеретюк Р.М. Мистецький акціонізм Болгарії крізь оптику російсько-української війни. <i>Ukraine, Bulgaria, EU: economic, financial, technical and social development trends: materials VIII International Scientific and Practical Conference (Burgas, Bulgaria, July 1-2, 2024)</i>. Burgas: Avangard Prima, 2024. P. 124-126.
19.	Sheretiuk R. Tadeusz Kantor i wojna. Kantor. Trzeba byc... Międzynarodowy Projekt Artystyczno-Naukowy (2022-2023) / Redacja naukowa Iwona Bugajska-Bigos, Anna Steliga. Nowy Sącz: Drukarnia Diagram, 2022. S. 117-121.
20.	Шеретюк Р.М. Маніфестація європейської ідентичності в сучасному вуличному мистецтві Польщі й України. <i>The most difficult problems of youth and ways to solve them: materials III International scientific conference (Krakow, Poland, January, 20-22, 2025)</i>. Krakow: European Conference, 2025. P. 28-31. URL: https://eu-conf.com/en/events/the-most-difficult-problems-of-youth-and-ways-to-solve-them/

Додаток 2

Каталог художніх творів викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука РДГУ, інспірованих війсьним сьогоденням України

1.	Наталія Антонюк-Коберська. ...І гори сколихнулися від болю.... Полотно, змішана техніка. 2025 р.	
2.	Наталія Антонюк-Коберська. Тиша, що кричить. Диптих. Полотно, олія. 2026 р.	
3.	Ярослава Вернюк. Кров і надія. Доріжка. Фабричне полотно, ДМС, вирізування, гладь, виколювання. 2022 р. Персональна виставка «Орнаменти вишитої долі». Відділ мистецтв Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки (Рівне, Україна). 2024 р.	

4.	Ярослава Вернюк. Материнська молитва. Рушник. Фабричне полотно, ДМС, вирізування, гладь, виколювання. 2022 р. Персональна виставка «Орнаменти вишитої долі». Відділ мистецтв Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки (Рівне, Україна). 2024 р.	
5.	Ярослава Вернюк. Світло у вікні. Доріжка. Фабричне полотно, ДМС, вирізування, гладь, виколювання, хрестик. 2022 р. Персональна виставка «Орнаменти вишитої долі». Відділ мистецтв Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки (Рівне, Україна). 2024 р.	
6.	Ярослава Вернюк. Дух незламності. Доріжка. Домоткане полотно, ДМС, гладь, вирізування, мережка. 2022 р. Персональна виставка «Орнаменти вишитої долі». Відділ мистецтв Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки (Рівне, Україна). 2024 р.	

7.	Ярослава Вернюк. Нев'янучий цвіт. Рушник. Домоткане полотно, ДМС, гладь, вирізування, виколювання. 2023 р. Персональна виставка «Орнаменти вишитої долі». Відділ мистецтв Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки (Рівне, Україна). 2024 р.	
8.	Ярослава Вернюк. Пульс життя. Серветка. Домоткане полотно, ДМС, гладь, вирізування, виколювання. 2023 р. Персональна виставка «Орнаменти вишитої долі». Відділ мистецтв Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки (Рівне, Україна). 2024 р.	
9.	Ярослава Вернюк. Небесний оберіг. Серветка. Фабричне полотно, ДМС, вирізування, гладь, виколювання. 2023 р. Персональна виставка «Орнаменти вишитої долі». Відділ мистецтв Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки (Рівне, Україна). 2024 р.	

10.	Ярослава Вернюк. Візерунок волі. Доріжка. Фабричне полотно, ДМС, вирізування, гладь, виколювання. 2024 р. Персональна виставка «Орнаменти вишитої долі». Відділ мистецтв Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки (Рівне, Україна). 2024 р.	
11.	Ярослава Вернюк. Полум'я і свобода. Рушник. Домоткане полотно, ДМС, заволікання, ажурне мережкування, косий хрестик, вирізування, виколювання. 2024 р. Персональна виставка «Орнаменти вишитої долі». Відділ мистецтв Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки (Рівне, Україна). 2024 р.	
12.	Ярослава Вернюк. Свіча пам'яті. Кавовий набір. Фабричне полотно, ДМС, вирізування, гладь, виколювання. 2025 р.	

13.	Ярослава Вернюк. Маки війни. Жіноча сорочка. Домоткане полотно, ДМС, гладь, хрестик. 2025 р.	
14.	Олена Власюк. Сонце. Плита ДСП, акрил. Виставка «Kosmos ukrainski» (Жешув, Польща). 2024 р.	
15.	Олена Власюк. Лабіринт життя. Кераміка, ручна ліпка, ангоб. 2022 р. Виставка «Kosmos ukrainski» (Жешув, Польща). 2024 р.	

16.	Леонід Гринбокий. Передчуття. Керамічна тарілка. 2022 р.	
17.	Леонід Гринбокий. Три ангели. Латунна гільза. 2023 р.	
18.	Леонід Гринбокий. Ангел, що сурмить. Латунна гільза. 2023 р.	

19.	Леонід Гринбокий. Ангели надії. Кераміка. 2023 р.	
20.	Леонід Гринбокий. Ангел, що кличе. Латунна гільза. 2024 р.	
21.	Леонід Гринбокий. Ангел з німбом. Латунна гільза. 2024 р.	

22.	Ярослава Гузь. Весна в Україні. Діджитал. Виставка-бенефіс «Мистецтво для України». Художня творчість українських митців від початку війни в арт-кімнаті GLOKAL (Крінс, Швейцарія). 15 – 30 квітня 2022 р.	
23.	Ярослава Гузь. Поле вогню. Діджитал. Виставка-бенефіс «Мистецтво для України». Художня творчість українських митців від початку війни в арт-кімнаті GLOKAL (Крінс, Швейцарія). 15 – 30 квітня 2022 р.	
24.	Ярослава Гузь. Українська весна. Триптих. Крокуси. Колаж. Міжнародна благодійна виставка «Врятуйте нас!» в галереї Kunstwerk.Art (Фарель, Німеччина). 22 квітня – 28 травня 2022 р.	

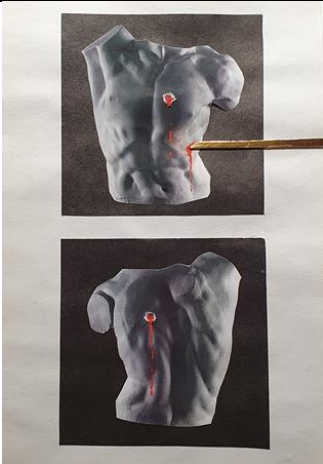
25.	Ярослава Гузь. Українська весна. Триптих. Тюльпани. Колаж. Міжнародна благодійна виставка «Врятуйте нас!» в галереї Kunstwerk.Art (Фарель, Німеччина). 22 квітня – 28 травня 2022 р.	
26.	Ярослава Гузь. Українська весна. Триптих. Нарциси. Колаж. Міжнародна благодійна виставка «Врятуйте нас!» в галереї Kunstwerk.Art (Фарель, Німеччина). 22 квітня – 28 травня 2022 р.	
27.	Ярослава Гузь. Мамин горобчик. Цифровий колаж. Проект «Паралелі» – виставка колажу, присвячена пам'яті жертв Голодомору-геноциду 1932-1933 рр. в Україні. 2 – 29 грудня 2022 р.	

28.	Ярослава Гузь. Колюча нива. 3 серії міні колажів «Ген». Виставка робіт українських художників «For Ukraine: Art of Freedom» в Schack Art Center Port Gardner (Сієтл, США). 19 січня – 18 лютого 2023 р.	
29.	Ярослава Гузь. Сестри. 3 серії міні колажів «Ген». Виставка робіт українських художників «For Ukraine: Art of Freedom» в Schack Art Center Port Gardner (Сієтл, США). 19 січня – 18 лютого 2023 р.	
30.	Ярослава Гузь. Земля обітована. 3 серії міні колажів «Ген». Виставка робіт українських художників «For Ukraine: Art of Freedom» в Schack Art Center Port Gardner (Сієтл, США). 19 січня – 18 лютого 2023 р.	

31.	Ярослава Гузь. Жнива. 3 серії міні колажів «Ген». Виставка робіт українських художників «For Ukraine: Art of Freedom» в Schack Art Center Port Gardner (Сієтл, США). 19 січня – 18 лютого 2023 р.	
32.	Ярослава Гузь. Зерня. 3 серії міні колажів «Ген». Виставка робіт українських художників «For Ukraine: Art of Freedom» в Schack Art Center Port Gardner (Сієтл, США). 19 січня – 18 лютого 2023 р.	
33.	Ярослава Гузь. Сестри. 3 серії міні колажів «Ген». Виставка робіт українських художників «For Ukraine: Art of Freedom» в Schack Art Center Port Gardner (Сієтл, США). 19 січня – 18 лютого 2023 р.	

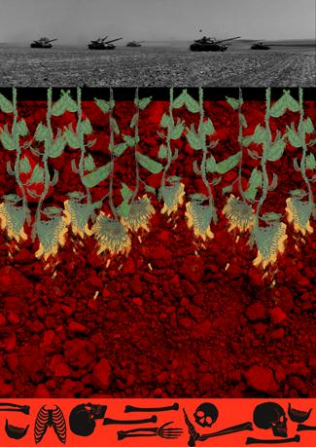
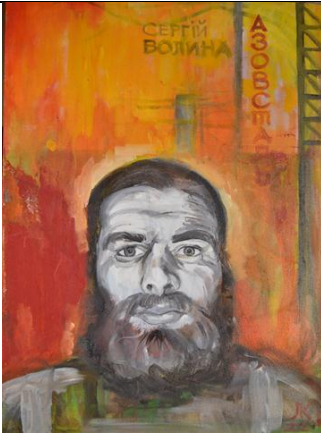
34.	Ярослава Гузь. Весілля. 3 серії міні колажів «Ген». Виставка робіт українських художників «For Ukraine: Art of Freedom» в Schack Art Center Port Gardner (Сієтл, США). 19 січня – 18 лютого 2023 р.	
35.	Ярослава Гузь. Десь, коло віконця. 3 серії міні колажів «Ген». Виставка робіт українських художників «For Ukraine: Art of Freedom» в Schack Art Center Port Gardner (Сієтл, США). 19 січня – 18 лютого 2023 р.	
36.	Ярослава Гузь. Комора. 3 серії міні колажів «Ген». Виставка робіт українських художників «For Ukraine: Art of Freedom» в Schack Art Center Port Gardner (Сієтл, США). 19 січня – 18 лютого 2023 р.	

37.	Ярослава Гузь. Коріння роду. 3 серії міні колажів «Ген». Виставка робіт українських художників «For Ukraine: Art of Freedom» в Schack Art Center Port Gardner (Сієтл, США). 19 січня – 18 лютого 2023 р.	
38.	Ярослава Гузь. Сестри. 3 серії міні колажів «Ген». Виставка робіт українських художників «For Ukraine: Art of Freedom» в Schack Art Center Port Gardner (Сієтл, США). 19 січня – 18 лютого 2023 р.	
39.	Ярослава Гузь. Сестри. 3 серії міні колажів «Ген». Виставка робіт українських художників «For Ukraine: Art of Freedom» в Schack Art Center Port Gardner (Сієтл, США). 19 січня – 18 лютого 2023 р.	

40.	Ярослава Гузь. Біль. Колаж. Виставка колажів «Я І ВІЙНА», Музей міста Києва (Київ, Україна). 18 лютого – 5 березня 2023 р.	
41.	Ярослава Гузь. Ритмічний акт насильства. Цифровий колаж. Міжнародний мистецько-науковий проєкт «Tadeusz Kantor. Trzeba być...» («Тадеуш Кантор. Треба бути...»). Інститут образотворчого мистецтва Жешувського університету (Польща). 2023 р.	
42.	Ярослава Гузь. Бліцкриг. Колаж. Художня виставка «Українська жінка в полум'ї війни». Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука. (Київ, Україна). 22 лютого – 22 березня 2024 р.	

43.	Ярослава Гузь. Стікати. Колаж. Художня виставка «Українська жінка в полум'ї війни». Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука. (Київ, Україна). 22 лютого – 22 березня 2024 р.	
44.	Ярослава Гузь. Бентежне століття. Колаж. Мистецько-виставковий проект NOTinterested V2.0 \ НЕзацікавлені. СХОВИЩЕ № 64025, РДГУ (Рівне, Україна). 17 травня – 15 червня 2024 р.	
45.	Ярослава Гузь. Вільне небо. Інсталяція. Мистецько-виставковий проект NOTinterested V2.0 \ НЕзацікавлені. СХОВИЩЕ № 64025, РДГУ (Рівне, Україна). 17 травня – 15 червня 2024 р.	

46.	Ярослава Гузь. Я ненавиджу цей звук. Цифровий колаж. 2023 р. Виставка колажів «Я І ВІЙНА», Музей міста Києва (Київ, Україна). 18 лютого – 5 березня 2023 р.	
47.	Ярослава Гузь. Українське поле. Колаж. 2022 р. Всеукраїнський культурно-мистецький проєкт до Дня Незалежності України, Центральний будинок художника (Київ, Україна) 7 – 30 серпня 2026 р.	
48.	Ярослава Гузь. Десь між ребрами билось серце. 2023 р. Виставка колажів «Я І ВІЙНА», Музей міста Києва (Київ, Україна). 18 лютого – 5 березня 2023 р.	

49.	Ярослава Гузь. Поле крові. Цифровий колаж. 2023 р. Виставка колажів «Я І ВІЙНА», Музей міста Києва (Київ, Україна). 18 лютого – 5 березня 2023 р.	
50.	Любов Крайлюк. Народження міфу. Герої Азовсталі. Диптих. Полотно, олія. Виставка «Мистецтво нового калібру. Російсько-українська війна. 2014-2022. Рефлексії», галерея «Євро-Арт» (Рівне, Україна)	
51.	Любов Крайлюк. Народження міфу. Герої Азовсталі. Диптих. Полотно, олія. Виставка «Мистецтво нового калібру. Російсько-українська війна. 2014-2022. Рефлексії», галерея «Євро-Арт» (Рівне, Україна)	

52.	Любов Крайлюк. Біль. Полотно, акрил, олія. 2023 р. Виставка «Українська жінка в полум'ї війни». Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва ім. Михайла Бойчука, 2024 р. (Київ, Україна). Робота була пошкоджена під час прильоту російської ракети, частково вціліла.	
53.	Любов Крайлюк. Жінка і війна. Полотно, олія. 2023 р. Виставка «Kosmos ukrainski» (Жешув, Польща). 2024 р.	
54.	Любов Крайлюк. Надія. Полотно, акрил, олія. 2023 р. Виставка «Kosmos ukrainski» (Жешув, Польща). 2024 р.	

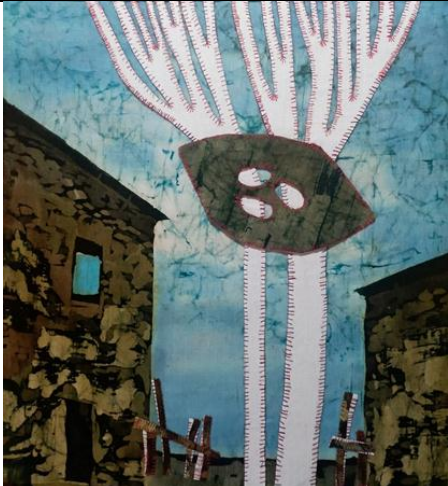
55.	Любов Крайлюк. Місто. Полотно, олія, 2023 р. VI Всеукраїнська трієнале абстрактного мистецтва ART-AKT (Чернівці, Україна). 2025 р.	
56.	Любов Крайлюк. Helena. Полотно, олія. Виставка «Нашарування». Український Народний дім (Перемишль, Польща). 2024 р.	
57.	Любов Крайлюк. Простір Проявлення. Полотно, акрил. Виставка «Нашарування». Український Народний дім (Перемишль, Польща). 2024 р.	

58.	Любов Крайлюк. Нашарування. Картон, акрил. Міжнародний пленер «Lemkowszczyzna» (Гладишів, Польща). 2024 р.	
59.	Любов Крайлюк. Тривога. Полотно, акрил, олія. 2025 р. Виставка Рівненської обласної організації Національної спілки художників України (Рівне, Україна). 2026 р.	
60.	Ірина Локшук. Великдень 2022. Папір, гуаш. Всеукраїнський арт-проект «Художній фронт «Разом до Перемоги!»» (Київ, Україна). (Київ, Україна). 2022 р.	

61.	Ірина Локшук. Лелеки. Повернення додому. Папір, гуаш. 2022 р. Всеукраїнський арт-проект «Художній фронт «Разом до Перемоги!»» (Київ, Україна). 2023 р.	
62.	Олександр Сташук. Вершник війни. Картон, олія. 2022 р. Виставка «В Україні буде мир!» (Рівне, Україна). 2022 р.	
63.	Олександр Сташук. Повернувся солдат. Полотно, олія. 2023 р. Персональна виставка «Весна не знала, що іде війна». РДГУ. 2025 р.	

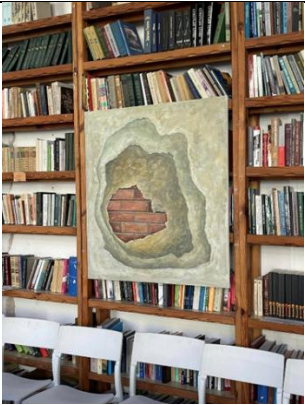
64.	Олександр Сташук. Тривогою відгукуються ночі. Картон, олія. 2023 р. Персональна виставка «Весна не знала, що іде війна». РДГУ. 2025 р.	
65.	Олександр Сташук. Погляд неба, тихий і ласкавий. 2024 р. Персональна виставка «Весна не знала, що іде війна». РДГУ. 2025 р.	
66.	Олександр Сташук. Весна не знала, що іде війна... 2025 р. Персональна виставка «Весна не знала, що іде війна». РДГУ. 2025 р.	

67.	Іванна Токар. Коли ж весна. Гарячий батик, бавовна. 2015 р. Персональна виставка «Переплетення». 2025 р.	
68.	Іванна Токар. Біль. Гобелен. Льон, бавовна. 2015-2017 рр. Персональна виставка «Переплетення». 2025 р.	
69.	Іванна Токар. Дороги війни. Ткацтво, льон. 2016 р. Персональна виставка «Переплетення». 2025 р.	

70.	Іванна Токар. 2022.02. Гобелен. Вовна, акрил, льон, пакувальна тканина. 2022 р. Персональна виставка «Переплетення». 2025 р.	
71.	Іванна Токар. Земля, що квітне полум'ям. Гобелен. Вовна, акрил, льон, віскоза. 2024 р. Персональна виставка «Переплетення». 2025 р.	
72.	Іванна Токар. Там, де живе «ніхто». Колаж, гарячий батик. 2024 р. Міжнародний пленер «Lemkowszczyzna» (Гладишів, Польща). 2024 р.	

73.	Іванна Токар. Дороги війни II. Перебірне ткацтво, льон, металевий дріт. 2026 р.	
74.	Віра Чернієнко. Мої Ангели. Шамот, поливи. 2022 р. Персональна художня виставка «Присутність», присвячена століттю батьків. Виставкова зала Рівненського обласного осередку Національної спілки художників України. 2024 р.	
75.	Віра Чернієнко. Сон Ангела. Шамотна маса, ангоби. 2022 р. Персональна художня виставка «Присутність», присвячена століттю батьків. Виставкова зала Рівненського обласного осередку Національної спілки художників України. 2024 р.	

76.	Віра Чернієнко. Кров людська – не водиця. Шамотна маса, поливи. 2023 р. Всеукраїнський художній керамічний проєкт «ЦеГлина – 2023». Київ. 2023 р.	
77.	Віра Чернієнко. Ангел, що плаче. 2022 р. Персональна художня виставка «Присутність», присвячена століттю батьків. Виставкова зала Рівненського обласного осередку Національної спілки художників України. 2024 р.	
78.	Віра Чернієнко. Герц. Танок зі Смертю. Папір, акварель, туш. 2023 р. Персональна художня виставка «Присутність», присвячена століттю батьків. Виставкова зала Рівненського обласного осередку Національної спілки художників України. 2024 р.	

79.	Віра Чернієнко. Помста. Папір, акварель, туш. 2023 р. Персональна художня виставка «Присутність», присвячена століттю батьків. Виставкова зала Рівненського обласного осередку Національної спілки художників України. 2024 р.	
80.	Віра Чернієнко. Нашарування. 2024 р. Виставка «Нашарування». Український Народний дім (Перемишль, Польща). 2024 р.	
81.	Віра Чернієнко. Оплакування. 2026 р.	

Наукове видання

ШЕРЕТЮК Руслана Миколаївна

**Культура як опір в умовах російсько-української війни
(на прикладі діяльності кафедри образотворчого
та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука
Рівненського державного гуманітарного університету)**

На обкладинці:

*колаж Ярослави Гузь «Земля обітована»
(з серії міні-колажів «Ген», 2023 р.)*

Комп'ютерна верстка та дизайн,
розробка дизайну обкладинки
Ярослава Гузь

Видавець Юрій Кукса
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 8301 від 9 травня 2025 р.
вул. Фабрична, 8, м. Рівне, 33022;
097 42 66 444

Видання розміщене на сайті:
<http://repository.rshu.edu.ua/>